

Stadsmonografie Mechelen

2002

Uitgave van

Project Stedenbeleid
Administratie Binnenlandse Aangelegenheden
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Markiesstraat 1
1000 Brussel
tel. 02 553 40 38
fax 02 553 40 31

Opgemaakt door

Onderzoeksgroep Armoede, Sociale Uitsluiting en de Stad (OASeS)
Universiteit Antwerpen
Prinsstraat 13
2000 Antwerpen

en

Administratie Planning en Statistiek
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Boudewijnlaan 30
1000 Brussel

Verantwoordelijke uitgever:

Guido Decoster
Directeur-generaal

Depotnummer

D/2002/3241/115

Productie

LS-Communication, Sint-Niklaas

Coverfotografie

Toon Coussement, Asper

Druk

Enschedé Van Muysewinckel, Evere

Stadsmonografie **Mechelen**
2002

Leeswijzer	1
1 Inleiding	5
Historische situering	5
Geografische ligging	9
Demografische ontwikkeling	11
2 Een bereikbare stad?	13
Mobiliteit	15
Busreizigers op het stadsnet	15
Parkeerbeleid	15
Diensten	15
Klachten bij de ombudsman	15
Kwaliteit gemeentelijke dienstverlening	17
Flexibele uren en/of virtuele toegang?	17
Website	19
Het E-loket	21
3 Een bruisende stad?	23
Demografisch	25
Natuurlijke loop	25
Verhoudingen van de leeftijdscategorieën	27
Vreemdelingen	31
Migratiesaldo	33
Economisch	35
Startende bedrijven en faillissementen	35
Ratio oprichtingen/faillissementen	35
Commerciële diensten en horeca & handel	35
Secundariseringsgraad	37
Tertiariseringsgraad	37
Tewerkstelling in nieuwe bedrijven	37
Toerisme	39
Sport en cultuur	41
Gebruikers van de gemeentelijke sportaccommodatie	41
Jongeren in jeugdbewegingen	41
Podiumkunsten, tentoonstellingen en educatieve activiteiten	43
Bibliotheek	45
Sociale ontmoetingsruimten	47
4 Een veilige en gezonde stad?	49
Verkeersveiligheid	51
Aantal verkeersongevallen	51
Ernst van de verkeersongevallen	51
Zachte weggebruikers	57
Criminaliteit	63
Aantal feiten	63
Criminaliteitsgraad	65
Eigen beleving	69
Algemeen onveiligheidsgevoel	69
Mijdingsgedrag	71
Mortaliteitsratio's	77

5 Een leefbare stad?	79
Wonen	81
Verkoopprijs bouwgrond	81
Verkoopprijs woningen	81
Onderhoud en kwaliteit van de buitenruimten	85
Inkomen	85
Mediaaninkomen	85
Inkomstenverdeling	87
Spreadingsmaten	89
Leefloontrekkers (bestaansminimumtrekkers)	91
Werkloze jongeren	91
Milieu	93
Openbaar groen	93
Groene ruimte en recreatief groen	95
Milieuklachten	97
Ophaling huishoudelijk afval	97
Cultureel erfgoed	99
Leefbaarheid van wijken en buurten	101
Verkeersproblemen	101
Vermogensdelicten	101
Bedreiging	103
Verloedering buurt	103
6 Een leidinggevende stad?	105
Onderwijs	107
School enrolment rate	107
Hogere studies	109
Economie	111
Investerings	111
Omzet	111
De toegevoegde waarde	111
7 Een participatieve stad?	113
Samenstelling gemeenteraad	115
Aantal blanco en ongeldige stemmen	117
Vrouwen in stedelijke diensten	119
Verkozen vrouwen	119
Bijlage: facetbenadering	121
Verklarende woordenlijst	160
Bibliografie, bronvermelding	162

Leeswijzer

Deze stadsmonografie is een cartografische en sociografische weergave van de economische, fysische en sociaal-culturele situatie van Mechelen. Deze weergave gebeurt vanuit het oogpunt van de bewoners en de gebruikers. We maken hierbij gebruik van cijfers, statistieken en indicatoren. Meestal zijn deze gebaseerd op objectief meetbare omgevingsfactoren. Maar soms zijn ook meningen, opinies en belevingen opgenomen zoals bijvoorbeeld in de cijfers afkomstig uit de veiligheidsmonitor.

Mechelen wordt zowel doorheen de tekst als in de cijfergegevens steeds vergeleken met Vlaanderen in zijn geheel en met de groep van de dertien Vlaamse centrumsteden: Aalst, Antwerpen, Brugge, Genk, Gent, Hasselt, Kortrijk, Leuven, Mechelen, Oostende, Roeselare, Sint-Niklaas en Turnhout. Deze centrumsteden telden op 1 januari 2000 1.460.770 inwoners. Mechelen neemt met zijn inwonersaantal van 75.560 inwoners 5,2% van het inwonersaantal van de centrumsteden voor zijn rekening.

Behalve met Vlaanderen en de centrumsteden worden de cijfergegevens van Mechelen in de opgenomen tabellen ook vergeleken met een vergelijkbare stad. In het geval van Mechelen is deze vergelijkingsstad Leuven met haar 88.581 inwoners.

De meeste opgenomen cijferreeksen beschouwen een periode van tien jaar: 1991–2000. Alle cijfergegevens zijn samengevat rond kwaliteitstrefwoorden zoals bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid. Elk hoofdstuk draait rond een trefwoord en wij stellen ons telkens de vraag in welke mate Mechelen aan deze kwaliteit beantwoordt. Wij overlopen nu kort de thema's die in deze stadsmonografie aan bod zullen komen.

Deze monografie maakt deel uit van een reeks van 13 monografieën over de Vlaamse centrumsteden. Een monografie geeft een stad een samenhangend beeld over zichzelf en situeert haar ten opzichte van de andere Vlaamse steden en ten opzichte van Vlaanderen in zijn totaliteit. Diverse cijfers en statistieken worden gebundeld in één leesbaar document en de trends die daarin vervat zitten worden verduidelijkt via aangepaste grafieken, toelichtingen en synthetische beschrijvende statistiek.

Deze reeks is een initiatief van de Vlaamse overheid en wordt aangeboden aan de betrokken steden. De monografieën zijn zo geconcipieerd dat de steden ze zelf periodiek kunnen actualiseren.

De monografieën zijn bedoeld voor zowel beleidsmensen, investeerders, middenveld als geïnteresseerde burgers.

Inleiding

Het inleidend hoofdstuk situeert de stad Mechelen op historisch, geografisch en demografisch vlak. Hierbij beperken wij ons niet tot de laatste tien jaar, maar gaan we verder terug in de tijd, zo mogelijk tot aan het ontstaan van de stad. Dit stelt ons in staat om de huidige gegevens in de juiste context te plaatsen.

Een bereikbare stad?

Steden worden gemaakt en kapot gemaakt door hun bereikbaarheid, wegeninfrastructuur en transport¹. Enerzijds is de ontwikkeling van de stad niet zonder gevolgen voor mobiliteitskeuzen en anderzijds bepalen de mobiliteitskeuzen de toekomstige ontwikkeling van de stad.

Hoe bereikbaar zijn onze steden? Hoeveel verkeer maakt dagelijks gebruik van de toegangswegen tot de stad? Hoe groot is de bereikbaarheid in de steden zelf? Is er afstemming tussen de verschillende transportsystemen, onder andere via een goed openbaar vervoer en een consequent parkeerbeleid?

Een heel andere vorm van bereikbaarheid betreft de toegankelijkheid van de stedelijke diensten. Zijn de openingsuren klantvriendelijk? Is de kwaliteit van de dienstverlening gegarandeerd? Heeft de stad een ombudsman of kan de bevolking ergens anders met haar klachten terecht? Is de stad ook virtueel toegankelijk? Beschikt de stad over een website? Zijn de stadsdiensten bereikbaar via e-mail?

¹ P. Hall & U. Pfeiffer, *Urban future* 21, London, 2000, p. 261–262, 327–329

Een bruisende stad?

In een bruisende stad hoor je kinderstemmen, is er economische bedrijvigheid, ontmoeten mensen elkaar, doet men samen aan sport en cultuur. Een stad is aantrekkelijk omdat er verrassingen zijn op elke hoek van de straat. Er is niets zo doods als stilte in de stad.

Mensen zijn voortdurend in beweging. De stad is de plaats bij uitstek waar mensen verhuizen: ze komen in de stad wonen, en trekken weer weg. Per saldo stellen we nog steeds een stadsvlucht vast: meer mensen trekken weg dan er binnen komen. Vooral gezinnen met kleine kinderen vinden de buiten aantrekkelijker dan de stad. De huishoudens in de stad zijn bijgevolg doorgaans klein. De stad oefent bovendien een grote aantrekkingskracht uit op nieuwkomers allerhande: allochtonen, asielzoekers en illegalen. Hoe groot zijn de migratiebewegingen in de stad? Hebben deze een grotere impact op de bevolkingsevolutie dan de natuurlijke loop van de stadsbevolking? En wat zijn de gevolgen van deze bevolkingsevoluties voor de doorstroming op de arbeidsmarkt?

De stad is het centrum van economische activiteiten van een regio. Voortdurend starten nieuwe bedrijven op maar gaan ook failliet. De secundaire sector boet in veel steden aan belang in ten voordele van de tertiaire sector. De stad wordt meer en meer een centrum van de diensteneconomie, zowel diensten aan bedrijven (verzekeringen, banken) als aan personen (horeca, toerisme). Maar is de stad ook economisch klaar voor de toekomst? Wat is de evolutie van de tewerkstelling in nieuwe economische sectoren?

Wie de nieuwe trends in het culturele leven wil kennen moet in de stad zijn voor podiumkunsten, tentoonstellingen, educatieve activiteiten. Waar mensen samen wonen vindt men verenigingsleven, sportactiviteiten en sociale ontmoetingsruimten. Welke accommodaties vinden we hiervoor in de stad? Hoe actief is de stad in het culturele veld?

Een veilige en gezonde stad?

Veiligheid is een belangrijk maatschappelijk probleem². Wanneer de burgers gevraagd wordt met welk probleem de overheid zich zeker zou moeten bezighouden, scoort veiligheid al een aantal jaren erg hoog. De bevolking hecht op dit ogenblik veel meer belang aan veiligheid dan bijvoorbeeld aan de bestrijding van de werkloosheid.

Steden worden traditioneel gezien als haarden van criminaliteit en onveiligheid. Dit heeft natuurlijk te maken met armoede, met uitgesproken sociale ongelijkheid, met gebrek aan sociale controle en samenhangsgevoel, met de aanwezigheid van marginale en illegale groepen, met de centrumfunctie van steden,...

Hoe hoog ligt de criminaliteitsgraad in de steden? Is er een verandering waar te nemen in de frequentie van verschillende delictsvormen? Is er bijvoorbeeld een verschuiving van de vermogensdelicten naar de geweldsdelicten?

Veiligheid heeft ook veel te maken met de eigen gevoelens. Het is best mogelijk dat het aantal misdrijven daalt, maar dat het gevoel van onveiligheid toeneemt. Hoe groot is het onveiligheidsgevoel in de steden? En in welke mate beïnvloedt dit het gedrag van de stadsbevolking? Gaan zij bepaalde plaatsen of situaties trachten te vermijden?

Een tweede belangrijk aspect van veiligheid is de verkeersveiligheid. Hoeveel verkeersongevallen gebeuren er in de steden? Neemt dit aantal toe of af? Hoe ernstig zijn deze ongevallen? Hoe veilig zijn de zachte weggebruikers, vooral de voetgangers, fietsers en bromfietzers?

We gaan ook de gezondheid na van de mensen in de stad. Welk is het rookgedrag van de jongeren in de stad? Is er veel druggebruik? Aan welke ziekten sterven mensen in de stad?

² A.O. Verwey e.a., *Jaarboek Grootstedenbeleid, Assen, 2000*, p.81-83

Een leefbare stad?

De ene stad is “leefbaarder” dan de andere. Een leefbare stad is in de eerste plaats een stad waarin het aantrekkelijk is om te komen wonen en te blijven wonen. Belangrijke stimuli hiervoor zijn de bouwgrondprijzen, de prijzen van de woningen en de kwaliteit van de buitenruimten. Daarnaast heeft een leefbare stad heel wat te bieden aan recreatief groengebied en cultureel-historisch erfgoed.

Binnen de steden is de ene buurt ook leefbaarder dan de andere. Toen de mensen zich nog te voet verplaatsten, woonden de rijken en de armen in elkaars buurt want ze waren afhankelijk van elkaar. De armen werkten in de huishoudens, tuinen en stallingen van de rijken. Eén van de kenmerken van de moderne steden is de ruimtelijke segregatie van kansarmen in zogenaamde achterstandsbuurten. Deze segregatie zien we met het blote oog wanneer we door de stad wandelen, maar we stellen ze ook vast wanneer we de inkomensverdeling over de verschillende buurten bestuderen. Daarnaast is ook het oordeel van de burgers over hun buurt en buurtproblemen een belangrijke indicator voor de leefbaarheid van de stadswijken.

Een leidinggevende stad?

3 *Ruimtelijk Structuurplan
Vlaanderen, Brussel, 1998, p. 35
en volgende, p. 129 en volgende*

De ruimtelijke structuur is de neerslag van sociaal-economische processen en het zijn de steden die de Vlaamse ruimte structureren, omdat zij de concentratiegebieden zijn van de economische activiteiten. Steden hebben een enorme aanzuigkracht op de omliggende gebieden. Aan de andere kant gebeurt vanuit de steden een uitzwermen over de omliggende gebieden. Dit uitzwermen geldt zowel voor het wonen (suburbanisatie), als voor economische activiteiten³. De motor van deze bewegingen is steeds de stad. Wat is de concrete aantrekkingskracht van de stad?

Hoe aantrekkelijk is de stad als onderwijsverstrekker voor onderwijs? Hoe groot is de economische slagkracht van de steden? Welke centrale rol neemt de stad op zich als zorgverstrekker?

Een participatieve stad?

De Blijde Inkomst, Vrijheden, Burgers, Revolutie: het zijn begrippen die samenhangen met de stedelijke ruimte. “Stadslucht maakt vrij”. Nieuwe politieke bewegingen ontstaan in de steden.

Voelen de inwoners van de stad zich nog steeds de burgers van hun stad? Brengen zij een geldige stem uit bij de verkiezingen? Stemmen zij niet blanco?

En hoe verloopt de bottom up en top down communicatie: hoorzittingen, adviesraden?

En hebben de burgers gelijke kansen? Hoe is de aanwezigheid van vrouwen in de leidinggevende functies van de stedelijke administratie en de stedelijke politiek?

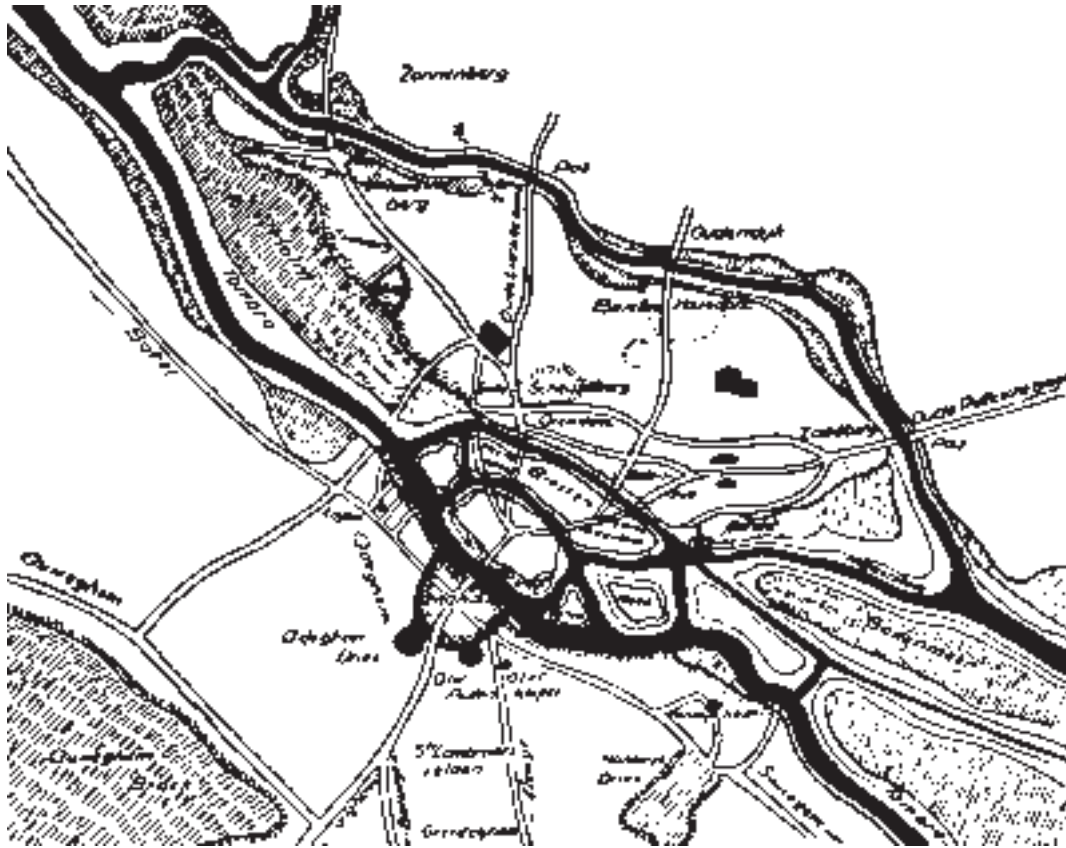
Bijlage: facetbenadering

De facetbenadering geeft cijferreeksen die kunnen gebruikt worden in een kwantitatieve analyse van de stad. Samen met de integrale benadering geven deze cijferreeksen een goed beeld van de economische, fysische en sociaal-culturele situatie van de stad. Hiermee kan van de stad in kwestie een totaalanalyse gemaakt worden en kan ze ook vergeleken worden met een vergelijkbare stad, met het totaal van de dertien steden en met Vlaanderen in zijn geheel.

De gegevens zijn gegroepeerd volgens de volgende elf facetten: bestuur, cultuur, demografie, dienstverlening, economie, huisvesting, jeugd, milieu, onderwijs, sport en recreatie, tewerkstelling en welzijn. Binnen een facet geeft de cijferreeks per jaartal het cijfer voor de betrokken stad, voor een vergelijkbare stad, voor het totaal van de dertien centrumsteden en voor Vlaanderen in zijn geheel, voor zover deze laatste gegevens beschikbaar zijn.

1 1 Mechelen rond de 8ste eeuw

naar een tekening van J. Uytterhoeven uit Berlemont, F.A. (1975), *Mechelse kronieken: van het jaar 1 tot 1945*, Uitgeverij Kultuur en beschaving: Brussel, p. 19.

1 2 Huidige wapenschild van Mechelen.

1 Inleiding

Historische situering

Over de oorsprong van het woord Mechelen is er in de literatuur geen éénduidige verklaring terug te vinden. De meest accurate verklaring voor het woord Mechelen lijkt deze te zijn waarbij men uitgaat van de Germaanse schrijfwijzen: 1008 Machlines, 1136 Mechelen en Machele en 1213 Machlina. De naam Mechelen kan op deze wijze verklaard worden uit de woorden mathl of mahal. Deze woorden duiden een plaats aan waar de Franken samenkwamen om recht te spreken. Het achtervoegsel ina duidt op een plaats waar iets gebeurt. De naam Mechelen heeft dus als betekenis: plaats waar de vergadering gehouden wordt.

De vroegste geschiedenis schrijven van de Stad Mechelen is geen eenvoudige opgave. Mechelen is in de loop van de geschiedenis meerdere keren van bewindvoerder gewisseld. Het was niet echt een politiek stabiele stad door de eeuwen heen. Dit leidt er toe dat het moeilijk is om echt onverdachte bronnen te lokaliseren.

Hoogstwaarschijnlijk bestond Mechelen als plaatsnaam al in 870. Bij de opstelling van het verdrag van Verdun (843) kwam het Mechelse gebied terecht in het Middenrijk, Lotharingen. Het daaropvolgende verdrag van Eidsen deelde Mechelen in bij het Westfrankische rijk (Frankrijk), om daarna vanaf het verdrag van Ribemont ingedeeld te worden in het Oostfrankische Rijk (Duitsland). Na de inrichting van het hertogdom Lotharingen ging ook Mechelen hiervan deel uitmaken en maakte de korte periode van het koninkrijk Lotharingen (895–911) mee. Na een korte perioden onder Westfrankisch gezag (vanaf 911), Oostfrankisch gezag (vanaf 925) en een korte indeling in het Nederlotharingse gedeelte (vanaf 958), zal Mechelen vanaf 980 definitief aan de bisschop van Luik, tevens prins van Luik, toebehoren. Daardoor werd Mechelen een Luikse enclave te midden van het hertogdom Brabant, waartoe o.a. de Stad Antwerpen behoorde. Hierdoor werd Mechelen meer dan andere steden blootgesteld aan gewapende conflicten. De stapelkwesties waren de belangrijkste oorzaken van de conflicten met de Stad Antwerpen.

Het feodale stelsel was inmiddels ingevoerd, daardoor wisten de bisschoppen van Luik enkele heerlijke rechten te verkrijgen, waardoor Mechelen een heerlijkheid werd. Mechelen werd samen met de dorpen Muizen, Hombeek, Leest, Heffen en Hever ingedeeld in het 'district' van Mechelen binnen het Land van Mechelen.

In de stad aan de Dijle kende het stedelijke leven vanaf de 12de eeuw een belangrijke ontwikkeling. Het profiteerde voluit van de interessante ligging op de handelsweg Brugge – Keulen. Dit resulteerde in een uitbreiding van de oppervlakte. Mechelen slurpte zo ook de nederzettingen Nieuwland en Nekkerspoel op binnen de stedelijke agglomeratie. De eerste omwalling van de stad Mechelen gebeurde rond het begin van de 13de eeuw. Het voogdijschap in deze periode werd in hoofdzaak uitgeoefend door de adellijke familie van de Berthouts en de bisschoppen. Waar de grenzen van de macht tussen beide partijen lagen, kunnen de geschiedschrijvers niet exact bepalen.

In de middeleeuwen was de wolindustrie de belangrijkste bedrijfstak in Mechelen. In 1270 brak de Mechelse draperie definitief door. De Mechelse lakens stonden al gauw bekend omwille van hun hoge kwaliteit.

Tussen 1233 en 1467 was de stapelkwestie een belangrijke bron van wroef met de Stad Antwerpen. Het stapelrecht lijkt de vrucht te zijn van de politiek, die door de laatmiddeleeuwse steden werd gevoerd, om het platteland economisch te domineren. Het 'Gastenrecht' legde een verbod voor detailhandel op van vreemde kooplieden. De 'vreemde' koopwaar werd eerst uit schepen en karren geladen, gemeten en gewogen. Handelaars die gebruik maakten van een handelsweg werden verplicht hun reis te onderbreken en hun goederen op de stapelmarkt te koop aan te bieden alvorens verder te reizen. De stapelrechten zouden pas in 1783 officieel worden afgeschaft.

De centrale ligging zadelde Mechelen tijdens deze periode ook op met enkele verzorgende functies, zoals het ontstaan van een eigen muntatelier (1356). Mechelen was ook als handelscentrum centraal gelegen: Zenne en Dijle, die de verkeerswegen tussen Antwerpen, Brussel en Leuven vormden, stroomden door Mechels rechtsgebied.

1 3 Grondplan van Mechelen in de zeventiende eeuw

uit Van Uytven, R. (1990), *De geschiedenis van Mechelen*, Lannoo: België, p. 148.

1 4 Mechelen en omgeving rond 1770

fragment van de Kabinetskaart van J.J. François graaf Ferraris (1726–1841) uit Van Uytven, R. (1990), *De geschiedenis van Mechelen*, Lannoo: België, p. 182.

In 1452 werd de bouw van de Sint-Romboutstoren aangezet en ca. 1520 werden de werken onafgewerkt stopgezet.

Vanaf het midden van de 15de eeuw kende de koper- en bronsgieterij in Mechelen een mooie bloei-periode, meer bepaald de klokken- en de kanongieterij. De kanonnenindustrie profiteerde ten volle van de intense oorlogsvoering van Karel de Stoute. Ook hier werd Mechelen door de technische perfectie en artistieke vormgeving al snel toonaangevend.

Daarnaast kende de bouwindustrie met het geslacht Keldermans een mooie bloei-periode door de vestiging van de centrale instellingen te Mechelen (Grote Raad en later Parlement van Mechelen: hoogste gerechtshof der Nederlanden). Hierdoor werden ook de luxe-nijverheden in Mechelen (borduurkunst, miniatuurkunst en de albastbewerking) gestimuleerd in hun ontwikkeling. Deze luxe-nijverheden werden een belangrijk export product van Mechelen.

In de periode 1566–1585 groeiden de politieke en de godsdienstige spanningen in de Nederlanden. De Beeldenstorm zorgde in Mechelen voor een ware gezagscrisis. De gouverneurs en het magistraatscollege traden niet eensgezind op. De Hertog van Alva veegde dit machtsvacuüm met forse hand van de baan en werd landvoogd van Mechelen. Dit zorgde voor een onderhuids anti-Spaans sentiment onder de Mechelaars. Mechelen bood steun aan de troepen van Oranje. De overname door Hertog van Alva ging met een plundering van Mechelen gepaard en gruwelijke wandaden door de Spanjaarden binnen de stad Mechelen in oktober 1572, de zogenaamde Spaanse Furie. In de nasleep van deze gebeurtenissen verloor Mechelen tijdelijk haar vrijheden en privileges.

Na een vijfjarig Calvinistisch bewind zou de stad opnieuw worden ingenomen door de Staatse troepen (voornamelijk Engelse soldaten) wat leidde tot de 'Engelse Furie'. De rust keerde weer terug vanaf 1585, toen er een algemeen pardon voor de Mechelaars werd afgekondigd. De wederopbouw van kerken, kloosters en kapellen kon beginnen.

De 17de eeuw was op politiek vlak in Mechelen een opvallend stabiele en rustige eeuw. Het katholieke herstel stond in de 17de eeuw centraal. Dit bood heel wat werk aan kunstenaars. Eén ervan was de 17de eeuwse schilder Lucas Franchoys (1616–1681), die vanaf 1655 in Mechelen resideerde en o.a. het Sint Rochus-altaar schilderde (Sint-Janskerk).

1687 is het jaar dat de Mechelaars hun bijnaam bezorgde: de maneblossers. In de nacht van 27 op 28 januari meenden enkele wandelaars dat de Sint-Romboutstoren in brand stond. In paniek sloegen zij alarm. Het ging echter enkel om gezichtsbedrog.

In 1694 werd de Sint-Pieter en Sint-Pauluskerk op de huidige Veemarkt ingewijd.

In 1717 werd met de bouw van een aartsbisschoppelijk paleis door kardinaal d'Alsace de functie van Mechelen als kerkelijke hoofdstad van de Oostenrijkse Nederlanden beklemtoond. In de 18de eeuw boerde de Mechelse economie echter opvallend achteruit. De eerste stappen naar mechanisering werden gezet in 1813 in de textielindustrie. De Mechelse beeldhouwkunst werd in het begin van de 18de eeuw gedomineerd door Theodoor Verhaegen.

In 1792 kwam Mechelen onder Frans bewind. Deze Franse bezetting hield tot 1814 stand, waarna Willem I in 1815 de macht overnam tot het ontstaan van de Belgische Staat in 1830.

In de periode 1835–1843 groeide Mechelen uit tot het middelpunt van de Belgische spoorwegen. Er kwamen verbindingen in noordelijke richting met Antwerpen, in oostelijke richting met de Duitse grens over Leuven, Luik en Verviers, in zuidelijke richting met de Franse grens over Brussel en in westelijke richting met Oostende over Dendermonde, Gent en Brugge. Dit kwam de Mechelse industrie zeker ten goede. Belangrijk bij deze evolutie is dat het zwaartepunt van deze industrie verschoof van de textielnijverheid (vooral de kantnijverheid) naar de metaal en de houtverwerkende nijverheid. De industrialisatie van Mechelen kreeg ook een sterke impuls door de vestiging van de Centrale Constructiewerkplaats van de Belgische Spoorwegen in Mechelen. Andere belangrijke exportproducten werden de stoel- (vanaf 1820) en meubelmakerij (vanaf 1850) en de tuinbouw (vooral na 1895). Ook de inrichting van een belangrijke veemarkt aan Nekkerspoel zorgde voor economische impulsen.

1 5 Luchtfoto van de stad Mechelen en het aangrenzend westelijk gebied met de industrieterreinen en de autoweg (Brussel, Nationaal Geografisch Instituut)

uit Van Uytven, R. (1990), *De geschiedenis van Mechelen*, Lannoo: België, p. 250.

De typische Mechelse nijverheidssectoren bleken bijzonder kwetsbaar na de Tweede Wereldoorlog. De metaalbewerking kreeg in de jaren '50 af te rekenen met een crisis. Ook de meubelproductie en de textielnijverheid kenden een terugval. Mechelen kende dan ook in de naoorlogse periode een sterke verschuiving van de tewerkstelling in de industrie naar de handel- en dienstensector. Door dit alles raakte de economie van Mechelen in structurele crisis, wat leidde tot een aanzienlijke werkloosheid.

In 1956 werd het Mechels Miniatuur Theater opgericht. Hieruit ontstond in 1984 het verwant Mechels Jeugd Theater.

Vanaf 1952 werd gestart met een eigen industrialisatiepolitiek: de industrieterreinen Mechelen-Zuid en (iets later) Mechelen-Noord werden aangelegd. Dit had als doel de Stad een meer diverse industrie te bezorgen. De Stad Mechelen kreeg een belangrijke woonfunctie, grotendeels dankzij de snelle verbindingen met zowel Brussel als Antwerpen. Na 1961 profileert de suburbanisatie zich duidelijk. Het stedelijk beleid inzake huisvesting oriënteerde zich vanaf 1961, gezien de groeiende woonfunctie van de stad Mechelen, op krottenaanering en het bouwen van sociale woonbuurten aan de rand van de stad. In de periode van 1971 tot 1982 begint men te spreken van sociale stadsvernieuwing, waardoor de aandacht van krottenaanering verschoof naar de wijk. De huisvesting was ondertussen in Mechelen uitgegroeid tot een problematiek, die niet over het hoofd kon gezien worden.

Op 1 april 1977 werden door de fusie de deelgemeenten: Muizen, Leest, Hombeek, Heffen, Walem definitief toegevoegd aan de Stad Mechelen.

Geografische ligging

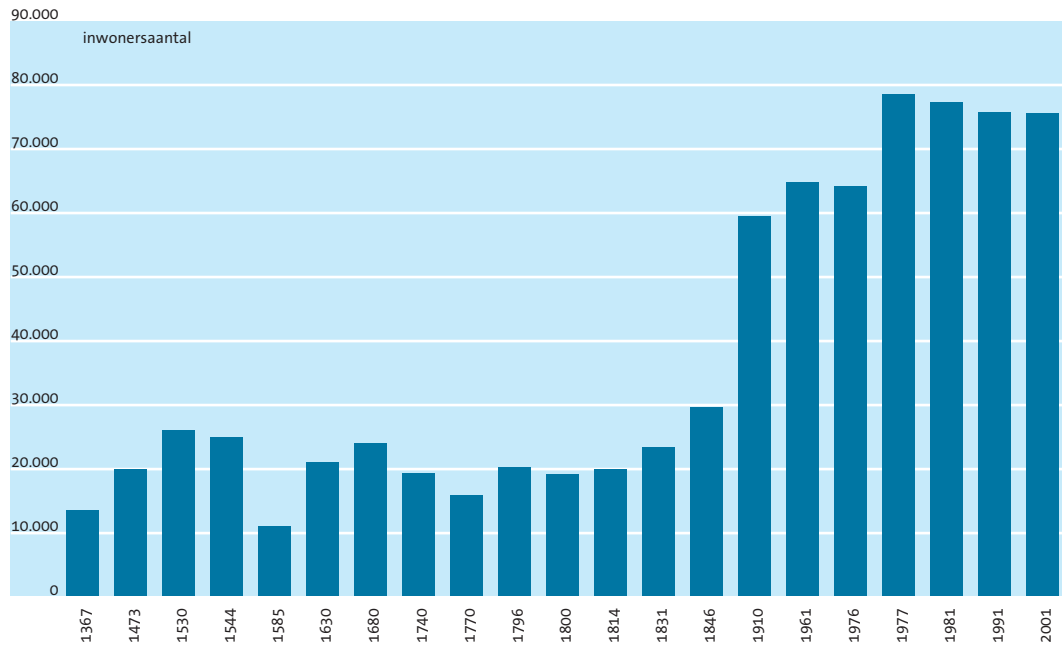
Mechelen is een Antwerpse stad met een centrale ligging. Mechelen situeert zich geografisch tussen de hoogte van Boom en Rumst in het noorden en de zacht oplopende hellingen naar het plateau van Midden België in het zuiden. Over het Mechelse grondgebied is er slechts een beperkt hoogteverschil. Mechelen is een vlak gebied op nagenoeg zeeniveau.

De stad Mechelen heeft een oppervlakte van 6518 ha.

Mechelen is van oudsher centraal gelegen tussen Antwerpen en Brussel en beschikte reeds in het begin van de 19de eeuw over een uitstekende verkeersinfrastructuur. Het is door grote steenwegen verbonden met Brussel, Antwerpen en Leuven. Via de Dijle stond Mechelen in verbinding met het waterwegennet, dat voor een uitstekende verbinding zorgde met de havenstad Antwerpen.

1 6 Demografische evolutie van het inwonersaantal in Mechelen, 1367–2001, geen continu verloop.

Bron: Van Uytven (1990)

Demografische ontwikkeling

Op 1 januari 2001 telde de fusiegemeente Mechelen 75.560 inwoners. Het staat daarmee op de 6de plaats inzake inwonersaantallen in Vlaanderen. Binnen de provincie Antwerpen bezet ze de 2de plaats na de grootstad Antwerpen. Mechelen kent begin 2001 een bevolkingsdichtheid van 1.159 inwoners per km², wat een flink eind boven het Belgische gemiddelde van 335 inwoners per km² is.

Als we teruggaan in de tijd merken we dat het Mechelse inwonersaantal rond 1367 geschat wordt op 12 à 15.000 inwoners. Rond 1544 schat men dat er intussen 25.000 zielen in Mechelen wonen. Van een gemiddelde jaarlijkse continue groei kan echter geen sprake zijn. Uitwijkinggolven, epidemieën, economische crisissen zorgden voor een stagnatie of terugval, afgewisseld met periodes van sterke groei. In de periode 1585–1594 kende het inwonersaantal een opmerkelijke terugval, naar om en bij de 11.000 inwoners, die grotendeels te wijten was aan het verdwijnen van de hofhouding naar Brussel, maar ook de pestepidemieën en de hongersnoden maakten slachtoffers. Tegen 1680 was de bevolking terug aangegroeid tot ongeveer 24.000 mensen, de komende decennia zou het inwonersaantal van Mechelen terug afzakken tot gemiddeld 20.000 inwoners en het bevolkingsaandeel bleef tussen 1725 en 1814 schommelen tussen 15.000 en 20.000 inwoners.

De Mechelse bevolking is sinds het begin van de 19de eeuw aanzienlijk aangegroeid en kent volgende bevolkingsevolutie:

1814: 19.975
1831: 23.401
1846: 29.693
1910: 59.431
1961: 64.772
1976: 64.185
1977: 78.462
2001: 75.560

De stijging tussen 1976 en 1977 is te wijten aan de opname van de Mechelse deelgemeenten in de statistieken. De daling van het aantal inwoners tussen 1977 en 2001 heeft zich vooral doorgezet op het einde van de jaren '70 en het begin van de jaren '80. De laatste 10 jaar blijft het inwonersaantal in Mechelen nagenoeg constant.

2 Een bereikbare stad?

De mobiliteit in Mechelen bekijken we aan de hand van het aantal busreizigers op de stadslijnen. Analyse van deze cijfers leert ons dat tijdens de periode 1994–2001 het aantal busreizigers, die gebruik maken van de stadslijnen, meer dan verdubbeld is.

Het toezicht en beheer van het openbaar parkeeraanbod werd in Mechelen uitbesteed aan een privé maatschappij. In Mechelen zijn er momenteel een 3.000-tal parkeerplaatsen opgedeeld naar blauwzone en betalend parkeren. In de toekomst komen daar nog 2 ondergrondse parkings bij in de binnenstand, met een capaciteit van zo'n 300 parkeerplaatsen.

Een ombudsman in dienst nemen, draagt bij tot de bereikbaarheid voor de burger van overheidsinstellingen. In Mechelen is dit momenteel het geval. De ombudsman biedt een forum waarnaar burgers zich kunnen richten als meldpunt voor hun klachten. Het melden van klachten zegt meer over de betrokkenheid van de burger dan dat het een indicatie is van grote ontevredenheid van de burger. We concluderen dat er bij de ombudsman vooral klachten worden gemeld in verband met de politie, openbare werken, schoonmaakdienst en ruimtelijke ordening. Tevens stellen we vast dat er meer klachten worden gemeld wanneer er een ombudsman is.

De Mechelse stadsdiensten scoren over het algemeen vrij goed inzake bereikbaarheid. De belangrijkste diensten zijn minstens één avond per week of zaterdagvoormiddag open. De affichering van de openingstijden en de affichering van de loketten is zeer goed. Mechelen scoort minder goed wat betreft de toegankelijkheid van de gebouwen. Maar dit is voor bijna alle andere gemeenten uit de studie ook het geval.

Sinds eind 1999 werd in Mechelen werk gemaakt van de virtuele bereikbaarheid van de gemeentediensten. Alle personeelsleden en diensten hebben een eigen e-mailadres volgens een éénvoudige structuur. Voor de website is er een webmaster in dienst genomen die instaat voor de actualisering van de gemeentelijke website.

2 1 Evolutie van het aantal reizigers met De Lijn in Mechelen, 1994-2001

Bron: De Lijn Antwerpen.

	biljetten	kaarten	abonnement	algemeen totaal
1994	113.301	713.707	848.263	1.675.271
1995	113.271	695.795	869.417	1.678.483
1996	140.088	642.544	872.961	1.655.593
1997	171.626	657.307	904.782	1.733.715
1998	222.650	694.148	1.034.892	1.951.690
1999	250.176	716.201	1.283.659	2.250.036
2000	278.757	982.776	1.526.849	2.788.382
2001	354.252	1.150.734	1.954.648	3.459.634
Evolutie (in %)	212,7	61,2	130,4	106,5

2 2 Klachten bij de ombudsman

Bron: Ombudsman Mechelen 2001.

	1997	1998	1999	2000	2001
Bibliotheek	1		2		
Brandweer			1		
Burgemeester					3
Burgerzaken	10	8	9	4	11
College					5
Culturele Centra	1		2	3	1
Economische Zaken	8	5	5	1	1
Externe instanties	19	33	44	39	34
Financiën		4	13	1	5
Informatie & Documentatie		2	1	4	1
Juridische dienst & Patrimoniumbeheer	4	3	1		2
Leefmilieu	29	33	20	6	16
Mechelse Goedkope Woningen					32
Musea & Archief		2			1
OCMW	17	12	12	7	22
Onderwijs		2	3	1	
Openbare Werken & Schoonmaakdienst	56	42	100	44	79
Personeel	3	4		1	1
Politie	58	73	65	36	106
Ruimtelijke Ordening	52	54	50	17	32
Secretariaat				1	
Sport & Jeugd	1	4	4	2	11
Verschillende diensten					13
VZW Mechelse Feesten					2
Welzijn & Gezondheid		2	2	3	2
Totaal	259	283	334	170	380

Mobiliteit

Busreizigers op het stadsnet

1 Exclusief de busreizigers op de streeklijnen.

Het aantal busreizigers in Mechelen op de stadslijnen¹ is over de periode 1994–2001 enorm gestegen. Het totaal aantal busreizigers is meer dan verdubbeld anno 2001 in vergelijking met 1994. Vooral in 2000 en 2001 is er een explosieve stijging tegenover het jaar voordien (respectievelijk +23,9% en 24,7%).

Het aantal reizigers dat de busrit betaalt door middel van afzonderlijke biljetten is meer dan verdrievoudigd. Het aantal reizigers dat betaalt door middel van buskaarten is minder sterk gestegen, maar toch nog goed voor een stijging van 61,2%. Het aantal abonnementen op de Mechelse stadslijnen is met 130,4% gestegen. Wanneer we 2001 afzonderlijk bekijken, zien we dat 10,2% van de reizigers reist met afzonderlijke biljetten, 33,3% met een buskaart en 56,5% door middel van een abonnement.

Het aantal busreizigers op de stadslijnen is in Mechelen over de periode 1994–2001 meer dan verdubbeld.

Parkeerbeleid

Het openbaar parkeeraanbod wordt in Mechelen ingedeeld in twee categorieën: de binnenstad en de blauwzone. De blauwzone is de zone die afgebakend is aan de hand van verkeersborden, waarvoor een beperkte parkeerduur geldt en waar het gebruik van een parkeerschijf verplicht is. In de blauwzone vinden we in 2000 bij benadering 1.300 parkeerplaatsen terug. De laatste vijf jaar is het aantal parkeerplaatsen in Mechelen nagenoeg constant gebleven.

In de binnenstad geldt het betalend parkeren. Deze optie werd gekozen om het verkeer zo veel mogelijk uit de binnenstad weg te houden. Het parkeeraanbod in de binnenstad is goed voor 1.686 parkeerplaatsen. Sinds 1 december 2001 is de controle en het beheer van dit parkeeraanbod in handen van een privé-concessiehouder: Vinci-park. Deze onderneming zorgt tevens voor de verdeling van de bewonerskaarten.

In de toekomst komen er in Mechelen twee ondergrondse parkings bij met name op de Grote Markt met 155 nieuwe ondergrondse parkeerplaatsen en op de Veemarkt waar 125 nieuwe parkeerplaatsen gecreëerd worden.

Diensten

Klachten bij de ombudsman

Bij tabel 2.2. dient wel enig voorbehoud gehanteerd te worden. Zo was er vóór 1999 en in het jaar 2000 geen ombudsman aangesteld in Mechelen. Dit zou een verklaring kunnen zijn voor het lage aantal klachten tijdens het jaar 2000. Ook werden sommige diensten slechts recent in de lijst met klachten opgenomen. Zoals bijvoorbeeld: de Mechelse Goedkope Woningen, die slechts sinds september 2001 in de lijst worden opgenomen, maar in die korte periode toch al goed was voor 32 gemelde klachten.

We merken op dat voor de jaren dat er een ombudsman was aangesteld (1999 en 2001) het aantal gemelde klachten hoger ligt. Daarnaast kunnen we uit de tabel 2.2. toch concluderen dat er bij de ombudsman vooral klachten worden gemeld in verband met de Politie, Openbare Werken & Schoonmaakdienst en Ruimtelijke Ordening.

2 3 De kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening

Bron: Test-Aankoop, oktober 2000.

	Openings tijden	Affichering van de openingstijden	Loketten en/of kantoren gemakkelijk te herkennen	Toegankelijkheid voor mensen met een handicap	Eindbeoordeling kantoren
1= zeer slecht 3= slecht 5= middelmatig 7=goed 9= zeer goed					
Mechelen	5	9	9	3	6
Leuven	3	9	8	3	6
13 steden	2,7	5,9	7,9	5,6	6

2 4 Flexibiliteit van de dienstverlening

Bron, website Mechelen, OASeS-bewerking.

	Flexibele openingsuren	Virtueel bereikbaar?
Bibliotheek	3	100
Dienst bevolking	2	100
Dienst burgerlijke stand	2	100
Toerisme	1,5	100
Hulp- en preventiediensten	3	100
Sportdienst	0	100
Dienst leefmilieu	0	100
Ruimtegebonden	0,66	100
Andere diensten met loket	1	100
Jeugdendienst	2	100
OCMW	0	100

stand op 01/01/2002

Kwaliteit gemeentelijke dienstverlening

Eind oktober 2000 peilde de consumentenvereniging Test-Aankoop naar de kwaliteit van de dienstverlening van de gemeenten. Bij 70 Vlaamse gemeenten klopte ze aan met zes vragen. Naast de vlotte afhandelingen van deze gevraagde diensten, bekeek Test-Aankoop de openingstijden, de affichering van de openingstijden, de herkenbaarheid van loketten en kantoren en tenslotte de toegankelijkheid voor mensen met een handicap. Van de 159 onderzochte gemeenten, was slechts 6,0% open op zaterdagvoormiddag en één avond in de week. Bij 32,0% van de gemeenten waren de openingstijden niet geafficheerd op een zichtbare plaats. Wat de properheid betreft, waren de resultaten positiever. 81,0% van de lokalen waren proper tot zeer proper. Het juiste loket of kantoor identificeren bleek geen probleem te zijn. Met uitzondering van vier gemeenten, komt de bezoeker op eenvoudige wijze bij het juiste loket. De infrastructuur voor personen met een handicap liet meer te wensen over. Slechts in 53,0% van de gevallen kan iemand met een handicap zich op eigen houtje tot het gebouw begeven. 18,0% is wel toegankelijk maar enkel als anderen een handje toesteken. In de overige 29,0% waren er totaal geen voorzieningen voor personen met een handicap.

Mechelen scoort, met uitzondering van de toegankelijkheid voor mensen met een handicap, relatief goed. Over heel de lijn merken we scores op die minstens gelijk zijn aan de scores van Leuven en de centrumsteden, en in de meeste gevallen scoort Mechelen zelfs hoger. Op de vragen in verband met de affichering van de openingstijden en de identificering van de loketten en kantoren behaalt Mechelen telkens de maximumscore.

De kwaliteit van de dienstverlening in Mechelen is volgens de cijfers uit het onderzoek van Test-Aankoop goed. Alleen op het gebied van toegankelijkheid voor gehandicapten scoort Mechelen niet goed, maar dat is voor bijna alle onderzochte gemeenten het geval.

Flexibele uren en/of virtuele toegang?

Flexibele uren en virtuele toegang bepalen mee de bereikbaarheid van een stad. Flexibele openingsuren van de stadsdiensten gaat er van uit dat een stadsdienst ook bereikbaar moet zijn voor mensen die tijdens de dag werken. We nemen zelf de diensten van de stad Mechelen onder de loep en kennen deze een score² toe. De maximumscore is 3, dit betekent dat de dienst open is op zaterdag (1punt) en 2 avonden per week zeker tot 18.30h (per avond in de week dat de dienst open is, krijgt de dienst 1 punt). Een stadsdienst die aan geen enkele voorwaarde voldoet, krijgt een nul. De stadsdiensten worden op basis van hun werkzaamheden ingedeeld in 11 groepen. Onder de stadsdiensten met een loket categoriseren we een aantal diensten zoals: de belastingen, huisvesting, het KMO-loket en de stedelijke dienst van vergunningen. Onder jeugddienst valt de cel jeugd, het jongerenadviescentrum JAC, het comité bijzondere jeugdzorg.

Naast een fysisch aanspreekpunt moet er in de moderne communicatie samenleving ook nog een virtueel aanspreekpunt zijn. Hiervoor werd nagegaan in welke mate de diensten in Mechelen beschikken over een eigen e-mailadres. In Mechelen is er op dit vlak geen enkel probleem: elke dienst beschikt sinds 1 maart 2000 over een eigen e-mailadres volgens een eenvoudige structuur (sectienaam@mechelen.be) en elk personeelslid beschikt over een eenvoudig e-mailadres (voornaam.naam@mechelen.be). Enig voorbehoud hierbij is dat het al dan niet bezitten van een e-mailadres, natuurlijk geen indicatie is van de snelheid waarmee e-mails worden behandeld. Maar de bereikbaarheid via e-mail vormt in Mechelen geen enkel probleem.

- De flexibiliteit van de openingsuren is niet altijd even optimaal, maar op de website is steeds op een eenvoudig wijze informatie te vinden over de openingsuren en de nodige telefoonnummers. De diensten waar de burger het meest mee te maken heeft (dienst bevolking/burgerlijke stand, bibliotheek, hulp en preventiediensten, jeugddienst), kennen in de meeste gevallen wel flexibele openingsuren. Inzake bereikbaarheid van de diensten scoort Mechelen meer dan behoorlijk.

2 Score openingsuren:

3 = zaterdag open en 2 dagen in de week tot 18.30 u.

2 = 2 avonden per week tot 18.30 u. open of 1 avond in de week tot 18.30 u. open en op zaterdag open.

1 = 1 avond per week tot 18.30 u. open of zaterdag open.

0 = niet op zaterdag open en geen enkele avond in de week tot 18.30 u. open.

2 5 Website van de stad Mechelen

Bron: <http://www.mechelen.be/>

2 6 Inhoudsanalyse van de gemeentelijke websites

Bron: Jo Steyaert, KUL.

	informatie	e-diensten	inbreng gemeenschap	democratie	interactiviteit
Mechelen	6	0	1	3	5
Leuven	7	1	6	4	7
13 steden	6	1	3	3	4

Website

Rond 1995 zijn de meeste overheidsinstellingen in Vlaanderen begonnen met het ontwikkelen van een eigen website. Met het groeiend belang van internet en andere moderne communicatiemiddelen mogen we veronderstellen dat de digitale communicatie tussen stadsdiensten en burgers in beide richtingen zal toenemen. Gezien de website een belangrijk uithangbord is voor elke gemeente lijkt een inhoudsanalyse van de website interessant. Een inhoudsanalyse van de gemeentelijke website maakt ons duidelijk in hoeverre de stad op een elektronische manier aan de eisen van de burgers kan voldoen.

Websites worden constant vernieuwd en het is niet makkelijk om vandaag een inhoudsanalyse te presenteren die nog van kracht zal zijn bij het lezen van de publicatie. Jo Steyaert lichtte de gemeentelijke websites door in januari 1999 en in juni 2000. We kunnen dit als ankerpunt gebruiken. Alhoewel we met zekerheid kunnen stellen dat deze studie over bijna heel de lijn achterhaald zal zijn. Zo is bijvoorbeeld een score in Mechelen van de e-diensten van nul in de huidige context veel te laag. Elke stadsdienst en elk personeelslid aan de stad heeft immers een eigen emailadres.

De resultaten van het onderzoek van Jo Steyaert, die we in tabel 2.6. terugvinden, kunnen wel illustreren hoe de situatie eind 1999 was gesteld. In dit onderzoek scoorde Mechelen over bijna heel de lijn slecht. Maar sinds eind 1999 – begin 2000 is de opbouw van de Mechelse website pas echt goed op gang gekomen met de aanstelling van een webmaster. Deze webmaster zorgt er voor dat de website up-to-date blijft en zich constant verder ontwikkelt.

Op de website van Mechelen vind je begin 2002 op de homepage drie grote onderverdelingen terug: cultuur & geschiedenis, toerisme en stadsdiensten. Bij de stadsdiensten vind je onder andere de openingsuren, adresgegevens en contactpersonen van de verschillende stadsdiensten. Daarnaast wordt ook de samenstelling en de functies van schepencollege en gemeenteraad duidelijk aangegeven.

2 7 E-loket van de stad Mechelen

Bron: <http://www.mechelen.be/>

Het E-Loket

Eind 1999 en begin 2000 werd de aanzet gegeven tot het uitvoeren van een digiloket. Hierbij kan de burger o.a. via het internet formulieren deponeren bij de ombudsman.

Het digiloket of e-loket bereik je op de website van de stad Mechelen via de homepage. In dit digiloket heb je de keuze uit een zestal interactieve mogelijkheden.

In de eerste plaats kan je het digiloket gebruiken om via het internet gegevens of informatie aan te vragen bij de bevolkingsdienst. Ten tweede kan je suggesties of opmerkingen maken over het gemeentebestuur van Mechelen of de verschillende stadsdiensten. Daarnaast besliste het college van burgemeester en schepenen op 10 augustus 1999 een procedure in te stellen voor een klantvriendelijke behandeling van meldingen. Melding dient hierbij begrepen te worden als een mededeling van de burger dat iets niet in orde is: een technisch of materieel mankement, een laattijdige of verkeerde actie, een gebrek aan actie,... Ten vierde werd in het digitaal loket de mogelijkheid voorzien om je te abonneren op de wekelijkse persmededelingen. Belangrijker is misschien nog de ombudsfunctie. Hierin kunnen klachten in verband met de stadsdienst op een éénvoudige wijze elektronisch gemeld worden. Tenslotte kan je via het digitaal loket ook suggesties doen inzake het aankoopbeleid van de stadsbibliotheek.

3 Een bruisende stad?

In Mechelen en Leuven merken we dat de natuurlijke aangroei van de bevolking hoger ligt dan het Vlaamse gemiddelde en dan dat van de centrumsteden. In Mechelen tekenen we tijdens de jaren '90 een gemiddeld geboortesaldo van 12,8 kinderen per 1000 inwoners op in Mechelen. Het sterftecijfer is over dezelfde periode gemiddeld 11,3 sterfgevallen per 1000 inwoners. Dit zorgt voor een kleine jaarlijkse natuurlijke aangroei.

Door de verhuisbewegingen in kaart te brengen hebben wij een tweede manier om de aangroei of afname van de Mechelse bevolking te bestuderen. Hier stellen we vast dat de migratiesaldi in de jaren '90 over heel de lijn negatieve waarden hadden. De aantrekkingskracht van Mechelen als woonplaats lijkt terug te lopen.

In Mechelen is er een grote groep jongeren en een grote groep ouderen in vergelijking met de groep mensen op middelbare leeftijd. Dit zorgt voor een zekere groene en grijze druk, waardoor de afhankelijkheidsratio hoog ligt in vergelijking met de andere regio's. De groene druk stijgt sneller dan de grijze druk. Hierdoor blijft de groep mensen, die nog op de arbeidsmarkt moeten komen, groter dan de groep mensen die zich al uit de arbeidsmarkt hebben terug getrokken.

Mechelen kent in vergelijking met Vlaanderen een groot aandeel vreemdelingen in de bewonerspopulatie. Voor Vlaanderen merken we niet echt een etnische groep op die een dominant aandeel vormt in de totale vreemdelingenbevolking. Dit is in Mechelen wel het geval. De Marokkaanse bevolking vormt duidelijk de belangrijkste groep onder de vreemdelingen in Mechelen.

Een analyse van het Mechelse bedrijfsleven toont aan dat er in Mechelen jaarlijks meer oprichtingen van bedrijven zijn dan faillissementen. Maar net zoals in de andere regio's die we onder de loep nemen, daalt de ratio die we aan de hand van deze gegevens berekenen. Mechelen kent in vergelijking met Leuven een hogere tewerkstelling in de industriële sector. In de tertiaire sector kent Mechelen een veel lagere tewerkstelling dan Leuven. Desondanks stijgt deze tertiairiseringsgraad veel sneller dan in de andere regio's. Met de jaren stijgt ook de tewerkstelling in de nieuwe bedrijven. Vooral tussen 1998 en 1999 zien we een plotse toename.

Als toeristische stad oefent Mechelen in de loop van de jaren '90 steeds meer aantrekkingskracht uit. Het aantal overnachtingen in Mechelen verdubbelt tussen 1992 en 1999. Het zijn vooral reizigers van binnen de Europese Unie die Mechelen voor één dag of meer bezoeken. Mensen die Mechelen bezoeken, doen dit echter vooral omwille van beroepsdoeleinden.

Een beperkte bespreking van het sportieve Mechelen, leert ons dat de sportaccommodatie van de Stad Mechelen veelvuldig wordt gebruikt. Vooral het gebruik van de gemeentelijke sportzalen nam toe. Terwijl het gebruik van de gemeentelijke zwembaden iets terug liep.

De Stad Mechelen schept ook gelegenheden om cultuur te promoten. De belangrijkste trefpunten zijn het Auditorium, de Oude Minderbroederskerk en het Cultureel Centrum A. Spinoy. De bezoekersaantallen van de eerste twee zagen we licht terug lopen in de tweede helft van de jaren '90. Terwijl voor het Cultureel Centrum het aantal bezoekers op peil bleef. De gemeentelijk bibliotheek kende tegen het einde van de jaren '90 meer leden en bezoekers dan er voor. Het aantal uitleningen steeg ook, maar dit was vooral te danken aan een toename van de ontleningen van audiovisueel materiaal. Als we de sociale ontmoetingsruimten van naderbij bekijken, merken we dat Mechelen vooral wat betreft het theatergebeuren, de filmindustrie en de exposities veel ruimte aanbiedt in vergelijking met de andere regio's. Op vlak van gelegenheden voor muziek en dans waren er minder sociale ontmoetingsruimten.

3 1 Evolutie van het geboortesaldo, 1992–1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1992	14,0	14,2	12,7	12,1
1993	12,6	14,1	12,2	11,7
1994	13,0	14,2	11,9	11,1
1995	11,9	13,8	11,6	11,0
1996	12,5	13,8	11,5	10,9
1997	12,8	13,7	11,7	10,9
1998	12,9	13,1	11,4	10,7
1999	13,0	13,4	11,2	10,4

3 2 Evolutie van het sterftesaldo, 1992–1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1992	11,7	10,8	11,1	9,7
1993	11,5	9,8	11,2	10,0
1994	10,6	9,9	10,9	9,6
1995	11,5	9,3	11,0	9,7
1996	11,2	9,7	11,0	9,6
1997	11,4	10,0	10,9	9,6
1998	10,9	10,7	10,9	9,6
1999	11,6	10,6	10,9	9,7

3 3 Evolutie van de natuurlijke aangroei per 1000 inwoners, 1992–1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1992	2,35	3,42	1,61	2,38
1993	1,18	4,32	0,94	1,70
1994	2,31	4,31	1,00	1,48
1995	0,34	4,51	0,63	1,26
1996	1,36	4,05	0,53	1,26
1997	1,38	3,73	0,78	1,36
1998	2,02	2,44	0,47	1,01
1999	1,37	2,78	0,31	0,76

Demografisch

De natuurlijke loop van de bevolking wordt bestudeerd op basis van het geboorte- en sterftesaldo. Een positieve balans van het geboortesaldo ten opzichte van het sterftesaldo betekent een natuurlijke aangroei voor de regio. De toename van de bevolking in een stad wordt niet alleen bepaald door de natuurlijke aangroei, maar ook door immigraties en emigraties. Die kunnen zowel van interne als van externe aard zijn. Een positieve balans van de emigraties en de immigraties zorgen ook voor een aangroei of afname van de bevolking van een stad of gemeente. Beide saldi maken dus duidelijk of een stad te maken heeft een afname of een toename van de bevolking, hetzij door de natuurlijke loop, hetzij door migratiebewegingen.

Natuurlijke loop

Geboortesaldo

In Vlaanderen werden het voorbije decennium jaarlijks gemiddeld 11,1 kinderen per 1000 inwoners geboren. In de centrumsteden lag het geboortesaldo iets hoger. In de centrumsteden werden er gemiddeld over de laatste 8 jaar 11,8 kinderen geboren per 1000 inwoners. Zowel binnen de centrumsteden, als in Vlaanderen merken we een lichte afname op, ook de stad Leuven kent een lichte afname.

In Mechelen worden er gemiddeld 12,8 kinderen per 1000 inwoners geboren. Mechelen scoort bijgevolg iets lager dan Leuven, maar toch hoger dan Vlaanderen en de centrumsteden. Al heeft Leuven wel een hoger gemiddelde over de laatste 8 jaar van dit decennium, namelijk 13,8 geboorten per 1000 inwoners. Mechelen kent echter een zeer onregelmatig verloop van het geboortesaldo. De laatste 5 jaar neemt het geboortesaldo licht toe. In Leuven, de centrumsteden en Vlaanderen daarentegen zien we een gestage afname van het geboortesaldo.

- ▶ Het geboortesaldo in Mechelen ligt hoger dan in Vlaanderen en de centrumsteden, maar lager dan in Leuven.

Sterftesaldo

In de centrumsteden sterven er gemiddeld meer mensen dan in Vlaanderen. Vlaanderen kent een gemiddelde van 9,7 sterfgevallen per 1000 inwoners, de centrumsteden gemiddeld 11,0 per 1000 inwoners. Het sterftesaldo blijft ook over 8 jaar nagenoeg gelijk.

In Mechelen ligt het sterftecijfer in vergelijking met Leuven hoger, gemiddeld 11,3 sterfgevallen per 1000 inwoners ten opzichte van 10,1 per 1000 inwoners. Tussen 1992 en 1999 schommelt het sterftesaldo zowel in Mechelen als Leuven rond dit gemiddelde. Zodat het sterftesaldo in beide steden in 1999 op nagenoeg hetzelfde niveau ligt als in 1992.

- ▶ Mechelen heeft een hoger sterftecijfer dan Leuven, Vlaanderen en de centrumsteden.

Natuurlijke aangroei

Wanneer dat cijfer positief is, dan spreken we van een natuurlijke aangroei. Als dit cijfer negatief is spreken we van een natuurlijke afname van de bevolking. In Vlaanderen en in de centrumsteden is de natuurlijke aangroei positief. Vlaanderen scoort gemiddeld iets hoger dan de centrumsteden.

De natuurlijke aangroei in Mechelen is hoger dan in Vlaanderen en de centrumsteden. In 1995 is er een zeer kleine natuurlijke aangroei in vergelijking met de rest van het decennium. Leuven kent een vrij grote natuurlijke aangroei in vergelijking met Mechelen.

- ▶ Mechelen kent een positieve natuurlijke aangroei.
- ▶ Mechelen scoort iets hoger dan de centrumsteden, maar toch aanzienlijk lager in vergelijking met Leuven.

3 4 Groene druk: verhouding 0–19 jarigen t.o.v. 20–59 jarigen (in%), 1991–2000

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	42,5	36,8	40,7	43,7
1992	42,8	36,5	40,6	43,4
1993	43,2	36,5	40,6	43,2
1994	43,4	36,4	40,6	43,1
1995	43,6	36,2	40,7	43,0
1996	44,1	36,0	40,9	43,0
1997	44,4	35,2	40,9	42,8
1998	45,0	35,0	40,8	42,7
1999	44,9	34,3	40,6	42,4
2000	44,9	34,3	40,4	42,1
Evolutie in procentpunt	2,4	-2,5	-0,3	-1,6
Gemiddeld	43,9	35,7	40,7	42,9

3 5 Grijze druk: verhouding 60+ t.o.v. 20–60 jarigen (in%), 1991–2000

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	43,8	39,5	41,5	36,1
1992	44,2	39,5	41,9	36,5
1993	44,5	39,7	42,4	37,1
1994	44,6	39,5	42,7	37,5
1995	44,8	39,3	43,2	38,1
1996	45,2	39,5	43,7	38,6
1997	45,3	38,9	44,1	39,0
1998	45,1	38,7	44,5	39,5
1999	45,0	37,9	44,8	40,1
2000	44,5	37,7	44,9	40,5
Evolutie in procentpunt	0,7	-1,8	3,4	4,4
Gemiddeld	44,7	39,0	43,4	38,3

3 6 Afhankelijkheidsratio: verhouding 0–19 jarigen en 60+ t.o.v. 20–59 jarigen (in%), 1991–2000

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	86,4	76,3	82,2	79,8
1992	87,0	76,0	82,5	80,0
1993	87,7	76,3	82,9	80,3
1994	88,0	75,9	83,3	80,6
1995	88,4	75,5	83,9	81,1
1996	89,3	75,5	84,6	81,6
1997	89,7	74,1	85,0	81,9
1998	90,1	73,6	85,3	82,2
1999	89,9	72,2	85,4	82,5
2000	89,4	72,0	85,3	82,5
Evolutie in procentpunt	3,0	-4,3	3,1	2,7
Gemiddeld	88,6	74,7	84,0	81,2

Verhoudingen van de leeftijdscategorieën

Voor een stad is het niet alleen belangrijk om de aangroei of afname van het inwonersaantal in het oog te houden. De leeftijdsstructuur van de bevolking is een tweede demografische component om het bruisend karakter van een stad te determineren. We gaan er van uit dat een jonge bevolking een stad meer bruisend maakt.

Groene druk

In Vlaanderen is de groene druk over de periode 1991–2000 gedaald (-3,7%). De verhouding nam jaarlijks continu af, behalve in 1996 waar we dezelfde waarde hebben als in 1995. De groene druk meet gemiddeld 42,9% in Vlaanderen. In de centrumsteden is de groene druk gemiddeld lager dan in Vlaanderen. Maar in tegenstelling tot in Vlaanderen is er geen continue afname van die druk. Over het ganse decennium blijft de groene druk in de centrumsteden vrij stabiel.

De groene druk in Mechelen is veel hoger dan in Leuven. Bijna jaarlijks wordt er een verhoging opgetekend van die druk, enkel in 2000 is er ten opzichte van 1999 een status-quo. De groene druk neemt in Leuven op geen enkel moment toe, ofwel blijft de groene druk stabiel, ofwel neemt deze druk licht af. Dit heeft als resultaat dat over de periode 1991–2000 de groene druk in Leuven daalt.

- ▶ In Mechelen neemt de groene druk toe, terwijl er zich in Leuven en Vlaanderen een geleidelijke afname voordoet.

Grijze druk

In Vlaanderen is de grijze druk iets lager dan in de centrumsteden. Gemiddeld tekenen we een grijze druk van 38,3 % op in Vlaanderen tegenover 43,3% in de centrumsteden. Gedurende de jaren '90 stijgt in beide regio's de grijze druk continu.

In Mechelen is de gemiddelde grijze druk over dit laatste decennium 44,7%. Ten opzichte van de centrumsteden ligt de grijze druk in Mechelen op een vergelijkbaar niveau. Eind de jaren '90 zien we een stagnatie van de grijze druk in Mechelen, gevolgd door een kleine daling. In Leuven doet zich een totaal andere situatie voor. Tijdens de eerste helft van de jaren '90 is er een zekere stabilisatie van de grijze druk, om achteraf licht te dalen. Gemiddeld ligt de grijze druk hoger in Mechelen dan in Leuven.

- ▶ De grijze druk in Mechelen neemt in het begin van de jaren '90 gestaag toe, vanaf 1998 daalt de grijze druk licht.

Afhankelijkheidsratio

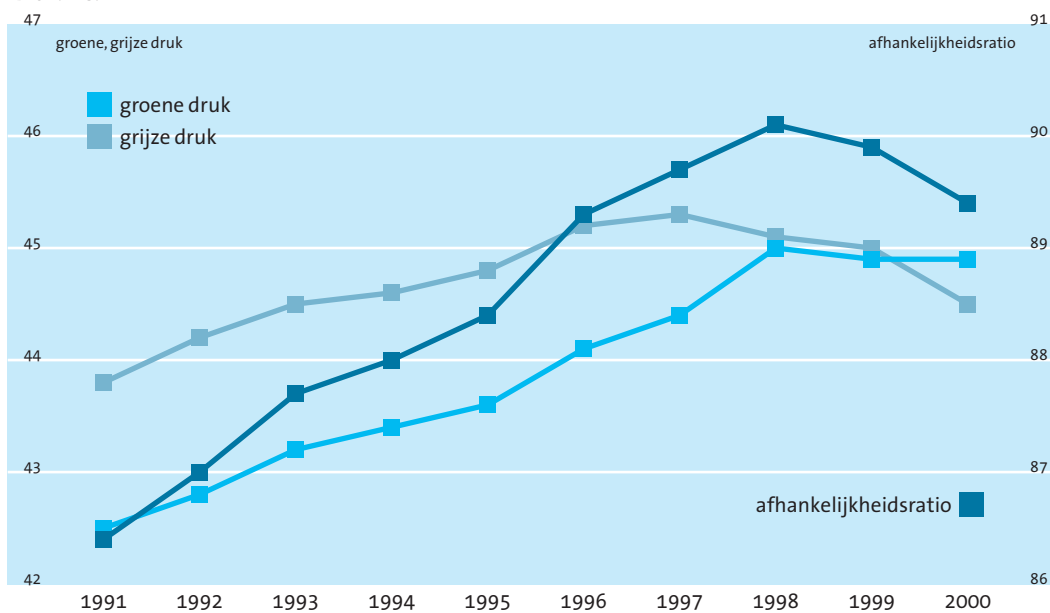
In Vlaanderen en de centrumsteden neemt de afhankelijkheidsratio over deze periode toe. Dat is een logisch gevolg van de lichte daling of stabilisatie van de groene druk, die gepaard gaat met een sterke stijging van de grijze druk. De groene druk is in Vlaanderen groter dan de grijze druk, dit gaat voor de centrumsteden niet op, daar is de grijze druk groter dan de groene druk. Doordat de grijze druk stijgt en de groene druk daalt, groeien beiden naar elkaar toe.

In Mechelen is de afhankelijkheidsratio in vergelijking met Leuven gemiddeld hoger. In Mechelen merken we een opvallend hoge afhankelijkheidsratio op, dit is te verklaren door de hoge grijze en groene druk in vergelijking met de andere regio's. Tijdens de jaren '90 neemt de ratio continu toe, terwijl Leuven een gestage afname laat zien.

- ▶ In vergelijking met Leuven kent Mechelen minder mensen van middelbare leeftijd (20–59 jaar) waardoor zowel de groene als de grijze druk hoger is.

3 7 Evolutie van de groene druk, grijze druk en afhankelijkheidsratio in vergelijkend perspectief (in %), 1991–2000

Bron: NIS.

3 8 Evolutie van de doorstromingscoëfficiënt, 1990–2000. $((10-24)/(50-64))*100$

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	1,06	1,07	1,05	1,15
1992	1,07	1,09	1,05	1,15
1993	1,08	1,12	1,06	1,14
1994	1,08	1,15	1,05	1,13
1995	1,07	1,17	1,04	1,11
1996	1,08	1,17	1,03	1,09
1997	1,08	1,18	1,02	1,07
1998	1,09	1,17	1,01	1,05
1999	1,09	1,19	1,01	1,04
2000	1,10	1,18	1,01	1,03

Doorstromingscoëfficiënt

Vlaanderen telt meer jongeren (10–24 jaar) dan mensen met een leeftijd tussen 50 en 64 jaar. Gedurende de jaren '90 is dit altijd zo geweest. Het aandeel neemt wel af, zowel in de centrumsteden, als in Vlaanderen in zijn geheel. In de centrumsteden is er in de loop van de jaren '90 slechts een klein verschil geweest tussen het aantal jongeren en ouderen. Voor Vlaanderen is de daling van de coëfficiënt frappanter.

In Mechelen en Leuven is de doorstromingscoëfficiënt het laatste decennium gestegen. In Mechelen is er een stijging van 3,6% vanaf 1991. In Leuven is die stijging veel groter namelijk 10,3%. Zowel in Mechelen als in Leuven merken we in 1991 een doorstromingscoëfficiënt op die lager lag dan in Vlaanderen. Beide steden tekenen tegen het einde van de jaren '90 een hogere doorstromingscoëfficiënt op dan Vlaanderen.

- ▶ De doorstromingscoëfficiënt in Mechelen en Leuven is op het einde van de jaren '90 hoger dan in Vlaanderen en in de centrumsteden.

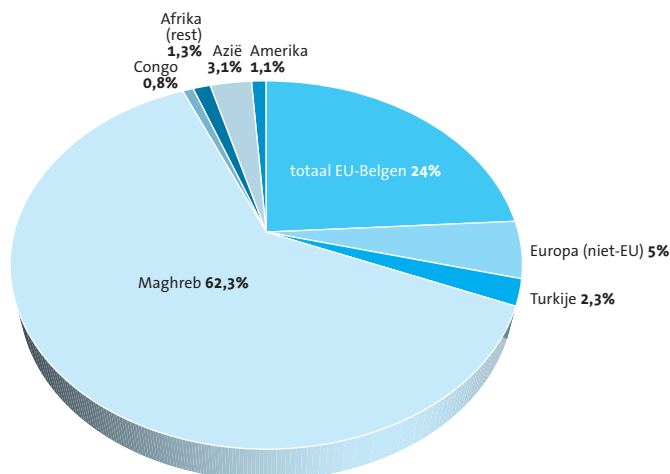
3 9 Evolutie van het aantal vreemdelingen, 1991–2001

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	5.580	4.223	112.744	258.848
1992	5.875	5.003	116.891	268.901
1993	6.011	5.396	119.145	273.272
1994	6.220	5.889	121.771	281.137
1995	6.383	6.516	120.652	283.117
1996	6.344	6.439	119.954	283.429
1997	6.500	7.088	121.016	288.307
1998	6.494	7.156	120.016	288.007
1999	6.487	7.584	119.137	289.065
2000	6.595	7.650	120.334	293.650
2001	5.259	7.890	111.319	280.962

3 10 Aandeel vreemdelingen naar nationaliteit in Mechelen, 2001

Bron: NIS.

3 11 Aandeel Marokkaanse bevolking op de totale bevolking 1991–2000 (in %)

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	Vlaanderen
1991	5,5	0,8	0,8
1992	5,6	0,8	0,8
1993	5,8	0,8	0,8
1994	5,7	0,8	0,8
1995	5,7	0,8	0,8
1996	5,7	0,8	0,8
1997	5,6	0,8	0,8
1998	5,5	0,8	0,7
1999	5,5	0,8	0,7
2000	4,2	0,7	0,6

Vreemdelingen

Aantal vreemdelingen

In 2001 is 4,7% van de bevolking in het Vlaamse Gewest vreemdeling. Kijken we naar de evolutie van het aantal vreemdelingen in Vlaanderen over de periode 1991 en 2001, dan zien we een stijgende trend. Van 1991 tot 2000 stijgt het aantal vreemdelingen in Vlaanderen tot 293.650. In 2001 neemt het aantal vreemdelingen een forse duik tot 280.962. Dit betekent een afname van 4,3% in vergelijking met 2000. In de centrumsteden stijgt het aantal vreemdelingen tussen 1991 en 1994, en daarna zien we een eerder schommelende curve. In 2001 zien we dit cijfer fors dalen, hetzelfde deed zich voor in Vlaanderen. Procentueel is dit een daling van 7,5%, in absolute cijfers een afname van 9.015 vreemdelingen. De forse daling in 2001 is wellicht te wijten aan het groot aantal naturalisaties in het jaar 2000. Opmerkelijk is de forse stijging van het aantal naturalisaties in 2001. Dat jaar verkregen 24.814 vreemdelingen de Belgische nationaliteit. Dit is een stijging van de naturalisaties met maar liefst 172,0%. Dit veroorzaakt een daling van het aantal vreemdelingen.

Mechelen laat een hoger aandeel vreemdelingen in de totale bevolking optekenen. De Mechelse bevolking bestaat tijdens de beschouwde periode gemiddeld voor 8,1% uit vreemdelingen. In Leuven was dit aandeel in 1990 aanvankelijk nogal klein, maar naar het einde van het decennium toe is het aandeel vreemdelingen in Leuven toch sterker gestegen dan in Mechelen. Vanaf 1998 zitten Mechelen en Leuven op hetzelfde niveau, wat het aandeel vreemdelingen op de totale bevolking betreft. Alleen merken we in Mechelen tussen 1999 en 2000 een sterke terugval van het aantal vreemdelingen terwijl dit cijfer in Leuven voor 2000 nog stijgt. In Mechelen is 7,0% van de bevolking in 2001 een vreemdeling. In absolute cijfers gaat het om 5.259 personen. Ook hier daalt het aantal vreemdelingen fel in 2001, (-20,0%). Mechelen herbergt in 2001 zowat 4,7% van het aantal vreemdelingen in de 13 centrumsteden. In 1995 was dit nog 5,3%. In Leuven wonen er iets meer vreemdelingen dan in Mechelen. In 2001 zijn dit 7.890 personen. Het verloop is enigszins anders dan in Mechelen gezien Leuven sinds 1996 een continue toename kent van het aantal vreemdelingen. Zeven procent van de vreemdelingen van de 13 centrumsteden woont in Leuven.

Nationaliteiten onder de vreemdelingen en aandeel van de Marokkaanse bevolking op de totale bevolking

Grafiek 3.10. geeft het procentueel aantal vreemdelingen naar nationaliteit weer in Mechelen voor het jaar 2001. Het grootste aandeel (63,2%) wordt ingenomen door vreemdelingen uit de Maghreb-landen. Hiervan is 99,0% afkomstig van Marokko. Verder komt 24,0% van de vreemdelingen uit andere landen van de Europese Unie en 5,0% is afkomstig uit andere Europese landen. In vergelijking met het Vlaams Gewest herbergt Mechelen minder vreemdelingen uit de Europese Unie. Voor het Vlaams Gewest is dit 59,0%. Anderzijds zijn er meer migranten afkomstig uit de Maghreb-landen (Vlaanderen: 14,0%), maar minder uit Turkije (Vlaanderen: 10,0%).

Als we de belangrijkste etnische groep bekijken in Mechelen stellen we vast dat de Marokkaanse bevolking de grootste etnische groepering is onder de vreemdelingen. Gemiddeld 5,5% van de Mechelse bevolking komt uit de Marokkaanse etnische groep. Dit aandeel blijft gedurende de jaren '90 vrij stabiel. Ook hier merken we echter een daling op tegen het einde van de jaren '90.

In Leuven is het aandeel van de Marokkaanse bevolking niet zo overheersend. We kunnen in Leuven ook niet echt spreken van een dominante etnische minderheidsgroep. In Leuven is het aandeel van de Marokkaanse bevolking op de totale bevolking veel kleiner, het bevindt zich op het Vlaamse niveau.

Mechelen kent een significant aandeel vreemdelingen op de totale bevolking. De Marokkaanse bevolking vormt het belangrijkste aandeel in deze vreemde bevolking.

Mechelen vertoont diezelfde daling in het aantal vreemdelingen voor 2001. Het aantal vreemdelingen in Leuven stijgt geleidelijk sinds 1996.

3 12 Evolutie van het aantal inwijkingen, 1992–1999

Bron: NIS, APS-bewerking.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1992	2.964	5.684	57.022	233.094
1993	3.091	6.309	57.527	237.248
1994	3.156	6.320	57.931	242.831
1995	3.017	6.057	58.242	244.278
1996	3.157	6.149	57.395	246.764
1997	3.505	6.124	59.436	249.070
1998	3.192	6.216	59.027	249.104
1999	3.422	6.265	61.651	251.436

3 13 Evolutie van het aantal uitwijkingen, 1992–1999

Bron: NIS, APS-bewerking.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1992	3.085	5.961	58.960	217.296
1993	3.274	5.977	61.906	224.817
1994	3.264	5.880	63.660	232.410
1995	3.389	6.314	62.828	234.069
1996	3.360	5.943	63.108	236.695
1997	3.515	6.405	64.803	244.230
1998	3.416	6.159	62.579	242.136
1999	3.539	6.792	63.278	244.049

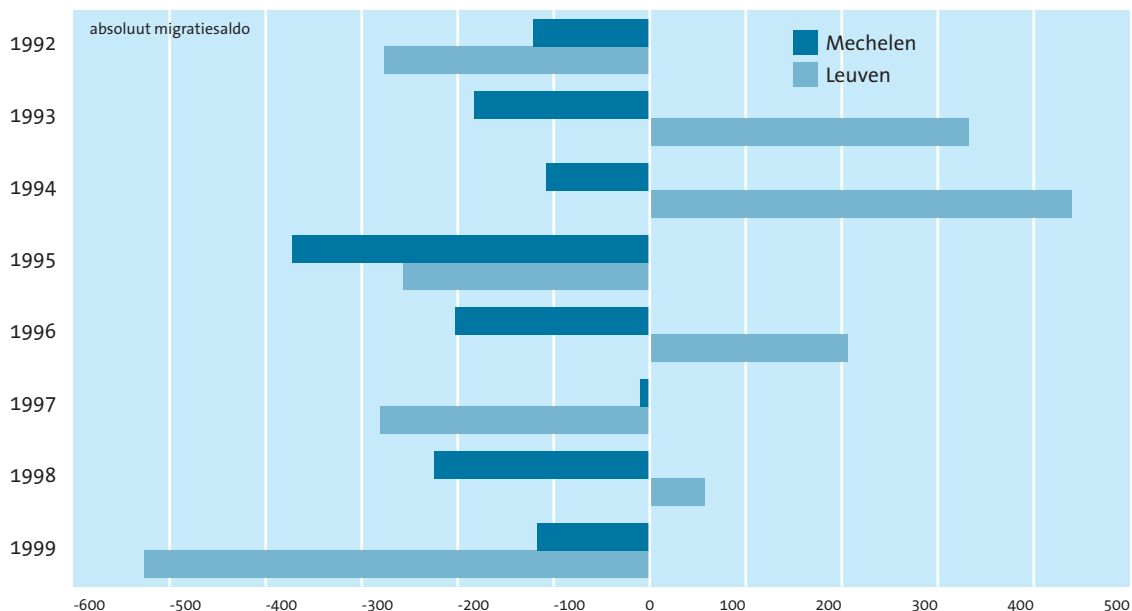
3 14 Evolutie van het migratiesaldo, 1992–1999

Bron: NIS, APS-bewerking

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1992	-121	-277	-1.938	15.798
1993	-183	332	-4.379	12.431
1994	-108	440	-5.729	10.421
1995	-372	-257	-4.586	10.209
1996	-203	206	-5.713	10.069
1997	-10	-281	-5.367	4.840
1998	-224	57	-3.552	6.968
1999	-117	-527	-1.627	7.387

3 15 Migratiesaldo in Mechelen en Leuven, 1992–1999

Bron: NIS.

Migratiesaldo

1 Het gaat hier om gemeentegrensoverschrijdende verhuisbewegingen. Verhuisbewegingen binnen de gemeenten zoals interne verhuisbewegingen worden niet in rekening gebracht.

Om verhuisbewegingen¹ in kaart te brengen wordt gebruik gemaakt van het migratiesaldo. De inwijkingen en uitwijkingen zijn een aanwijzing voor de verhuisbewegingen, terwijl het migratiesaldo een indicator is voor de populariteit van de stad.

Inwijkingen

Jaarlijks zijn er gemiddeld 244.228 mensen die in Vlaanderen komen wonen of binnen Vlaanderen zelf verhuizen. Het aantal inwijkingen in Vlaanderen nam de laatste 8 jaar gestaag toe. In de centrumsteden komen er jaarlijks gemiddeld 58.529 mensen wonen. Ook in de centrumsteden zien we het aantal inwijkingen verhogen in de loop der jaren.

In Mechelen stellen we eveneens een verhoging vast van het aantal inwijkingen, maar de curve kent hier eerder een schommelend verloop. Jaarlijks zijn er gemiddeld 3.188 inwijkingen. Leuven scoort ten opzichte van Mechelen veel hoger met een gemiddelde van 6.140 inwijkingen.

- ▶ Het aantal inwijkingen neemt zowel in Vlaanderen, in de centrumsteden, als in Mechelen en Leuven elk jaar toe.
- ▶ Het aantal inwijkingen in Leuven is aanzienlijk hoger dan in Mechelen.

Uitwijkingen

Vlaanderen kent jaarlijks gemiddeld 234.462 uitwijkingen tegenover gemiddeld 62.640 in de centrumsteden. Dit cijfer is sinds 1992 gestegen, in Vlaanderen met 12,3% in de centrumsteden slechts met 7,3%.

In Mechelen stellen we sinds 1992 dezelfde stijging vast. Er is een stijging met 14,7%. Ook in Leuven stijgt het aantal uitwijkingen over de laatste 8 jaar, namelijk met 13,9%.

- ▶ Zowel in Vlaanderen, in de centrumsteden, als in Mechelen en Leuven stijgt het aantal uitwijkingen over de laatste 8 jaar van dit decennium.

Migratiesaldo

In Vlaanderen is er jaarlijks een positief migratiesaldo. Jaarlijks komen er dus meer mensen in Vlaanderen wonen, dan dat er uit wegtrekken. In de centrumsteden is er jaar na jaar een negatief migratiesaldo. De laatste drie jaar neemt dit negatief migratiesaldo wel stilaan af.

Mechelen kent elk jaar een negatief migratiesaldo. Gemiddeld verlaten er jaarlijks 167 mensen de stad. Toch zien we dat ook hier de situatie sedert 1997 aan de beterhand is. Leuven scoort iets beter, het heeft een gemiddeld migratiesaldo van -38. Het verloop van het migratiesaldo in Leuven kent eerder een schommelende curve.

- ▶ Mechelen kent jaarlijks een negatief migratiesaldo.

3 16 Evolutie van het aantal startende bedrijven, 1990–2000

Bron: Graydon.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1990	461	586	10.371	33.993
1991	447	541	10.168	33.168
1992	449	482	9.885	33.403
1993	456	554	10.208	34.637
1994	471	548	9.951	34.091
1995	479	590	9.985	35.087
1996	425	568	9.490	33.834
1997	395	508	8.910	31.636
1998	426	598	9.216	31.848
1999	340	486	7.682	27.229
2000	337	512	7.717	26.890

3 17 Evolutie van de ratio oprichtingen/faillissementen, 1990–2001

Bron: Graydon.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1990	15,9	17,2	13,5	19,7
1991	11,8	18,0	12,0	16,9
1992	7,6	10,0	9,1	13,7
1993	7,6	13,9	8,7	12,2
1994	7,4	9,8	7,3	10,8
1995	8,3	10,0	6,7	9,9
1996	5,9	10,9	5,7	8,9
1997	4,7	7,9	5,2	7,9
1998	6,3	9,2	6,1	8,6
1999	4,9	9,9	5,4	7,7
2000	4,4	7,4	5,4	7,7
2001	2,6	3,6	3,0	4,5

3 18 Aantal bedrijven in de sector commerciële diensten en handel horeca in Mechelen, 1995–2000

Bron: GOM - Antwerpen.

	Horeca & Handel	Commerciële diensten
1995	840	272
1996	848	281
1997	853	303
1998	838	319
1999	827	327
2000	834	323

Economisch

Startende bedrijven

Jaarlijks zijn er in Vlaanderen gemiddeld 32.346 startende bedrijven. Hiervan zijn er gemiddeld 9.416 in één van de centrumsteden wat neerkomt op 28,7%. Het aantal startende bedrijven neemt in Vlaanderen en in de centrumsteden jaarlijks af. In vergelijking met 1990 stellen we in 2000 in Vlaanderen een daling vast met 20,9% en in de centrumsteden met 25,6%.

In Mechelen werden tijdens dezelfde periode 4.686 bedrijven opgestart en in Leuven 5.973. Jaarlijks zijn dat gemiddeld 426 en 543 nieuwe bedrijven. Het jaarlijks aantal nieuwe bedrijven bleef in Mechelen tijdens de eerste helft van dit decennium vrij stabiel, de laatste twee jaar is er echter een terugval.

Als we het aantal startende bedrijven in 1990 van Mechelen vergelijken met het aantal in 2000, dan merken we een afname van 26,9%. In Leuven is er een afname van slechts 12,6%.

- ▶ Mechelen kent het laatste decennium een sterke daling van het jaarlijks aantal startende bedrijven. De daling in Leuven is veel kleiner dan in Mechelen.

Ratio oprichtingen/faillissementen

Bij de verhouding tussen het aantal oprichtingen/faillissementen kunnen we niet echt van een bepaald evolutie spreken. Het aantal bedrijven die in de regio's gevestigd zijn, neemt overal nog toe, maar het tempo waarmee dit gebeurt lijkt voor alle regio's af te nemen. Zo zien we in Mechelen een ratio oprichtingen/faillissementen in 1990 van 15,9. In 2000 bedraagt deze ratio slechts 2,6. Voor alle andere regio's merken we een gelijkaardige afname van de ratio op.

- ▶ In Mechelen is de ratio oprichtingen/faillissementen in vergelijking met het begin van het decennium sterk gedaald.

2 Deze categorie bevat: de verhuur en handel in onroerende goederen, de verhuur zonder bedieningspersoneel, informatie en aanverwante activiteiten, speur- en ontwikkelingswerk en overige zakelijke dienstverlening.

Commerciële diensten² en horeca & handel³

In Mechelen stijgt tussen 1995 en 1997 het aantal horeca en handelszaken tot 853 bedrijven. De volgende 2 jaren zal dit aantal licht dalen. Daarna stijgt het weer licht zodat we in 2000 in Mechelen 834 handels en horecazaken aantreffen. Dit zijn 6 bedrijven minder dan in 1995.

Het aantal commerciële diensten blijft tussen 1995 en 1999 steeds aangroeien. Tussen 1999 en 2000 is er een lichte terugval van het aantal commerciële diensten in Mechelen, er zijn met name 4 bedrijven minder.

3 Deze categorie bevat: de verkoop en reparatie van auto's en motorrijwielen en kleinhandel in motorbrandstoffen, de groothandel en handelsbemiddeling, exclusief de handel in auto's en motorrijwielen, de kleinhandel, exclusief auto's en motorrijwielen; reparatie van consumentenartikelen en de hotels en restaurants.

3 19 Evolutie van de secundariseringsgraad (in %), 1993–1999

Bron: RSZ.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1993	22,8	12,7	23,2	17,1
1994	22,7	11,8	22,5	16,7
1995	23,5	11,5	22,5	16,6
1996	22,6	11,2	22,3	16,3
1997	22,6	11,1	22,1	16,0
1998	19,6	10,4	21,6	16,0
1999	19,7	10,9	21,5	16,0
Evolutie in procentpunt	-3,1	-1,8	-1,7	-1,1

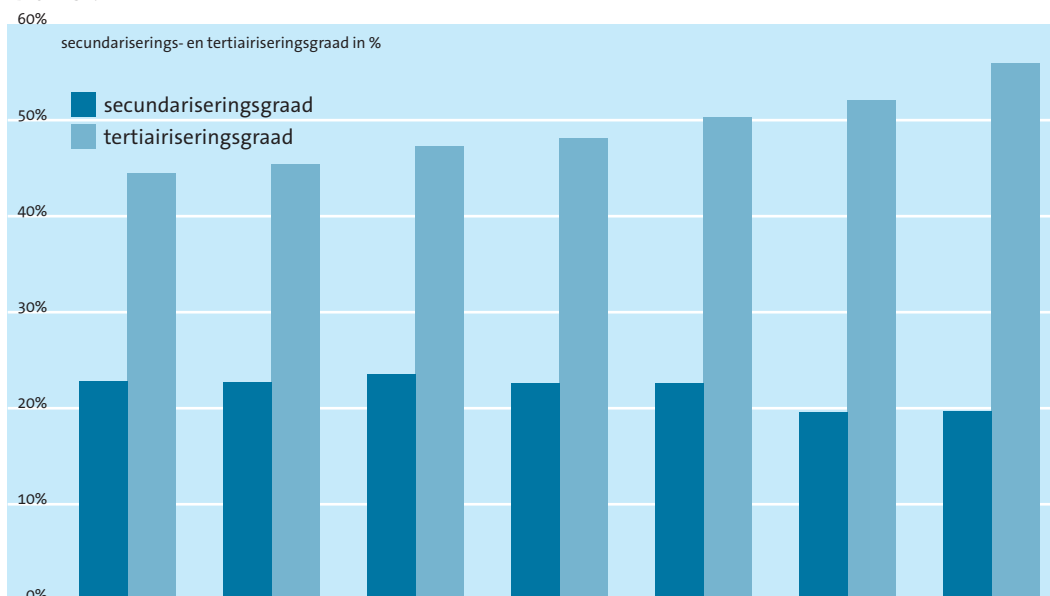
3 20 Evolutie van de tertiëriseringsgraad (in %), 1993–1999

Bron: RSZ.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1993	44,5	80,3	58,7	32,0
1994	45,4	81,3	59,3	32,3
1995	47,3	83,7	60,6	33,1
1996	48,1	84,4	61,3	33,7
1997	50,3	87,4	63,5	34,9
1998	52,1	90,8	65,2	36,1
1999	55,9	92,3	66,0	36,9
Evolutie in procentpunt	11,4	12,0	7,3	4,9

3 21 Evolutie van de secundariserings- en tertiëriseringsgraad in Mechelen, 1993–1999 (in %)

Bron RSZ.

3 22 Evolutie van de tewerkstelling in 'nieuwe bedrijven', 1993–1999

Bron: RSZ.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1993	1.424	1.443	23.592	46.003
1994	1.253	1.519	22.608	45.614
1995	1.279	1.706	22.746	47.068
1996	1.364	1.921	23.376	48.845
1997	1.458	1.932	23.833	51.491
1998	1.542	2.307	23.475	53.844
1999	2.255	2.608	25.690	57.569

Secundariseringsgraad

Wanneer de tewerkstelling in de secundaire sector wordt gerelateerd aan de tewerkstelling van de potentiële beroepsbevolking, bekomen we een inzicht in de secundariseringsgraad.

Zowel in Vlaanderen, de centrumsteden, als in Leuven en Mechelen stellen we een afname van de secundariseringsgraad vast.

De secundariseringsgraad in Mechelen ligt hoger dan in Leuven en blijft ook een eind boven de Vlaamse secundariseringsgraad. De gemiddelde secundariseringsgraad in Mechelen bevindt zich op een vergelijkbaar niveau als bij de centrumsteden. Leuven kent een heel lage secundariseringsgraad in vergelijking met de andere entiteiten.

- ▶ De secundariseringsgraad in Mechelen ligt op een vergelijkbaar niveau als bij de centrumsteden.
- ▶ De secundariseringsgraad in Mechelen ligt een stuk hoger dan in Leuven, maar neemt net als in Leuven af.

Tertiäriseringsgraad

Algemeen is het aandeel van de tewerkstelling in de tertiaire sector hoger dan in de secundaire sector. Ook voor deze sector wordt de tewerkstelling gerelateerd aan de potentiële beroepsbevolking.

De tewerkstelling in de tertiaire sector stijgt in elke regio. Opvallend is dat in de centrumsteden de tertiaire tewerkstelling bijna dubbel zo hoog ligt als in Vlaanderen. In 1999 werkte 66,0% van de potentiële beroepsbevolking uit de dertien centrumsteden in de tertiaire sector in Vlaanderen toch nog maar 36,9%.

Mechelen legt een lagere tertiäriseringsgraad voor dan de centrumsteden. Leuven daarentegen heeft wel een erg hoge tertiäriseringsgraad en is eigenlijk een buitenbeentje. In 1999 is er in Leuven een tewerkstelling in de tertiaire sector van maar liefst 92,3%.

- ▶ De tertiäriseringsgraad stijgt op alle niveaus.
- ▶ De tertiäriseringsgraad in Leuven is veel hoger dan in Mechelen. Mechelen scoort ook veel lager dan de centrumsteden. Maar de stijging is in Mechelen wel het sterkst.

Tewerkstelling in nieuwe bedrijven⁴

De Vlaamse tewerkstelling in nieuwe bedrijven is het voorbije decennium blijven toenemen. Ten opzichte van 1993 is de tewerkstelling in de nieuwe bedrijven in Vlaanderen met 25,1% gestegen. De nieuwe bedrijven stellen jaarlijks gemiddeld in Vlaanderen 50.062 personen tewerk. In de centrumsteden is de stijging van de tewerkstelling in deze nieuwe bedrijven met een percentage van 8,9 een flink stuk kleiner. Toch bevindt een groot deel van deze nieuwe bedrijven zich in de centrumsteden. In 1999 zorgden de centrumsteden voor 44,6% van de tewerkstelling in de nieuwe bedrijven.

De Mechelse nieuwe bedrijven bezorgen over de tijdspanne van 7 jaar gemiddeld 1.511 mensen een baan. In Leuven berekenen we een gemiddelde van 1.919. Ten opzichte van 1993 is er in Mechelen een stijging met 58,4% van de tewerkstelling in deze bedrijven. In Leuven is het stijgingspercentage van 80,7% nog een flink stuk hoger. In Mechelen zijn er echter twee opvallende vaststellingen. In 1994 is er in vergelijking met 1993 een kleine daling in de tewerkstelling in de nieuwe bedrijven (-12,0%). Daarna is er elk jaar wel een kleine aangroei. In 1999 is er in Mechelen een ware *boom* in de tewerkstelling in de nieuwe bedrijven. Er is dat jaar een stijging van maar liefst 46,2%.

- ▶ In Mechelen groeit de tewerkstelling in nieuwe bedrijven bijna continu aan, in 1994 is er echter een kleine terugval en in 1999 stellen we een ware *boom* vast.

⁴ Er is een akkoord dat de volgende sectoren opneemt onder de rubriek nieuwe bedrijven: de vervaardiging van kantoor machines, computers, audio-, video- en telecomapparatuur, de groot-handel in kantoor machines en kantoor materialen, telecommunicatiesector, informatica en aanverwante activiteiten, radio en televisie. Deze indeling gebeurt op basis van NACE-codes en ze zijn internationaal vergelijkbaar.

3 23 Evolutie van het aantal overnachtingen, 1992–2000

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1992	25.272	130.779	3.452.410	15.605.281
1993	24.860	126.448	3.632.928	16.383.331
1994	26.936	134.158	3.731.498	16.269.044
1995	32.414	139.183	3.768.722	17.127.680
1996	45.158	146.132	4.005.448	17.232.374
1997	43.686	155.923	4.294.530	16.815.616
1998	48.028	164.323	4.651.146	16.758.672
1999	49.870	165.859	4.772.685	16.952.604

3 24 Redenen van overnachtingen in Mechelen, opgesplitst naar afkomst, 1999

Bron: Toerisme Vlaanderen.

	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Alle beroepsdoeleinden	Totaal
België	5.055	2.807	4.974	7.781	12.836
EU-België	9.111	2.456	15.868	18.324	27.435
non-EU	4.220	1.010	4.369	5.379	9.599
totaal	18.386	6.273	25.211	31.484	49.870

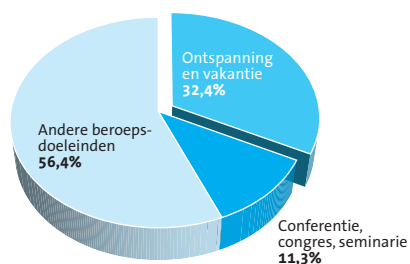
3 25 Redenen van aankomsten in Mechelen, opgesplitst naar afkomst, 1999

Bron: Toerisme Vlaanderen.

	Ontspanning en vakantie	Conferentie, congres, seminarie	Andere beroepsdoeleinden	Alle beroepsdoeleinden	Totaal
België	2.331	1.284	2.547	3.831	6.162
EU-België	4.411	1.067	8.648	9.715	14.126
non-EU	639	217	1.660	1.877	2.516
totaal	7.381	2.568	12.855	15.423	22.804

3 26 Aandeel verschillende redenen van dagtoerisme in Mechelen (1999)

Bron Toerisme Vlaanderen.

Toerisme

Verblijfstoerisme

Vlaanderen herbergt jaarlijks gemiddeld iets minder dan 17 miljoen toeristen. Hiervan overnachten 24,2% in één van de dertien centrumsteden. In Vlaanderen zijn er in 1999 bijna 8,6% meer overnachtingen dan in 1992 terwijl de centrumsteden een stijging met 38,2% lieten optekenen. Het aantal overnachtingen in de centrumsteden blijft gestaag stijgen in de jaren '90. De Vlaamse curve van het aantal overnachtingen vertoont meer schommelingen.

In Mechelen blijven er gemiddeld 37.000 mensen overnachten per jaar. In vergelijking met Leuven zijn dat er een heleboel minder. Tussen 1992 en 1999 is het aantal overnachtingen in Mechelen echter aanzienlijk gestegen. In vergelijking met 1992 zijn er in 1999 97,3% meer overnachtingen. Dat is bijna een verdubbeling op 8 jaar tijd. Leuven kende slechts een groei over deze periode van 26,8%.

In 1999 waren in Mechelen 63,1% van alle overnachtingen van professionele aard, de resterende 36,9% hadden ontspanning of vakantie als motief. Bij meer dan de helft van de overnachtingen (55,0%) betrof het burgers uit de Europese Unie, 25,7% waren Belgen en de overige 19,2% kwam uit de rest van de wereld.

Dagtoerisme

In 1999 bezochten 22.084 mensen de stad Mechelen om ontspannings- of beroepsdoeleinden zonder er te overnachten. Uit de analyse van deze dagtoeristen blijkt dat 32,0% om ontspannings- of vakantieredenen een bezoek brengt aan Mechelen. De overige 68,0% bezoekt Mechelen omwille van beroepsmatige activiteiten.

Het merendeel van de dagjesmensen bestaat uit burgers uit de Europese Unie (61,9%), daarna volgen de Belgische dagjesmensen (27,0%) en tenslotte is er ook nog een klein aantal dagtoeristen uit andere landen van de wereld (11,0%).

- ▶ Het aantal overnachtingen in Mechelen is tussen 1992 en 1999 bijna verdubbeld.
- ▶ Het zijn vooral mensen uit de Europese Unie die Mechelen voor één of meerdere dagen bezoeken.
- ▶ Mensen die Mechelen voor één of meerdere dagen bezoeken, doen dit vooral in functie van hun beroep.

3 27 Evolutie van het jaarlijks aantal gebruikers van de sportaccommodatie en deelnemers aan de openluchtrecreatie van de Stad Mechelen, 1992–1999

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

	Sportzalen	Zwembad	Openluchtrecreatie
1992	47.100	375.037	/
1993	40.110	365.024	/
1994	44.390	398.984	/
1995	47.300	367.265	8.411
1996	47.590	363.179	7.856
1997	48.810	353.040	8.724
1998	49.330	342.563	8.141
1999	49.850	345.352	7.135
Gemiddeld	47.383	349.798	8.119

3 28 Evolutie van het aantal jeugdbewegingen in Mechelen, 1992–1999

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

	Mechelen
1992	28
1993	28
1994	29
1995	35
1996	37
1997	32
1998	31
1999	31

Sport en cultuur

Gebruikers van de gemeentelijke sportaccommodatie

De sportiviteit van de Mechelaars evalueren we aan de hand van de bezoekersaantallen in de sportinfrastructuur die door de gemeente wordt beheerd. Natuurlijk geeft dit een onvolledig beeld, vermits er nog een groot aantal privé-ondernemingen ruimten ter beschikking stellen om aan sport te doen. Via deze data krijgen we echter wel een beeld van in welke mate de bewoners gebruik maken van de gemeentelijke sportinfrastructuur. De bezoekers- of gebruikersaantallen van de het Sportcomplex Rode-Kruisplein en Sportcentrum Geerdegemvaart vormen hiertoe een leidraad. Het Sportcomplex Rode-Kruisplein is echter in het voorjaar van 2001 gesloten. Dit sportcomplex herbergde onder andere zwembaden, kuip- en stortbaden, een fitnesscentrum, sportzalen en les- en vergaderzalen.

Daarnaast beheert de stad Mechelen ook een uitgebreid arsenaal openluchtaccommodatie. Bezettingsuren of gebruikersaantallen hierover zullen steeds onvolledig zijn, omdat een groep jongeren die in hun vrije tijd basketballen of wat voetballen op een pleintje natuurlijk niet geregistreerd wordt. Daarom bespreken we het aantal deelnemers aan openlucht recreatie in plaats van het gebruik van de openluchtinfrastructuur.

Sportcentra

De Stad Mechelen staat in voor het beheer van de sporthal Winketkaai, het sportcentrum Geerdegemvaart en het sportcomplex Rode-Kruisplein. De bezettingsuren in sporthal Winketkaai zijn niet altijd volgens dezelfde methode geregistreerd. Daarom zullen we vooral kijken naar de bezoekersaantallen van het sportcentrum Geerdegemvaart en het sportcomplex Rode-Kruisplein.

In de jaren '90 was 1993 met slechts 40.110 bezoekers een dieptepunt. Daarna neemt het aantal gebruikers steeds toe met een hoogtepunt van 49.850 bezoekers in 1999. Dit geeft een gemiddeld aantal bezoekers in de jaren '90 van 47.383.

Zwembaden

In de jaren '90 stond de Stad Mechelen in voor het beheer van twee zwembaden: Zwembad Geerdegemvaart en Sportcomplex Rode-Kruisplein. Beide sportcomplexen herbergen nog andere soorten sportvoorzieningen zoals sportterreinen, minigolfterreinen en fitnesscentra. We bespreken hier enkel het aantal zwemmers.

Gemiddeld zijn er jaarlijks 349.798 personen die gebruik maken van het zwembad. Het grootste aantal bezoekers hadden we in 1994 met een totaal van 398.984. Tegen het einde van de jaren '90 is het aantal bezoekers teruggevallen tot 345.352.

Openlucht recreatie

Tot de openlucht recreatie behoren vooral de geleide schoolwandelingen, de boerderijbezoeken, natuurwandelingen en grabbelpasactiviteiten.

Sinds 1995 zijn die goed voor een jaarlijks gemiddelde van 8.119 deelnemers. Het zijn vooral scholen die gebruik maken van de mogelijkheid tot openlucht recreatie. De meeste wandelingen gebeuren dan ook door groepen in schoolverband. In 1999 namen 4.575 personen in schoolverband deel aan de geregistreerde rondleidingen. Dit betekent 64,1% van het totaal aantal deelnemers.

Jongeren in jeugdbeweging

In 1999 telde Mechelen 31 jeugdbewegingen. Het maximum aantal jeugdbewegingen vinden we in Mechelen terug in 1996 toen er 37 jeugdbewegingen waren. Dit aantal is in de tweede helft van de jaren '90 dus licht teruggevallen. Toch is het in vergelijking met 1992 licht gestegen.

3 29 Evolutie van het aantal activiteiten en het aantal bezoekers aan de Oude Minderbroederskerk, 1995–1999

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

	Activiteiten	Bezoekers
1995	159	40.608
1996	104	43.500
1997	131	34.050
1998	117	31.286
1999	96	28.226

3 30 Evolutie van het aantal activiteiten en het aantal bezoekers aan het Auditorium in Mechelen, 1995–1999

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

	Activiteiten	Bezoekers
1995	148	23.851
1996	112	23.420
1997	153	24.561
1998	132	19.901
1999	98	16.768

3 31 Evolutie van het aantal bezoekers Cultureel Centrum A. Spinoy, 1995–1999

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

	Bezoekers
1995	83.695
1996	83.830
1997	90.706
1998	88.994
1999	124.249

3 32 Evolutie van de tentoonstellingen in Mechelen, 1995–1999

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

	Activiteiten	Bezoekers
1995	8	17.665
1996	13	12.610
1997	26	21000
1998	16	23.057
1999	11	65.177

3 33 Evolutie van het aantal educatieve activiteiten in Mechelen en het aantal deelnemers, 1996–2000

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

	Aantal Activiteiten	Deelnemers	Deelnemers per activiteit
1996	54	1.497	27,7
1997	57	1.872	32,8
1998	67	2.583	38,6
1999	39	1.189	30,4
2000	53	1.542	29,1

Podiumkunsten, tentoonstellingen en educatieve activiteiten

Het cultuuraanbod en de participatie aan dit cultuuraanbod in Mechelen bekijken we aan de hand van de bezoekers en het aantal activiteiten in de Oude Minderbroederskerk, het Auditorium en het cultureel centrum A. Spinoy. Daarnaast brengen we ook het aantal tentoonstellingen en het aantal bezoekers van deze tentoonstellingen in kaart. Tenslotte bekijken we het aantal educatieve activiteiten en het bibliotheekbezoek en de ontleningen van de aangeboden werken.

Podiumkunsten: Oude Minderbroederskerk - Auditorium - Cultureel Centrum A. Spinoy

Onder podiumactiviteiten klasseren we zowel theater, muziek, concerten, dans, film, huldigingen en andere activiteiten. We maken hiervoor een onderscheid tussen de aantallen van de Oude Minderbroederskerk, het Auditorium en het Cultureel Centrum A. Spinoy.

Zowel in het Auditorium als de Oude Minderbroederskerk zien we dat in 1999 in vergelijking met 1995 het aantal activiteiten en het aantal deelnemers is teruggelopen. In 1999 zijn er in de Oude Minderbroederskerk 12.382 bezoekers minder (-30,5%) en ook in het Auditorium waren er 7.083 bezoekers minder (-29,7%).

In het Cultureel Centrum A. Spinoy merken we een omgekeerde evolutie. Hier zien we sinds 1995 een gestage stijging met in 1999 een uitzonderlijk hoog bezoekersaantal van 124.249 bezoekers. Dit is in vergelijking met 1998 een toename van 35.255 bezoekers. De tentoonstelling Rik Wouters, met een bezoekersaantal van 46.777 personen, is hiervoor de verklarende factor.

Tentoonstellingen

Het aantal bezoekers van tentoonstellingen in Mechelen zien we na een dieptepunt in 1996 toenemen. Het hoogtepunt werd bereikt in 1999. Dit was te danken aan de eerder genoemde tentoonstelling Rik Wouters.

Het aantal activiteiten nam sinds 1997 wel sterk af. In 1997 tellen we 26 activiteiten tegenover 11 in 1999. Desondanks zagen we het aantal bezoekers toenemen. Er zijn dus minder activiteiten, maar deze spreken meer mensen aan.

Educatieve activiteiten

Het aantal educatieve activiteiten varieert van jaar tot jaar. Tussen 1996 en 2000 zijn er jaarlijks, gemiddeld 1.736 deelnemers aan 54 activiteiten. Dit komt neer op gemiddeld 31,7 deelnemers aan een activiteit. Het grootste aantal deelnemers aan educatieve activiteiten vinden we terug in 1998 met 2.583 deelnemers en 67 activiteiten. Het laagste aantal deelnemers merken we een jaar later op met 1.189 deelnemers. Het laagste aantal deelnemers per activiteit merken we op in 1996.

3 34 Evolutie van de leden en de bezoekers van de bibliotheek in Mechelen, 1998–2000

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

	Leden	Bezoekers
1998	22.632	n.g.
1999	22.438	210.392
2000	23.392	321.453

3 35 Evolutie van de ontlenen in de Mechelse bibliotheken, opgesplitst naar audiovisueel materiaal en gedrukte werken, 1996–2000

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

	Totaal	Audiovisueel materiaal	Gedrukte werken
1996	761.428	143.494	617.934
1997	757.155	150.759	606.396
1998	757.365	158.243	599.122
1999	741.797	177.207	564.590
2000	819.873	195.677	624.196

3 36 Evolutie van de bezitscoëfficiënten van de Mechelse bibliotheken, opgesplitst naar audiovisueel materiaal en gedrukte werken, 1998–2000

Bron: Jaarverslagen Mechelen.

		1998	1999	2000
Bezitscoëfficiënt (bezit/lener)	Gedrukte materialen	10,0	10,2	9,5
	Audiovisuele media	2,1	1,9	1,8
Bezitscoëfficiënt (bezit/inwoners)	Gedrukte materialen	3,0	3,0	2,9
	Audiovisuele media	0,6	0,5	0,5

Bibliotheek

In 1999 vonden we in de Vlaamse bibliotheken meer dan 21 miljoen boeken en iets meer dan 1.800.000 audiovisuele materialen terug. De Stedelijke Openbare Bibliotheek van Mechelen telt 10 vestigingen. De hoofdbibliotheek in de Moensstraat beschikt over een zeer uitgebreide collectie gedrukte, audiovisuele en digitale media. In de 9 uitleenposten vindt de bezoeker naast een ruime collectie kinderboeken een selectie van actuele en populaire romans.

In Mechelen vonden we in 1999 in totaal 227.051 stukken gedrukte media terug, 42.846 audiovisuele media⁵ en 102 stukken ander materiaal⁶.

5 O.a. platen, compact discs, taalcursussen, cassettes, diareeksen, videobanden, DVD's en cd-rom's.

6 O.a. lespakketten en themakoffers.

Dit geeft voor het jaar 2000 een bezitscoëfficiënt (bezit/lener) van 9,5 wat betekent dat er 9,5 gedrukte werken zijn per ontlenaar. De bezitscoëfficiënt (bezit/inwoner) ligt voor Mechelen op 2,9 wat neer komt op 2,9 gedrukte beschikbaar werken per Mechelaar. Voor de audiovisuele werken is dit vanzelfsprekend lager (respectievelijk 1,8 en 0,5).

Via een ruim activiteiten aanbod tracht de openbare bibliotheek de Mechelaars over de drempel te halen. Daarenboven werd het internetaanbod in de bibliotheek uitgebreid. Het aantal sessies steeg tussen 1999 en 2000 met 34%. Het internetstation in de bibliotheek was daarmee in 2000 voor 97% van de beschikbare tijd bezet.

Gebruikers

Het aantal mensen die een werk ontleneren is tussen 1998 en 2000 gestegen van 22.632 naar 23.392. Maar sinds 1999 beschikken we ook over de bezoekersaantallen. In 2000 liggen die met 321.453 bezoekers 52,8% hoger dan in 1999. In 1999 is 60,8% van de gebruikers boven de 18 jaar oud. Ten opzichte van 1998 was dit aandeel licht gestegen (59,6%). Deze trend zette zich in 2000 door, toen bedroeg het aandeel +18 jaar 66,5%.

In 2000 bedroeg het aandeel van de leden uit Mechelen 65,0%. Dit is goed voor een bereik in Mechelen van 20,0% van de inwoners.

Uitleningen

Tussen 1996 en 1999 zien we het totaal aantal uitleningen licht dalen (-2,6%). Van 1999 naar 2000 stellen we echter een sterke toename vast van het aantal uitleningen tot een eind boven het niveau van 1996. Hierdoor stijgt het totaal aantal uitleningen tussen 1996 en 2000 met 7,7%.

Bekijken we echter de uitleningen van het audiovisueel materiaal en de gedrukte werken afzonderlijk, dan merken we dat het aantal uitleningen van het audiovisueel tijdens de tweede helft van de jaren '90 continu toeneemt (+36,4%). Terwijl het aantal uitleningen van gedrukte werken tussen 1996 en 1999 daalt. Daarentegen merken we in 2000 een totaal aantal uitleningen van gedrukte werken op dat boven het niveau van 1996 ligt.

- Het aantal bezoekers en leden van de Mechelse bibliotheek is gestegen. Het aantal uitleningen stijgt ook en dit is vooral voor rekening van meer ontlenen van audiovisueel materiaal.

3 37 Kerncijfers van de infrastructuur van sociale ontmoetingsruimten, in absolute cijfers en per 10.000 inwoners, 2000

Bron: J.Colpaert, et al.

	2000			% Mechelen in 13 steden
	Mechelen	Leuven	13 steden	
Dans	4	6	66	6,1
Theater	20	17	240	8,3
Klassieke muziek	7	14	130	5,4
Opera, operette, musical, muziektheater	3	6	50	6,0
Populaire muziek	10	15	201	5,0
Expo	12	11	226	5,3
Film	13	15	187	7,0
<i>per 10.000 inwoners</i>	Mechelen	Leuven	13 steden	
Dans	0,53	0,68	0,45	
Theater	2,64	1,92	1,64	
Klassieke muziek	0,93	1,58	0,89	
Opera, operette, musical, muziektheater	0,40	0,68	0,34	
Populaire muziek	1,32	1,69	1,38	
Expo	1,59	1,42	1,55	
Film	1,72	1,69	1,28	

3 38 Frequentie van de bezoeker van de sociale ontmoetingsruimten, in absolute cijfers en per 10.000 inwoners, 2000

Bron: J. Colpaert, et al.

		Mechelen	Leuven	13 steden
<i>freq.</i>	Dansvoorstellingen	19	70	608
<i>freq.</i>	Theatervoorstellingen	537	242	6.574
<i>titels</i>	Theater	114	127	1.733
<i>freq.</i>	Klassieke muziekconcerten	49	83	1.198
	Opera, operette, musical, muziektheater	35	43	709
<i>freq.</i>	Populaire muziekconcerten	65	175	2.586
<i>aantal</i>	Expo	52	45	1.201
<i>dagen</i>	Expo	1.091	1.377	27.863
<i>freq.</i>	Filmvoorstellingen	13.089	18.014	189.032
<i>titels</i>	Film	171	394	1.201
<i>per 10.000 inwoners</i>		Mechelen	Leuven	13 steden
<i>freq.</i>	Dansvoorstellingen	2,51	7,90	4,16
<i>freq.</i>	Theatervoorstellingen	71,07	27,32	45,00
<i>titels</i>	Theater	15,09	14,33	11,86
<i>freq.</i>	Klassieke muziekconcerten	6,49	9,37	8,20
	Opera, operette, musical, muziektheater	4,63	4,85	4,85
<i>freq.</i>	Populaire muziekconcerten	6,80	19,76	17,70
<i>aantal</i>	Expo	6,88	5,08	8,22
<i>dagen</i>	Expo	144,39	155,45	22,32
<i>freq.</i>	Filmvoorstellingen	1377,27	2033,62	1294,06
<i>titels</i>	Film	22,63	44,48	190,74

Sociale ontmoetingsruimten

7 J. Colpaert, R. Laermans,
K. Lauwerysen en H. Waeye
uitgevoerd in het kader van
PBO99A/11/49 met ondersteu-
ning van de Vlaamse minister
van Onderwijs en Vorming

Met behulp van de databank van De Tijd, die bruikbaar werd voor analyse door J. Colpaert en Co⁷, beschikken we over cijfers van 2000 rond de culturele infrastructuur. Uit dezelfde databank kunnen we ook besluiten trekken rond de activiteiten die georganiseerd worden. Onder infrastructuur verstaan we alle overdekte plaatsen waar minstens tweemaal een culturele activiteit plaatsvond. Deze culturele infrastructuur relateren we vervolgens aan 10.000 inwoners.

Deze studie toont aan dat Mechelen voornamelijk veel theaterruimten heeft. Met 2,6 ruimte voor theater per 10 000 inwoners scoort Mechelen merkkelijk hoger de centrumsteden. Ongeveer 8,3% van de theaterzalen uit de centrumsteden zijn terug te vinden in Mechelen. Voor film- en expositiezalen heeft Mechelen minstens anderhalve ruimte per 10.000 inwoners wat op het niveau ligt van de centrumsteden. Het aanbod van de filmzalen vertegenwoordigt 7,0% van het totaalaanbod in de centrumsteden.

Mechelen doet het minder goed inzake ruimten waar opera, operette, musical of muziektheater, klassieke muziek of dans opgevoerd kan worden. In vergelijking met de score per 10.000 inwoners van de centrumsteden scoort Mechelen lager voor deze drie categorieën.

Als we het aantal voorstellingen per categorie bekijken, boekt Mechelen betere resultaten in vergelijking met Leuven op het aantal theatervoorstellingen dat wordt gegeven. Opvallend is wel dat er schijnbaar minder titels in het aanbod zitten.

Maar wanneer ditzelfde wordt berekend op basis van het aantal inwoners zien we dat Mechelen op het aantal titels per 10.000 inwoners beter scoort dan Leuven.

- ▶ Mechelen scoort in vergelijking met Leuven en de centrumsteden vooral goed op vlak van het theatergebeuren, de filmindustrie en de exposities. Op vlak van muziek en dans scoort Mechelen minder goed.

4 Een veilige en gezonde stad?

Op het gebied van verkeersveiligheid treffen we een ambigue situatie aan in Mechelen. Tijdens de jaren '90 is aanvankelijk het aantal verkeersslachtoffers gedaald, om tegen het einde van het decennium weer licht te stijgen. In vergelijking met Leuven merken we in Mechelen een verontrustend aantal doden en zwaargewonden op. Toch is de ernstigheidsgraad zowel in Mechelen en Leuven sterk gedaald. De zachte weggebruikers vormen een bijzonder kwetsbare groep onder de weggebruikers. In zowat heel Vlaanderen zijn het vooral de fietsers en de voetgangers die ernstig gewond raken in een verkeersongeluk. In Mechelen ligt het aantal zwaargewonden aanzienlijk hoger dan in Leuven. Leuven scoort dan weer hogere aantallen bij de lichtgewonden.

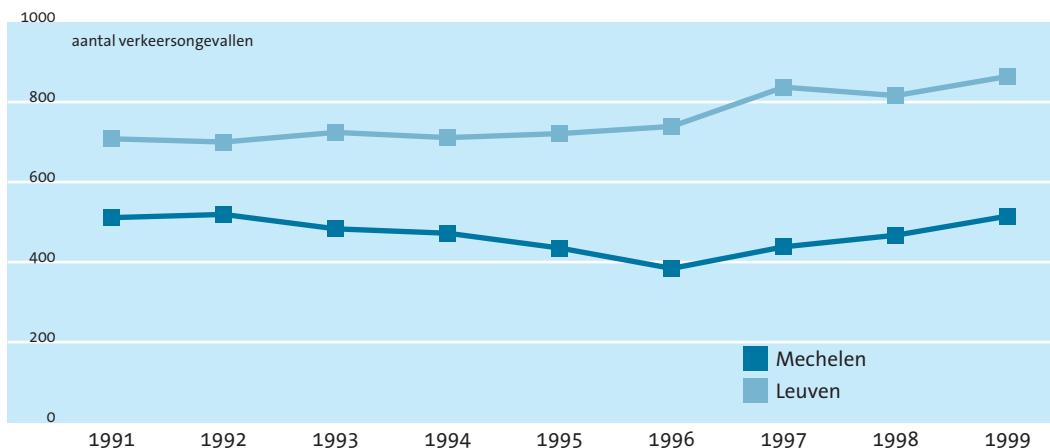
Wat de criminaliteit betreft, kunnen we besluiten dat er in Mechelen meer feiten geregistreerd werden anno 2000 dan in 1996. Over alle regio's merken we dat diefstal en afpersing de grootste rubriek onder de criminele feiten is. Op de tweede plaats komen de misdaden tegen de lichamelijke integriteit. Een belangrijk verschil tussen Mechelen en Leuven is dat Leuven opvallend meer feiten registreert bij de bedrogmisdrijven tegen de eigendom. Ook de misdaadcijfers in verband met verdovende middelen zijn veel hoger in Leuven dan in Mechelen. Mechelen kent dan weer meer milieuovertredingen.

In Mechelen heerst er in vergelijking met Leuven een groot onveiligheidsgevoel en de groep mensen die zich altijd of vaak onveilig voelen is tussen 1997 en 2000 sterk aangegroeid. Wanneer dit onveiligheidsgevoel in verband wordt gebracht met het vertonen van enig mijdingsgedrag, merken we een groter mijdingsgedrag op dan in Leuven of de rest van Vlaanderen. In de veiligheidsmonitor werd onderzocht op welke stellingen mensen beweren mijdingsgedrag te vertonen. In Vlaanderen, de centrumsteden, Mechelen en Leuven wordt het meeste mijdingsgedrag vertoond in verband met het vermijden kinderen ergens naar toe te laten gaan. Toch daalt dit mijdingsgedrag door de jaren. De stelling, waarop de meeste mensen in Vlaanderen, de centrumsteden en Leuven geen of weinig mijdingsgedrag vertonen, komt in Mechelen op de tweede plaats. Het gaat hier om het al of niet mijden van bepaalde plaatsen in de woongemeenten.

Tijdens de jaren negentig vertonen Mechelse vrouwen over het algemeen een mindere prevalentie van ziekten dan Vlaamse vrouwen. De vrouwen in Mechelen scoren echter slechter dan de Vlaamse wat betreft de verschillende vormen van kanker. De Mechelse mannen vertonen hogere mortaliteitsratio's dan de Vlaamse mannen, vooral de ziekten in verband met maag, darm, lever en pancreas eisen meer slachtoffers dan op basis van de leeftijd van de mannen mag verwacht worden.

4 1 Evolutie van het aantal verkeersongevallen in Mechelen, 1991-1999

Bron: NIS.

4 2 Evolutie van het aantal ongevallen, 1991-1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	511	708	11.213	36.908
1992	519	700	10.214	35.968
1993	483	724	9.695	35.129
1994	472	711	9.487	34.179
1995	435	721	9.110	32.487
1996	384	739	8.857	31.505
1997	438	837	9.127	33.050
1998	467	816	9.160	33.581
1999	515	864	9.138	34.353

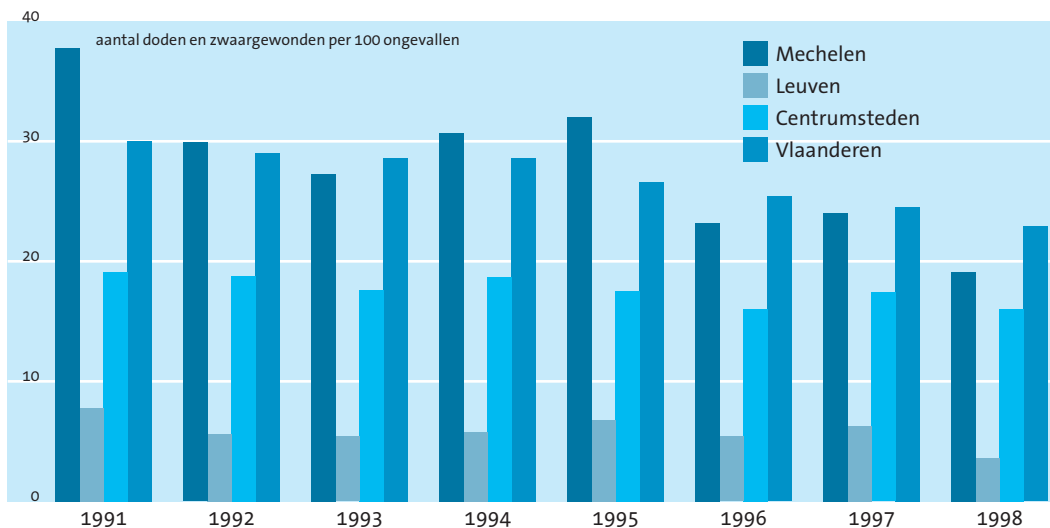
4 3 Evolutie van het aantal doden en zwaargewonden per 100 ongevallen, 1991-1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	37,8	7,8	19,1	30,0
1992	29,9	5,6	18,8	29,0
1993	27,3	5,4	17,6	28,6
1994	30,7	5,8	18,7	28,6
1995	32,0	6,8	17,5	26,6
1996	23,2	5,4	16,0	25,4
1997	24,0	6,3	17,4	24,5
1998	19,1	3,6	16,0	22,9

4 4 Evolutie van het aantal doden en zwaargewonden per 100 ongevallen, 1991-1999

Bron: NIS.

Verkeersveiligheid

1 Bij de bespreking van de ongevallen hebben we het over ongevallen die zich zowel op autosnelwegen, gewestwegen, provinciewegen als op andere wegen voordoen.

Aantal verkeersongevallen¹

In Vlaanderen zijn er gemiddeld 34.128 ongevallen per jaar tijdens dit laatste decennium. In de centrumsteden vinden we gemiddeld jaarlijks 9.556 verkeersongevallen terug. Dit houdt in dat de centrumsteden verantwoordelijk zijn voor 28,0% van de verkeersongevallen in Vlaanderen. Tijdens de periode 1991–1999 merken we een daling van het aantal verkeersongevallen met 6,9% in Vlaanderen en met 18,5% in de centrumsteden. Het is echter geen continue daling. In 1996 stellen we in Vlaanderen een laagtepunt van 31.505 ongevallen vast. Tussen 1997–1999 steeg het aantal slachtoffers weer in Vlaanderen.

Mechelen kent in het midden van de jaren '90 een daling van het aantal verkeersongevallen, maar dit cijfer stijgt in 1999 weer tot iets boven het niveau van 1991. Gemiddeld zijn in er Mechelen 469 verkeersongevallen per jaar, dat is een aanzienlijk aantal minder dan in Leuven, dat een gemiddelde van 758 verkeersongevallen per jaar heeft. Opvallend is dat in Leuven het aantal verkeersslachtoffers blijft stijgen, in tegenstelling tot de centrumsteden, Vlaanderen en zelfs Mechelen.

- ▶ In vergelijking met 1991 is het aantal verkeersongevallen in Mechelen in 1999 na een daling terug gegroeid tot op dezelfde hoogte.

Ernst van de verkeersongevallen

De ernst van de verkeersongevallen bekijken we vanuit vijf oogpunten: de doden en zwaargewonden per 100 ongevallen, het aantal lichtgewonden, het aantal zwaargewonden, de verkeersdoden binnen 30 dagen en de ernstigheidsgraad.

Doden en zwaargewonden per 100 ongevallen

Zowel in Vlaanderen als in de dertien steden neemt het aantal doden en zwaargewonden per 100 ongevallen af. In Vlaanderen gebeurt dat iets meer dan in de centrumsteden. Bovendien is de afname in Vlaanderen geleidelijk. In de centrumsteden vallen er een heel stuk minder doden en zwaargewonden per 100 ongevallen dan in Vlaanderen gedurende de volledige periode.

In Mechelen was er in 1991 een triest hoogtepunt van het aantal doden en zwaargewonden per 100 ongevallen, dat hoog boven de gemiddelde Vlaamse score lag. Sindsdien is dit cijfer drastisch afgenomen. In vergelijking met Leuven is het echter steeds een flink eind hoger.

- ▶ Het aantal doden en zwaar gewonden per 100 ongevallen is in Mechelen in 1991 zeer hoog. Sindsdien is het sterk gedaald.

4 5 Evolutie van het aantal lichtgewonden en de groeiindex (basis 1991), 1991–1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	518	857	12.707	40.350
1992	542	862	11.685	39.948
1993	510	865	11.061	38.927
1994	460	843	10.895	37.939
1995	438	883	10.559	36.626
1996	390	893	10.337	35.691
1997	485	987	10.840	38.367
1998	530	1.011	10.939	39.446
1999	577	1.055	10.936	40.295
Groei-index	111	123	82	100
Gemiddeld	494	917	11.107	38.621

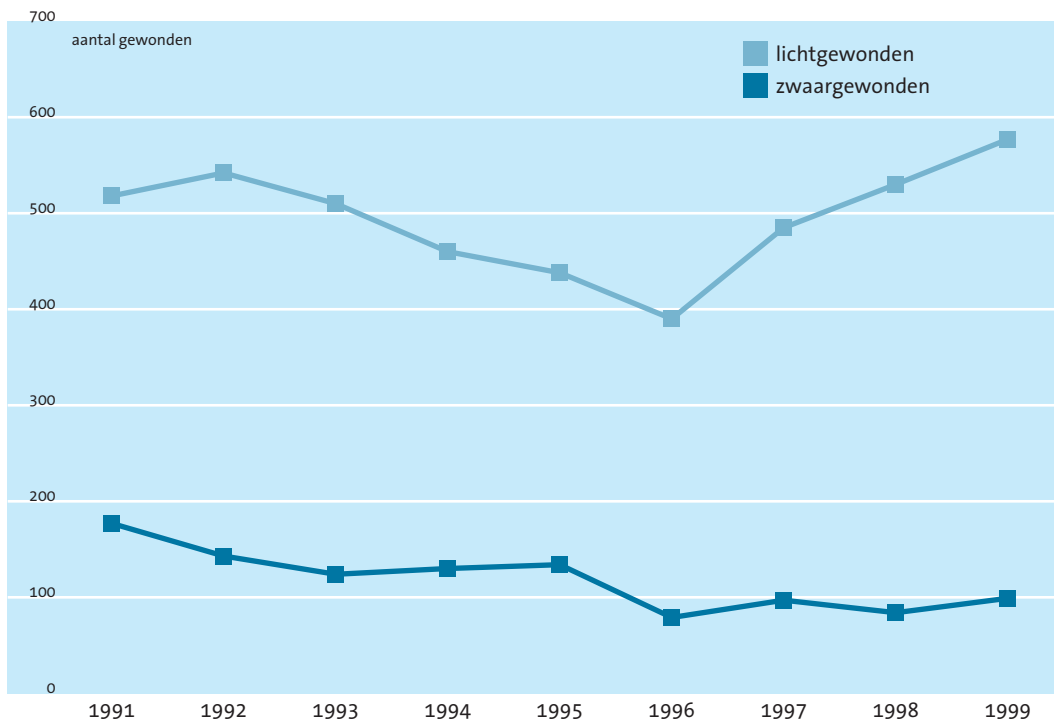
4 6 Evolutie van het aantal zwaargewonden en de groeiindex (basis 1991), 1991–1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	177	42	1.931	9.973
1992	143	28	1.733	9.456
1993	124	32	1.567	9.061
1994	130	30	1.604	8.819
1995	134	45	1.472	7.873
1996	79	36	1.273	7.204
1997	97	49	1.453	7.358
1998	84	27	1.306	6.838
1999	99	40	1.250	6.714
Groei-index	56	95	65	67
Gemiddeld	119	37	1.510	8.146

4 7 Evolutie van het aantal zwaar- en lichtgewonden in Mechelen, 1991–1999

Bron: NIS.

Lichtgewonden

Het aantal lichtgewonden kende in Vlaanderen tijdens het eerste gedeelte van de jaren '90 een dalende trend. Vanaf 1997 keert die trend zich om en groeit het aantal lichtgewonden in 1999 weer tot het niveau van 1991. In de centrumsteden stellen we een zelfde evolutie vast als in Vlaanderen. Alleen zet de stijgende trend zich niet zo sterk door en blijft het cijfer in 1999 een flink eind onder het niveau van 1991. Er is in de centrumsteden dus wel een daling van het aantal lichtgewonden wanneer we het cijfer van 1999 vergelijken met dat van 1991, nl. een daling met 13,9%. De centrumsteden zijn wel verantwoordelijk voor 28,7% van de lichtgewonden in Vlaanderen.

In Mechelen vinden we net dezelfde evolutie terug als in Vlaanderen in zijn geheel. In de eerste helft is er een daling van het aantal lichtgewonden. In 1997 komt de ommekeer zodat het cijfer weer stijgt tot boven het niveau van 1991. In Leuven is er een min of meer continue stijging van het aantal lichtgewonden (+23,1%).

- ▶ In Vlaanderen, de centrumsteden en Mechelen beginnen de jaren '90 met een dalende trend inzake lichtgewonden bij verkeersslachtoffers. Vanaf 1997 begint dit cijfer weer aan te groeien.

Zwaargewonden

In Vlaanderen en de centrumsteden neemt het aantal zwaargewonden bij verkeersongevallen continu af, mits een lichte knik in de curve in 1997. Het aantal zwaargewonden is in Vlaanderen in de jaren '90 met 32,7% gedaald, in de centrumsteden met 35,3%. De centrumsteden zijn verantwoordelijk voor gemiddeld 18,5% van de zwaargewonden in Vlaanderen.

Mechelen kent eveneens een dalend verloop van het aantal zwaargewonden. In vergelijking met 1991 stellen we een daling met 44,1% vast. De laatste tien jaar vallen er jaarlijks gemiddeld 119 zwaargewonden bij verkeersongevallen. In vergelijking met een stad als Leuven is dat een hoog cijfer. In Leuven zijn er jaarlijks gemiddeld 37 zwaargewonden tijdens verkeersongevallen. Maar Leuven kent een heel onregelmatig verloop van het aantal zwaargewonden. Het cijfer is gedurende de jaren '90 altijd op een zeer laag niveau gebleven.

- ▶ In Mechelen vallen er jaarlijks bijna 3 keer meer zwaargewonden tijdens verkeersongevallen dan in Leuven.

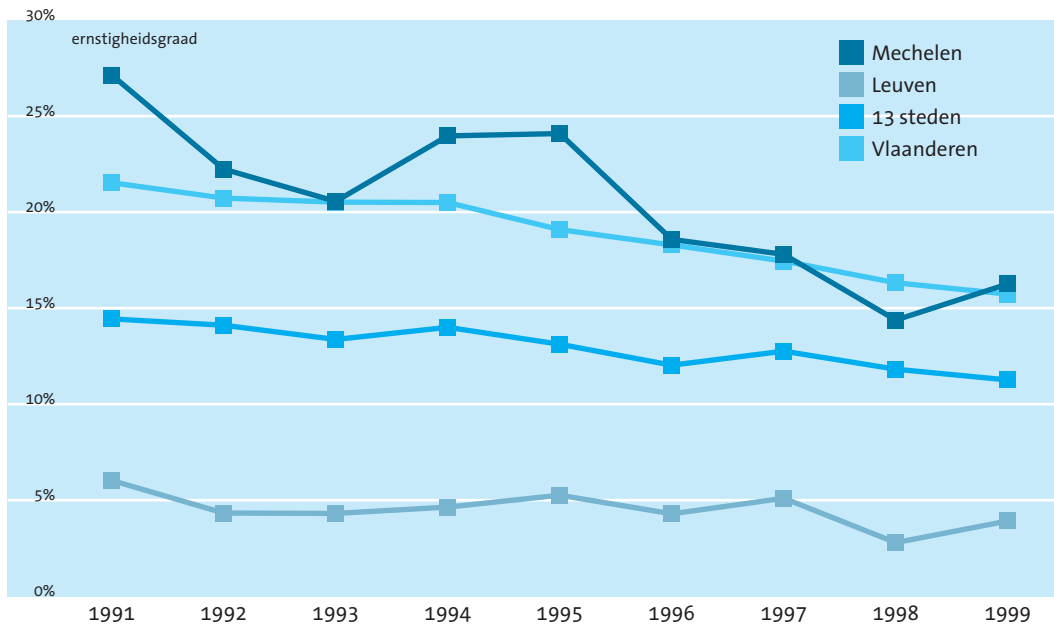
4 8 Evolutie van het aantal verkeersdoden binnen de 30 dagen, 1991-1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	16	13	213	1.097
1992	12	11	187	990
1993	8	7	140	987
1994	15	11	170	966
1995	5	4	122	771
1996	10	4	140	787
1997	8	4	132	751
1998	5	2	161	855
1999	13	3	137	806

4 9 Evolutie van de ernstigheidsgraad van de ongevallen, 1991-1999

Bron: NIS.

Verkeersdoden (binnen 30 dagen)

Het aantal verkeersdoden in Vlaanderen en de centrumsteden daalde tijdens het laatste decennium van de vorige eeuw. In Vlaanderen is het aantal verkeersdoden in 1999 t.o.v. 1991 met 26,5% gedaald. In de centrumsteden is dit percentage nog een flink eind hoger, nl. 35,7%. Ongeveer 17,5% van de verkeersdoden in Vlaanderen vinden we terug in de centrumsteden.

In Mechelen vallen er gemiddeld 10 verkeersdoden per jaar. In Leuven zijn dat er ongeveer 7. Zowel in Mechelen als in Leuven schommelt het aantal verkeersdoden voortdurend rond dit gemiddelde. Alhoewel Leuven vanaf 1995 nergens nog meer dan 4 verkeersdoden per jaar meer telt. Uit de cijfers van de centrumsteden merken we op, dat in 1999 Mechelen 9,5% van de verkeersdoden in de centrumsteden voor haar rekening neemt.

- ▶ Mechelen kent tijdens het laatste decennium gemiddeld 10 verkeersdoden per jaar.

De ernstigheidsgraad

In al onze vergelijkingsgebieden is de ernstigheidsgraad tegen het einde van de jaren '90 afgenomen. De gemiddelde ernstigheidsgraad in Mechelen ligt echter vrij hoog in vergelijking met Leuven: 20,6 t.o.v. 4,5. De ernstigheidsgraad is in Mechelen wel het sterkst gedaald in vergelijking met de andere regio's. Terwijl in Vlaanderen, de centrumsteden en Leuven we een gelijkaardig curveverloop vaststellen, merken we in Mechelen een heel onregelmatig verloop van de ernstigheidsgraad op.

- ▶ In alle vergelijkingsgebieden merken we een daling van de ernstigheidsgraad van verkeersongevallen op.
- ▶ Mechelen scoort een hogere gemiddelde ernstigheidsgraad dan Leuven, en ook hoger dan de centrumsteden en Vlaanderen, maar hij is er wel het sterkst gedaald.

4 10 Evolutie van de slachtoffers onder de zachte weggebruikers, opgesplitst naar licht-, zwaargewonden en doden, 1991-1999

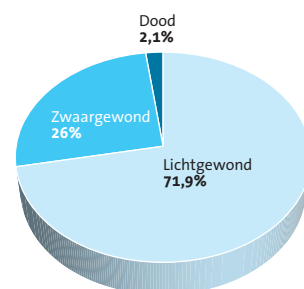
Bron: NIS.

	Mechelen				Leuven			
	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood
1991	264	178	80	6	409	385	16	8
1992	284	211	68	5	383	355	21	7
1993	255	181	72	2	417	397	16	4
1994	232	148	75	9	426	401	20	5
1995	230	154	72	4	439	416	22	1
1996	195	146	44	5	471	455	16	0
1997	206	159	45	2	570	539	27	4
1998	222	177	41	4	567	552	15	0
1999	278	203	67	8	616	596	18	2
Evolutie (in %)	5,3	14	-16,25	33,3	50,6	54,8	12,5	-75

	13 steden				Vlaanderen			
	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood
1991	6.048	4.985	958	105	17.256	12.814	4.021	421
1992	5.375	4.469	827	79	16.238	12.154	3.730	354
1993	5.122	4.307	748	67	15.829	11.922	3.538	369
1994	5.131	4.299	766	66	15.730	11.888	3.481	361
1995	5.105	4.345	707	53	15.413	11.888	3.240	285
1996	4.889	4.196	627	66	14.844	11.622	2.927	295
1997	5.066	4.328	676	62	15.845	12.583	2.991	271
1998	5.073	4.435	581	57	16.093	13.010	2.771	312
1999	5.170	4.523	595	52	16.959	13.847	2.801	311
Evolutie (in %)	-14,5	-9,3	-37,9	-50,5	-1,7	8,1	-30,3	-26,1

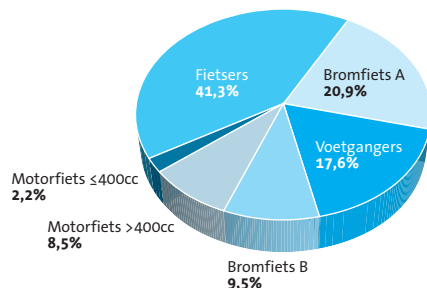
4 11 Procentuele verdeling van de ernstigheidsgraad bij zachte weggebruikers in de jaren '90 in Mechelen, 1991-1999

Bron: NIS.

4 12 Aandeel van de verkeersongevallen in Mechelen, opgesplitst naar de verschillende categorieën onder de zachte weggebruikers in Mechelen, 1991-1999

Bron: NIS.

Zachte weggebruikers

Tot de zachte weggebruikers rekenen we een zestal groepen: de fietsers, de voetgangers, de bestuurders van bromfietsen van het A- en B-type⁴ en de bestuurders van motorfietsen van zowel minder als meer dan 400 cc. Eerst volgt een algemene bespreking van al deze subgroepen (het totaal aantal zachte weggebruikers), daarna volgt een bespreking van de fietsers en de voetgangers. Dit zijn in Mechelen de belangrijkste slachtoffers van verkeersongevallen onder de zachte weggebruikers.

Algemene bespreking

Totaal aantal slachtoffers onder de zachte weggebruikers

Zowel voor de centrumsteden als voor Vlaanderen was er in de eerste helft van de jaren '90 een positieve ontwikkeling in het totaal aantal slachtoffers onder de zachte weggebruikers. De dalende trend zorgde voor een laag aantal slachtoffers in 1996. Hierna volgde er echter weer een geleidelijke toename. Toch werd het hoge aantal slachtoffers van 1991 niet meer overschreden.

Gemiddeld vielen er in de jaren '90 16.023 verkeersslachtoffers bij de zachte weggebruikers in Vlaanderen. In de centrumsteden waren dit er gemiddeld 5.219, dit houdt in dat we jaarlijks ongeveer 32,6% van de verkeersslachtoffers bij zachte weggebruikers terugvinden in de centrumsteden.

In vergelijking met 1991 is het aantal verkeersslachtoffers onder de zachte weggebruikers in 1999 in Vlaanderen met 1,7% gedaald en in de centrumsteden met 14,5%.

In Mechelen vallen er jaarlijks gemiddeld 241 verkeersslachtoffers onder de zachte weggebruikers. Dit is aanzienlijk lager dan in Leuven, dat met een hoog gemiddelde van 478 verkeersslachtoffers zit. In vergelijking met het begin van de jaren '90 is dit cijfer in 1999 in Mechelen met 5,3% gestegen, in Leuven met maar liefst 50,6%. Na 1996 begon het aantal verkeersslachtoffers onder de zachte weggebruikers weer te stijgen.

- ▶ Het aantal verkeersslachtoffers onder de zachte weggebruikers is in Mechelen in 1999 t.o.v. 1991 licht gestegen (+5,3%), terwijl we voor de centrumsteden een daling vaststellen (-14,5%).

Licht-, zwaargewonden en doden onder de zachte weggebruikers

Van de 16.023 verkeersslachtoffers onder de zachte weggebruikers die er in Vlaanderen gemiddeld vallen, waren er gemiddeld 77,5% lichtgewond, 20,5% zwaargewond en sterft er 2,1%. Over de laatste 10 jaar daalde het aantal doden met 26,1% en het aantal zwaargewonden met 30,3%. Het aantal lichtgewonden steeg echter met 9,1% ten opzichte van het begin van de jaren '90. Dit verklaart de lichte stijging van het aantal slachtoffers met 1,7%.

De centrumsteden hadden op het einde van de jaren negentig een heel pak minder (-14,5%) slachtoffers onder de zachte weggebruikers. Onder de slachtoffers vinden we procentueel gezien meer lichtgewonden (84,9%) terug dan in Vlaanderen. In de centrumsteden was er een afname van het aantal slachtoffers in alle categorieën. De grootste afname vonden we bij de doden (-50,5%), vervolgens bij de zwaargewonden (-37,9%) en tenslotte bij de lichtgewonden (-9,3%). De zwaargewonden en doden volgen een dalende trend, terwijl de lichtgewonden sedert 1996 weer aan een stijgend curveverloop begonnen zijn.

In Mechelen verschilt de verdeling over de categorieën sterk in vergelijking met Vlaanderen, de centrumsteden en Leuven. Mechelen kent een kleiner aantal lichtgewonden (71,9%) en een hoger aantal zwaargewonden (26,0%). Het percentage doden op het totaal aantal slachtoffers is gelijk aan het Vlaams percentage (2,1%). Uiteraard gaat het hier in absolute aantallen om een klein aantal slachtoffers, gemiddeld vallen er jaarlijks 5 doden bij de zachte weggebruikers tijdens verkeersongevallen in Mechelen. In Leuven liggen de verhoudingen helemaal anders. Leuven kent een heel hoog aantal lichtgewonden (95,3%) en een laag aantal zwaargewonden (4,0%) en doden (0,7%).

- ▶ Mechelen kent in vergelijking met Vlaanderen, de centrumsteden en Leuven een hoog percentage zwaargewonden (26,0%) bij verkeersongevallen bij zachte weggebruikers.

4 13 Evolutie van het aantal fietsslachtoffers, opgesplitst naar licht-, zwaargewonden en doden, 1991–1999

Bron: NIS.

	Mechelen				Leuven			
	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood
1991	93	74	16	3	156	150	4	2
1992	115	94	20	1	155	150	4	1
1993	104	85	19	0	168	161	7	0
1994	102	70	27	5	192	189	2	1
1995	98	72	23	3	176	172	4	0
1996	94	66	25	3	205	202	3	0
1997	97	76	21	0	236	227	8	1
1998	87	70	14	3	207	204	3	0
1999	104	78	24	2	217	214	3	0
Evolutie (in %)	112	105	150	67	139	143	75	0

	13 steden				Vlaanderen			
	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood
1991	2.144	1.819	294	31	6.799	5.235	1.420	144
1992	1.943	1.674	247	22	6.465	5.011	1.330	124
1993	1.875	1.626	241	8	6.438	5.007	1.309	122
1994	2.000	1.727	249	24	6.531	5.114	1.286	131
1995	2.025	1.780	232	13	6.490	5.166	1.226	98
1996	1.888	1.672	192	24	6.115	5.006	1.004	105
1997	1.898	1.666	210	22	6.471	5.306	1.069	96
1998	1.747	1.570	159	18	6.163	5.096	954	113
1999	1.779	1.592	169	18	6.375	5.317	954	104
Evolutie (in %)	83	88	57	58	94	102	67	72

De categorieën onder de loep genomen

In zowel Vlaanderen als de centrumsteden vallen er tijdens het volledige decennium de meeste verkeersslachtoffers onder de fietsers. In Vlaanderen waren dat er in de jaren '90 57.847 en in de centrumsteden 28.899. Daarna vallen de meeste slachtoffers bij de bestuurders van een bromfiets van het A-type², dit aantal is echter bijna de helft lager dan het aantal verkeersslachtoffers onder de fietsers. In beide regio's vallen er het minst slachtoffers met de motorfietsen >400 cc en op de laatste plaats komen de motorfietsen <400cc. In de centrumsteden vonden we meer verkeersslachtoffers terug onder de voetgangers dan onder de bestuurders van een bromfiets B. In Vlaanderen merken we een omgekeerde situatie op.

Bij de analyse van het aantal doden per categorie, merken we een andere rangorde op. In Vlaanderen sterven er het meest fietsers bij een verkeersongeluk (1.037), gevolgd door de voetgangers (825). In de centrumsteden merken we een omgekeerde situatie op, daar vallen de meeste doden onder de voetgangers (217), gevolgd door de fietsers (180). Op de derde plaats komen, zowel in Vlaanderen als de centrumsteden, de bestuurders van een motorfiets >400cc, gevolgd door bestuurders van een bromfiets A en B. Het kleinste aantal doden vallen er bij bestuurders van een motorfiets <400cc.

Uit de taartgrafiek merken we op dat in Mechelen de bestuurders van Bromfiets A op het totaal van de verkeersslachtoffers hoog scoren, toch doen ze dat bij de onderverdelingen zwaargewond of dood niet. Daarom zullen we deze categorie niet onder de loep nemen.

Fietsers

Zowel in de centrumsteden als in Vlaanderen waren er op het einde van het decennium minder fietsslachtoffers dan in het begin. Voor Vlaanderen was die daling minder groot dan voor de centrumsteden (-6,2% t.o.v. -17,0%). In heel Vlaanderen zijn er jaarlijks gemiddeld 6.427 fietsers betrokken bij een verkeersongeval. In de dertien steden samen vallen jaarlijks gemiddeld 1.922 fietsslachtoffers. Terwijl het voorbije decennium het aantal lichtgewonde fietsers in Vlaanderen heel lichtjes steeg (+1,6%), nam het sterk af in de centrumsteden (-12,5%). Voor het aantal zwaargewonde fietsers, zien we wel bij beide gebieden een afname. In Vlaanderen is er een afname met 32,8% bij de zwaargewonden en 27,8% bij de dodelijke slachtoffers. In de centrumsteden is dit telkens hoger, respectievelijk 42,5% en 41,9%.

In Mechelen is het aantal verkeersslachtoffers onder de fietsers toegenomen met 11,8%, dit is een veel kleinere stijging dan in Leuven (+39,1%). De stijging in Leuven is vooral te wijten aan een hoger aantal lichtgewonden. Gemiddeld vallen er in Mechelen jaarlijks 2 dodelijke slachtoffers, 21 zwaargewonden en 76 lichtgewonden tijdens verkeersongevallen met de fiets. In 1994 was er een triest hoogtepunt met 5 dodelijke verkeersslachtoffers.

- ▶ Het aantal verkeersslachtoffers met de fiets is in Mechelen sinds 1991 toegenomen met 11,8%.

De verkeersveiligheid wordt echter in grote mate bepaald door de ernst van de verkeersongevallen. Wanneer het absolute aantal verkeersslachtoffers nagenoeg gelijk blijft, maar het aantal lichtgewonden stijgt ten koste van het aantal zwaargewonden en doden, dan boekt men vooruitgang inzake verkeersveiligheid. Daarom is het noodzakelijk om te kijken welke evoluties er zich binnen de verschillende categorieën voordoen.

In Mechelen zijn er op het totaal aantal fietsslachtoffers 76,6% lichtgewonden, 21,1% zwaargewonden en 2,2% doden. In Leuven kent men een veel hoger percentage lichtgewonden (97,5%) en bijgevolg een lager percentage zwaargewonden (2,2%) en doden (0,3%).

Het aantal lichtgewonden is tijdens dit decennium met 5,4% gestegen. Slechter is het gesteld met de zwaargewonden in 1999 stellen we een stijging vast met 50,0% van het aantal zwaargewonden. In het verloop van het aantal zwaargewonden valt echter geen duidelijke lijn te trekken.

- ▶ Het percentage zwaargewonden (21,1%) is hoger dan in Leuven (2,2%), de centrumsteden (11,5%) en Vlaanderen (18,2%).

² Een bromfiets A is beperkt tot 25km/u en hiervoor is geen rijbewijs noodzakelijk. Een bromfiets B mag tot 45km/u rijden en hiervoor is wel een rijbewijs nodig.

4 14 Evolutie van de slachtoffers onder de voetgangers, opgesplitst naar licht-, zwaargewonden en doden, 1991-1999

Bron: NIS.

	Mechelen				Leuven			
	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood
1991	42	19	21	2	72	67	4	1
1992	50	28	19	3	92	79	8	5
1993	63	35	27	1	79	74	4	1
1994	43	21	19	3	67	56	11	0
1995	34	18	16	0	65	60	4	1
1996	32	23	7	2	61	57	4	0
1997	34	20	13	1	74	69	3	2
1998	29	19	9	1	68	64	4	0
1999	54	31	20	3	53	48	4	1
Evolutie (in %)	129	163	95	150	74	72	100	100

	13 steden				Vlaanderen			
	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood	totaal	licht-gewond	zwaar-gewond	dood
1991	1.093	805	245	43	2.619	1.701	774	144
1992	908	664	212	32	2.335	1.527	688	120
1993	871	665	177	29	2.188	1.484	607	97
1994	830	621	192	17	2.110	1.412	605	93
1995	801	632	148	21	1.971	1.382	515	74
1996	774	620	133	21	1.947	1.380	486	81
1997	696	527	149	20	1.852	1.331	465	56
1998	682	549	111	22	1.950	1.454	417	79
1999	645	521	112	12	1.895	1.403	411	81
Evolutie (in %)	59	65	46	28	72	82	53	56

Voetgangers

In de dertien centrumsteden en in het Vlaamse Gewest, zien we enkele positieve ontwikkelingen. Het voorbije decennium merken we in beide regio's bijna jaar na jaar een vermindering van slachtoffers. Zowel in Vlaanderen als in de centrumsteden, nemen de licht-, zwaargewonde en dodelijke slachtoffers sterk af. In de dertien steden samen vallen jaarlijks gemiddeld 811 voetgangersslachtoffers. In heel Vlaanderen zijn er jaarlijks gemiddeld 2.096 voetgangers die het slachtoffer zijn van een verkeersongeval.

Het aantal slachtoffers onder de voetgangers is in Mechelen met 28,6% toegenomen, terwijl er over diezelfde periode in de vergelijkingsstad Leuven een daling is met 26,4%. Mechelen volgde sinds 1993 de dalende trend die in Vlaanderen en de centrumsteden was ingezet. In 1999 komt er echter een plotse ommekeer en dat in alle categorieën slachtoffers. Als we 1998 vergelijken met 1991 stellen we een daling van het totaal aantal voetgangersslachtoffers vast van 31,0%. Bij de zwaargewonden was er zelfs een daling over dezelfde periode met 57,1%.

- ▶ Tot in 1998 is er in Mechelen een gestage daling van het aantal voetgangersslachtoffers. In 1999 slaat de curve echter om en stellen we een aanzienlijke stijging van het aantal voetgangersslachtoffers vast in alle categorieën.

Procentueel vallen er gemiddeld meer doden bij de voetgangers dan bij de fietsers ten gevolge van een verkeersongeval voor alle besproken steden en regio's. In Vlaanderen en de centrumsteden sterven er respectievelijk jaarlijks gemiddeld 4,4% en 3,0% van de voetgangers, die in een ongeval betrokken raakten. Het gemiddelde jaarlijkse percentage zwaargewonden is groter in Vlaanderen dan in de centrumsteden (26,3% tegenover 20,3%).

Bij de voetgangers in Mechelen, sterft gemiddeld 4,2% van de slachtoffers, dit is ongeveer gelijk aan het Vlaamse gemiddelde. Jaarlijks vallen er gemiddeld 2 dodelijke slachtoffers onder de voetgangers. Het gemiddelde aandeel van de zwaargewonde slachtoffers ligt wel opvallend hoog met 39,6%. 56,2% van de voetgangers is lichtgewond. In vergelijking met Leuven scoort Mechelen over dit decennium veel slechter. Leuven kent 91,0% lichtgewonden onder de voetgangers, 7,3% zwaargewonden en slechts 1,7% dodelijke slachtoffers.

- ▶ Mechelen heeft gemiddeld een hoog percentage zwaargewonde voetgangersslachtoffers (39,6%).

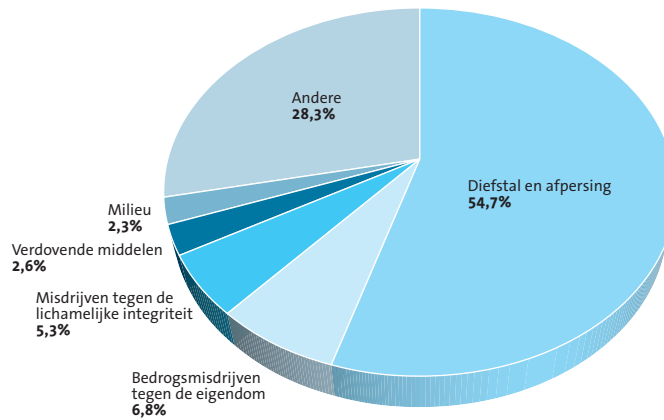
4 15 Aantal criminele feiten, 1996–2000

Bron: APSD.

	Mechelen	Leuven	13 steden
1996	7.765	10.585	148.655
1997	8.736	11.530	156.997
1998	10.116	12.821	165.798
1999	10.313	12.472	172.249
2000	10.177	10.702	154.842

4 16 Criminele feiten in Mechelen, opgesplitst naar de voornaamste rubrieken, 2000

Bron: APSD.

Criminaliteit

In dit deel trachten we een blik te werpen op de criminaliteit in de stad. We behandelen hier evenwel slechts een fractie van de werkelijk gepleegde criminaliteit. We kunnen enkel de feiten bestuderen die vastgesteld werden door de politiediensten en als dusdanig geregistreerd werden.

De volgende categorieën worden besproken: bedrogmisdrijven tegen de eigendom, diefstal en afpersing, milieuovertredingen, misdaden tegen de lichamelijke integriteit en verdovende middelen.

We moeten echter oppassen met vergelijkingen tussen steden en andere opdelingsgebieden. De schommelingen in criminaliteitscijfers kunnen meer zijn dan een weergave van reële stijgingen of dalingen van deze vormen van criminaliteit. Het is namelijk niet uitgesloten dat deze schommelingen het gevolg zijn van een aantal situaties, zoals: het plaatselijk gevoerde beleid inzake opsporing en strafvervolgning van bepaalde criminaliteitsvormen of lokale verschillen in doelgroepenbeleid en prioriteitsstelling. Ook een pro-actieve oriëntatie van de politiedienst³ of publieke gedragswijzigingen⁴ om feiten ter kennis te brengen hebben hun weerslag. Tevens moeten we een zeker voorbehoud hanteren bij de vergelijking tussen de jaren 1996 tot 1999 en 2000. In 2000 werd er bij de registratie een andere methode gehanteerd. Daarom zullen we in onze besprekingen enkel het jaar 2000 bekijken. In Mechelen worden er in 2000 4,9% minder misdrijven geregistreerd dan in Leuven, maar de aard van de gestelde misdrijven verschilt danig. Daarom bekijken we het aandeel van elke misdaadcategorie afzonderlijk.

3 Bv. een grotere bereidwilligheid van de politie.

4 Dit kan te maken hebben met het vertrouwen dat mensen in de politie stellen en met de kwaliteit van de dienstverlening aan de bevolking.

Aantal feiten

In de centrumsteden zien we een systematische stijging van het aantal geregistreerde feiten tot 1999. Ten opzichte van 1996 valt er in 1999 een stijging van 15,1% waar te nemen. Tussen 1999 en 2000 treffen we een daling aan van 10,1%. Deze twee bewegingen zorgen ervoor dat tussen 1996 en 2000 het totaal aantal geregistreerde criminele feiten slechts met 4,2% is toegenomen. Dit houdt in dat er over de periode 1996–2000 gemiddeld jaarlijks 159.708 criminele feiten worden geregistreerd. Maar zoals eerder gesteld is er een verschil in methode en kan de daling hieraan te wijten zijn.

Ook in Mechelen is er een stijging vast te stellen van het aantal criminele feiten, nl. met 31,1% over 4 jaar. Dit geeft een jaarlijks gemiddelde van 9.421 geregistreerde criminele feiten. De grootste toename stellen we vast in de periode 1996–1998.

4 17 Criminaliteitsgraad, 1996-2000

Bron: APSD.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1996	8,6	10,1	8,4	
1997	9,7	10,9	8,9	5,9
1998	10,9	12,1	9,4	6,0
1999	11,4	11,8	9,8	6,0
2000	11,2	10,1	8,8	5,7

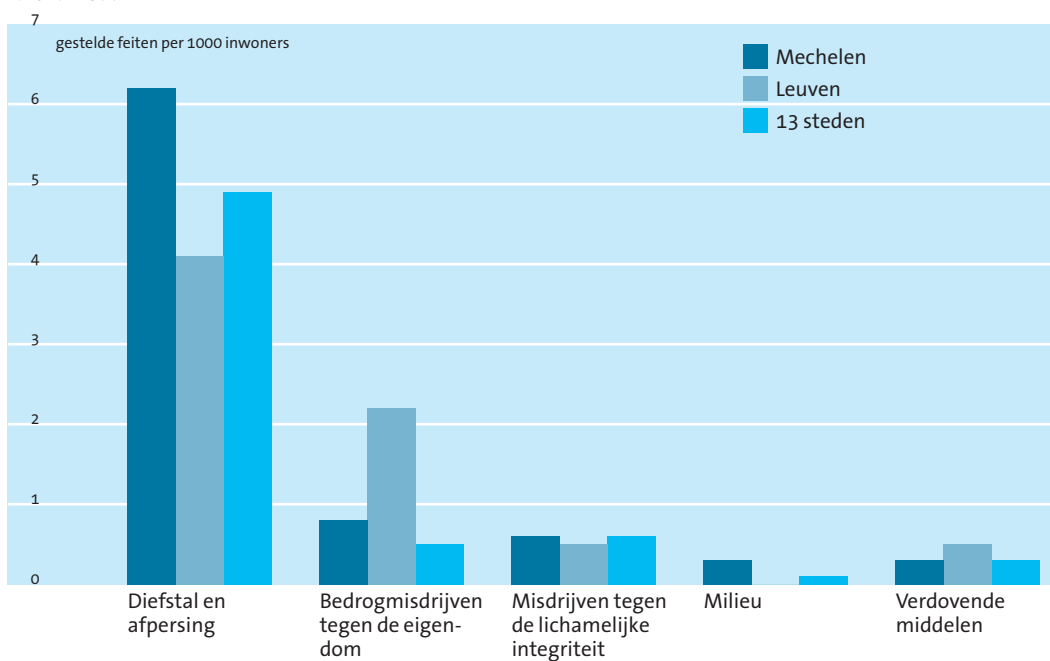
4 18 Criminaliteitsgraad per rubriek, 2000

Bron: APSD.

	Mechelen	Leuven	13 steden
Diefstal en afpersing	6,2	4,1	4,9
Bedrogmisdriven tegen de eigendom	0,8	2,2	0,5
Misdrijven tegen de lichamelijke integriteit	0,6	0,5	0,6
Milieu	0,3	0	0,1
Verdovende middelen	0,3	0,5	0,3

4 19 Criminaliteitsgraad, opgesplitst naar de voornaamste rubrieken, 2000

Bron: APSD.

Criminaliteitsgraad

De criminaliteitsgraad drukt het gemiddeld aantal criminele feiten per 1000 inwoners per maand uit. Deze criminaliteitsgraad houdt geen rekening met de aard van het delict. Alles wordt opgenomen, zelfs tal van sociale problemen. Deze graad is daarenboven mede afhankelijk van het aantal niet-aangegeven feiten. Om deze redenen moeten we kritisch blijven bij het bestuderen van het aantal feiten en de criminaliteitsgraad.

In het algemeen ligt de criminaliteitsgraad in de centrumsteden hoger dan in Vlaanderen. In Vlaanderen schommelt de criminaliteitsgraad rond de 5,6 criminele feiten per 1000 inwoners per maand. In de centrumsteden ligt gemiddelde cijfer iets hoger, nl. 8,9 criminele feiten per 1000 inwoners per maand.

De criminaliteitsgraad in Mechelen ligt heel wat hoger dan gemiddeld in Vlaanderen en in de centrumsteden. In Leuven ligt de criminaliteitsgraad ook steeds hoger dan in Mechelen, behalve voor het jaar 2000.

Als we de criminaliteitsgraad in het jaar 2000 tussen Mechelen en Leuven bekijken, merken we dat Mechelen vooral hoger scoort op de rubriek 'diefstal en afpersing'. Leuven scoort daarentegen vooral hoger inzake bedrogmisdrijven tegen de eigendom. Over heel de lijn scoort Mechelen hogere criminaliteitsgraden dan de centrumsteden, behalve voor de verdovende middelen, daarin scoren ze beide 0,3.

4 20 Criminele feiten in Mechelen onder de rubriek 'diefstal en afpersing', 1996–2000

Bron: APSD.

	Mechelen	Leuven	13 steden
1996	4.504	5.216	73.805
1997	4.928	5.672	78.498
1998	5.917	6.415	84.480
1999	5.310	5.661	88.128
2000	5.570	4.298	85.278

4 21 Criminele feiten in Mechelen onder de rubriek 'misdrifven tegen de lichamelijke integriteit', 1996–2000

Bron: APSD.

	Mechelen	Leuven	13 steden
1996	525	635	12.584
1997	566	621	12.781
1998	594	690	13.321
1999	615	657	13.290
2000	539	548	13.290

4 22 Criminele feiten in Mechelen onder de rubriek 'bedrogmisdrifven tegen de eigendom', 1996–2000

Bron: APSD.

	Mechelen	Leuven	13 steden
1996	252	1.320	9.934
1997	274	1.256	9.531
1998	323	1.916	9.386
1999	568	2.403	9.761
2000	692	2.295	7.935

4 23 Criminele feiten in Mechelen onder de rubriek 'milieuovertredingen', 1996–2000

Bron: APSD.

	Mechelen	Leuven	13 steden
1996	106	171	1.829
1997	250	137	2.355
1998	352	116	3.398
1999	537	58	3.264
2000	233	48	1.699

4 24 Criminele feiten in Mechelen onder de rubriek 'verdovende middelen', 1996–2000

Bron: APSD.

	Mechelen	Leuven	13 steden
1996	158	340	6.361
1997	272	430	7.472
1998	235	410	6.985
1999	278	348	6.736
2000	265	526	5.966

Diefstal en afpersing

Diefstal en afpersing vormen het grootste aandeel van de misdrijven in de centrumsteden, ook in Mechelen en Leuven is dit het geval. In 2000 is in de centrumsteden 55,1% van de criminele feiten te categoriseren onder de rubriek afpersing en diefstal. In Mechelen is het aandeel van deze categorie op het totaal van de criminele feiten, ongeveer even groot (54,7%). In Leuven vinden we in 2000 echter een lager percentage terug in vergelijking met Mechelen (40,2%).

In totaal werden er in 2000 in Mechelen 5.570 delicten vastgesteld, die als diefstal en afpersing werden gecategoriseerd. In Leuven waren dat er in hetzelfde jaar 4.298.

Misdrijven tegen de lichamelijke integriteit

Deze misdrijven maken in de centrumsteden in 8,6% van alle geregistreerde misdrijven uit in 2000. In Mechelen en Leuven lag dit aandeel iets lager met respectievelijk 5,3% en 5,1%. In 2000 werden er in totaal 539 misdaden tegen de lichamelijke integriteit geregistreerd tegenover 548 in Leuven. Voor Mechelen vinden we in 2000 deze categorie misdrijven terug op de 3de plaats van de weerhouden rubrieken.

Bedrogmisdrijven tegen de eigendom

In Mechelen en Leuven is dit na diefstal en afpersing het meest voorkomende misdrijf. In de centrumsteden komt deze vorm van misdrijf slechts op de derde plaats. Het aandeel verschilt echter sterk van elkaar. In Leuven vertegenwoordigen deze misdrijven 21,4% van het totaal aantal geregistreerde misdrijven, terwijl dit aandeel in Mechelen slechts 6,8% bedraagt. In absolute termen wilt dit zeggen dat er in 2000 in Mechelen 692 bedrogmisdrijven tegen de eigendom werd vastgesteld tegenover 2.295 in Leuven.

Milieuovertredingen

Het aantal geregistreerde milieuovertredingen is sterk onderhevig aan een wijziging in de registratiemethodiek. Daarom zien we die cijfers tussen 1999 en 2000 opmerkelijk terugvallen.

Milieuovertredingen vormen 1,1% van de misdrijven in de centrumsteden. Van de besproken misdrijven, is dit voor de centrumsteden de rubriek die het minst voorkomt.

In Mechelen tekenen de milieuovertredingen 2,3% van alle misdrijven op, in Leuven is dit slechts 0,4%. In absolute cijfers gaat het hier om 233 milieuovertredingen in Mechelen tegenover slechts 48 overtredingen in Leuven.

Verdovende middelen

In de centrumsteden vinden we in 2000 3,9% van de misdrijven terug binnen de rubriek van verdovende middelen. In Mechelen is dit de op één na kleinste rubriek van de criminele feiten. Misdrijven in verband met verdovende middelen maken 2,6% uit van het totaal aantal geregistreerde criminele feiten. In Leuven ligt dit percentage opmerkelijk hoger met 4,9% in 2000.

In 2000 werden er in Mechelen 265 criminele feiten in de rubriek verdovende middelen vastgesteld tegenover 526 in Leuven.

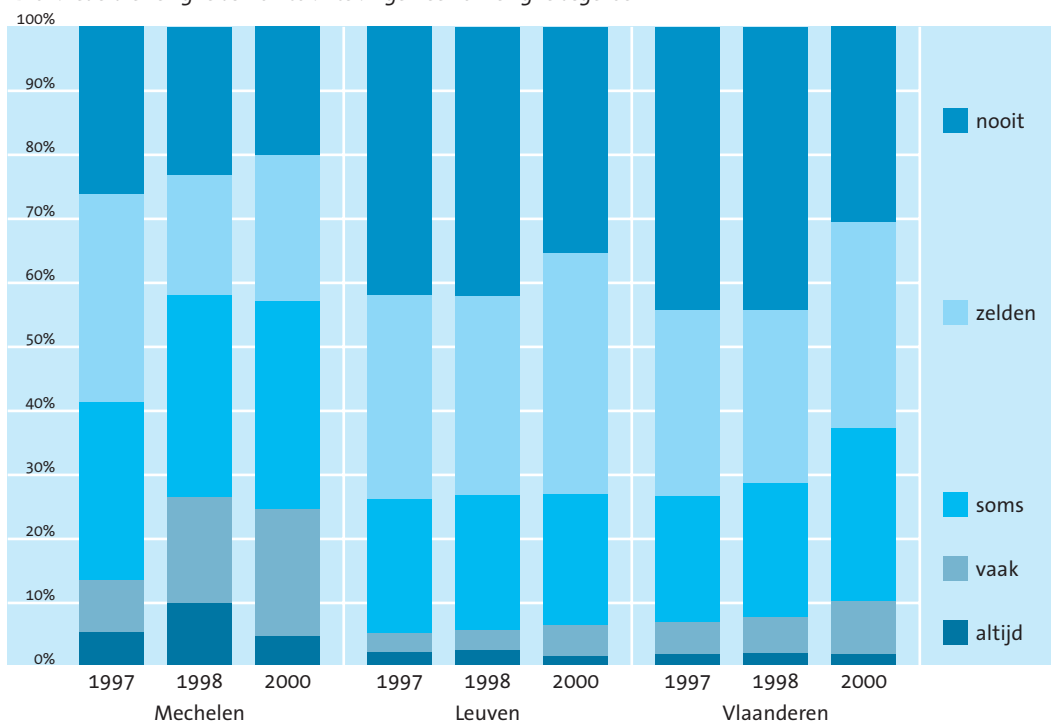
4 25 Voorkomen van een algemeen onveiligheidsgevoel, opgesplitst naar mate van voorkomen, uitgedrukt als een % van de respondenten, 1997-2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

		Mechelen	Leuven	Vlaanderen
2000	altijd	4,8	1,6	2,0
	vaak	19,8	4,9	8,3
	soms	32,6	20,5	26,9
	zelden	22,7	37,6	32,3
	nooit	20,2	35,4	30,5
1998	altijd	9,9	2,6	2,1
	vaak	16,7	3,2	5,7
	soms	31,4	21,0	20,9
	zelden	18,9	31,2	27,1
	nooit	23,1	42,0	44,2
1997	altijd	5,4	2,2	1,9
	vaak	8,2	3,0	5,1
	soms	27,8	21,0	19,6
	zelden	32,4	31,9	29,2
	nooit	26,3	42,0	44,2

4 26 Voorkomen van een algemeen onveiligheidsgevoel, opgesplitst naar mate van voorkomen, uitgedrukt als een % van de respondenten, 1997-2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor. Titel: Algemeen onveiligheidsgevoel

Eigen beleving

Algemeen onveiligheidsgevoel

Op basis van de veiligheidsmonitor die uitgevoerd wordt door de federale politie, kunnen we ons een beeld vormen van het subjectieve onveiligheidsgevoel dat mensen ervaren. In deze monitor vinden we de volgende vraag terug 'Gebeurt het dat u zich onveilig voelt?'. De respondenten konden telkens kiezen tussen vijf antwoordcategorieën, nl. *altijd*, *vaak*, *soms*, *zelden of nooit*.

In Vlaanderen voelde ongeveer 10,3% van de ondervraagden zich *altijd of vaak* onveilig. De stijging van dit percentage in vergelijking met 1997 en 1998 is hoofdzakelijk te wijten aan het feit dat een hoger percentage van de mensen zich *vaker* onveilig voelt. De ondervraagden die antwoorden dat ze zich *altijd* onveilig voelen, blijft tussen 1997–2000 vrij constant op 2,0%. Het aantal ondervraagden die zich *zelden of nooit* onveilig voelen, daalt gestaag. Uit de cijfers blijkt dat er vooral minder mensen in Vlaanderen zijn die zich *nooit* onveilig voelen. Meer mensen dan voorheen voelen zich *soms* onveilig. Tussen 1998 en 2000 daalt de groep mensen die zich *nooit* onveilig voelen met 13,7%. Op basis van deze cijfers kan je dus besluiten dat in Vlaanderen het algemeen onveiligheidsgevoel over de periode 1997–2000 sterk gestegen is.

In Mechelen is het aantal mensen die zich *altijd of vaak* onveilig voelen tussen 1997 en 1998 sterk gestegen. Zowel het percentage van de mensen die zich *altijd* onveilig voelen, als dat van de mensen die *vaak* onveilig voelen stijgt over deze periode. Tussen 1998 en 2000 stellen we een lichte daling vast. Dit wordt vooral verklaard doordat het aantal mensen, die zich *altijd* onveilig voelen met 5,1% daalt. Het aantal mensen dat zich *vaak* onveilig voelt blijft echter stijgen. Het aantal ondervraagden die zich *altijd of vaak* onveilig voelen blijft echter ver boven het Vlaams en het Leuvens percentage op deze categorie.

Het aantal mensen die zich *soms* onveilig voelen, blijft tussen 1997 en 2000 ook gestaag stijgen. Het gemiddelde percentage van de ondervraagden in deze categorie bedraagt 30,6%, terwijl dit in Vlaanderen slechts 22,5% bedraagt en in Leuven zelfs maar 20,8%.

Tussen 1997 en 1998 valt vooral de terugval van het aantal mensen die zich *zelden* onveilig voelen op (-13,5%). We kunnen dus stellen dat in Mechelen de laatste jaren het onveiligheidsgevoel is gestegen, alhoewel er tussen 1998 en 2000 een lichte terugval is van het aantal mensen die zich *altijd* onveilig voelen. Opvallend daarbij is dat in Leuven het algemeen onveiligheidsgevoel over deze periode nagenoeg gelijk blijft.

- ▶ De groep mensen die zich altijd of vaak onveilig voelen is in Mechelen over de periode 1997 tot 2000 sterk aangegroeid.

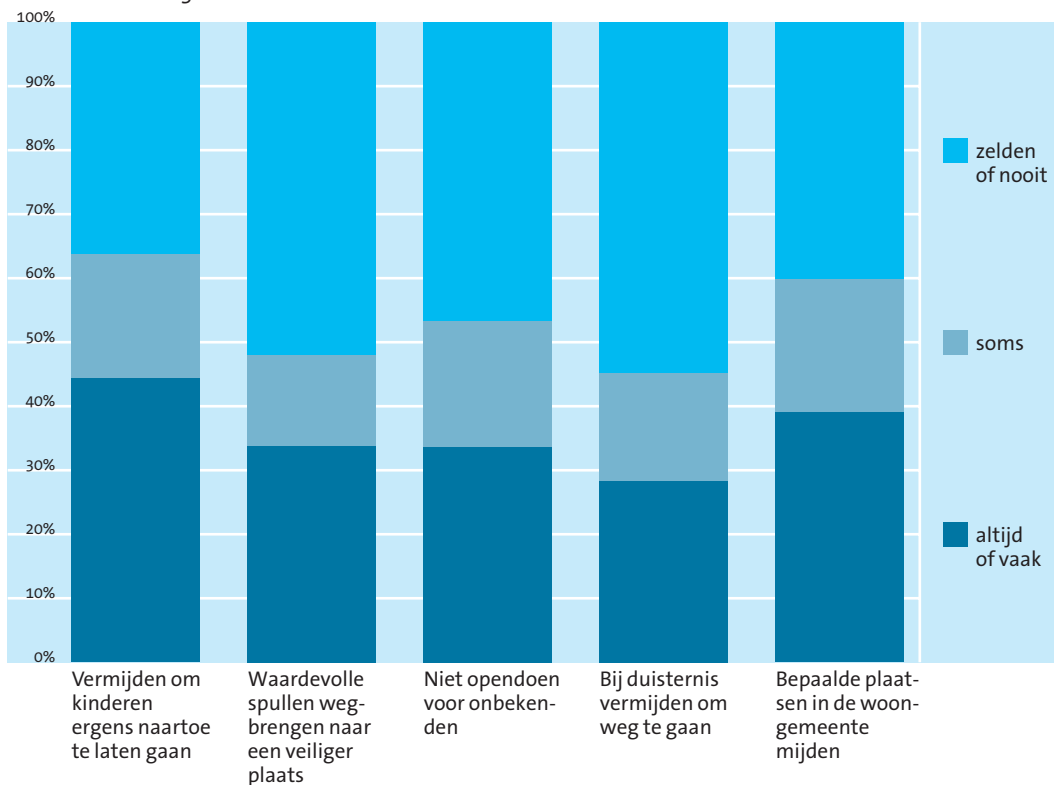
4 27 5.27. Voorkomen van mijdingsgedrag, opgesplitst naar situatie en mate van voorkomen, uitgedrukt in een % ten opzichte van de respondenten, 2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor. Titel: Mijdingsgedrag in welbepaalde situaties in 2000.

		Vermijden om kinderen ergens naartoe te laten gaan	Waardevolle spullen wegbrengen naar een veiliger plaats	Niet opendoen voor onbekenden	Bij duisternis vermijden om weg te gaan	Bepaalde plaatsen in de woongemeente mijden
Vlaanderen	altijd of vaak	34,9	30,9	25,9	16,5	12,9
	soms	27,4	15,7	20,0	12,4	13,2
	zelden of nooit	37,7	53,4	54,2	71,1	73,9
Mechelen	altijd of vaak,	44,3	33,8	33,6	28,3	39,0
	soms	19,5	14,1	19,6	16,9	20,8
	zelden of nooit	36,2	52,1	46,8	54,8	40,2
Leuven	altijd of vaak	31,1	23,3	22,1	14,4	10,5
	soms	26,0	13,8	17,0	10,9	13,0
	zelden of nooit	42,9	62,9	60,9	74,6	76,5

4 28 Voorkomen van mijdingsgedrag in Mechelen, opgesplitst naar situatie en mate van voorkomen, uitgedrukt in een % ten opzichte van de respondenten, 2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

Mijdingsgedrag

Voor vijf stellingen konden de respondenten uit de veiligheidsmonitor hun mate van mijdingsgedrag aangeven. De volgende stellingen werden hen voorgelegd:

- 's avonds of 's nachts niet opendoen voor onbekenden;
- waardevolle spullen uit uw huis naar een veiliger plaats brengen;
- bij duisternis thuisblijven;
- plekken in de woongemeente vermijden;
- uw kinderen niet toelaten ergens naartoe te gaan omdat u vreest voor hun veiligheid.

In Vlaanderen, Mechelen en Leuven zien we namelijk het grootste mijdingsgedrag wanneer het om kinderen gaat. 34,9% van de respondenten in Vlaanderen heeft *vaak of altijd* schrik om kinderen ergens naartoe te laten gaan. Iets minder dan de helft van deze Vlamingen beweert zelfs *altijd* voor hun veiligheid te vrezen. Een andere situatie met nog aanzienlijk wat mijdingsgedrag is om waardevolle spullen uit het huis naar een veiliger plaats te brengen. Van de Vlamingen brengt 30,9% *vaak of altijd* waardevolle spullen weg. In afnemende volgorde zien we vervolgens dat de volgende situaties gemeden worden: 's nachts of 's avonds opendoen voor onbekenden, weggaan wanneer het al duister is en bepaalde plekken in de woongemeente bezoeken. De voorgaande jaren zagen we dat er zich het meeste mijdingsgedrag voordeed bij het opendoen voor onbekenden. Daarna kwam pas de bezorgdheid om de kinderen.

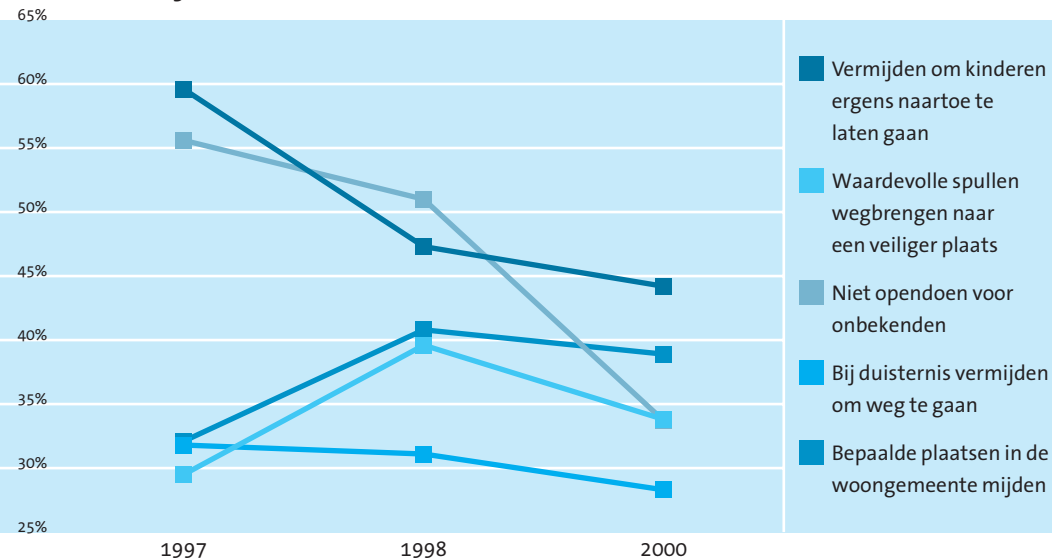
De situatie in Mechelen verschilt enigszins van wat we op Vlaams niveau vaststellen. In elke categorie is er een groot mijdingsgedrag. Het grootste mijdingsgedrag stellen we ook vast in de categorie die betrekking heeft op de kinderen. Hierin vertoont 44,3% van de respondenten mijdingsgedrag. De groep respondenten, die mijdingsgedrag vertonen, is groter dan de groep respondenten, die geen mijdingsgedrag vertonen.

De opvallendste vaststelling is ongetwijfeld dat 39,0% van de respondenten in Mechelen zeggen altijd of vaak bepaalde plaatsen in de woongemeente te vermijden. In Vlaanderen is dit de categorie waarop het minste mijdingsgedrag wordt vastgesteld (12,9%). Ook in Leuven vertonen slechts 10,5% van de respondenten mijdingsgedrag op deze rubriek. Op de drie andere rubrieken beweert telkens ongeveer één op drie respondenten mijdingsgedrag te vertonen.

- ▶ Zowel in Vlaanderen, Mechelen als Leuven zien we het grootste mijdingsgedrag op het vermijden om kinderen ergens naartoe te laten gaan.
- ▶ In tegenstelling tot Vlaanderen in zijn geheel en Leuven, vertoont een aanzienlijke groep van de respondenten in Mechelen (39,0%) mijdingsgedrag ten opzichte van bepaalde plaatsen in de woongemeente.

4 29 Evolutie van het mijdingsgedrag voor bepaalde situaties, opgesplitst naar mate van voorkomen in Mechelen, 1997-2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

4 30 Evolutie van het mijdingsgedrag in de rubriek 'Vermijden om de kinderen ergens naar toe te laten gaan omdat men vreest voor hun veiligheid', opgesplitst naar mate van voorkomen, 1997-2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

	2000			1998			1997		
	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen
altijd	22,7	15,4	13,4	24,9	22,9	20,4	29,8	10,3	22,6
Vaak	21,5	15,7	21,5	22,4	10,4	18,1	29,8	10,3	22,3
Soms	19,5	26,0	27,4	28,2	30,2	26,8	16,8	30,5	23,9
Zelden	12,7	17,8	19,0	10,4	14,9	34,8	26,8	42,1	30,9
Nooit	23,5	25,2	18,7	14,0	21,6				

4 31 Evolutie van het mijdingsgedrag in de rubriek 'Waardevolle spullen wegbrengen naar een plaats die men veiliger vindt dan het eigen huis', opgesplitst naar mate van voorkomen, 1997-2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

	2000			1998			1997		
	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen
altijd	19,9	12,7	18,3	26,7	17,9	21,3	22,5	16,3	19,1
Vaak	13,9	10,6	12,6	12,9	6,8	9,3	7,0	9,6	9,0
Soms	14,1	13,8	15,7	11,9	15,7	16,4	15,7	19,3	18,6
Zelden	9,8	13,6	12,9	6,8	8,6		54,8	54,8	53,2
Nooit	42,4	49,3	40,5	41,7	51,0	53,0			

4 32 Evolutie van het mijdingsgedrag in de rubriek 'Vermijden om open te doen voor onbekenden omdat men het niet veilig vindt', opgesplitst naar mate van voorkomen, 1997-2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

	2000			1998			1997		
	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen
altijd	22,7	12,4	15,9	39,2	35,6	39,9	48,4	28,9	39,6
Vaak	11,0	9,8	10,0	11,8	5,1	6,5	7,2	9,2	9,5
Soms	19,6	17,0	20,0	9,9	10,2	12,6	8,8	11,4	9,0
Zelden	17,6	20,3	20,4	12,9	12,2	41,0	35,7	50,5	41,9

Vermijden om de kinderen ergens naar toe te laten gaan omdat men vreest voor hun veiligheid

In 2000 komt het meeste mijdingsgedrag voor op de rubriek 'kinderen niet toelaten ergens naartoe te gaan'. In Vlaanderen heeft 34,9% van de respondenten schrik om zijn kinderen ergens naartoe te laten gaan. Toch zijn er dat minder dan de vorige jaren. Daarnaast stijgt het aantal mensen dat dit mijdingsgedrag niet vertoont.

Ook in Mechelen stellen we op deze rubriek een grote mijdingsdrang vast. In 2000 is het percentage van de respondenten dat in deze categorie mijdingsgedrag vertoont 44,2%. Maar in 1997 was het aantal respondenten dat mijdingsgedrag vertoonde over kinderen echter nog 59,6%. Het mijdingsgedrag vertoont dus een dalende trend. Daarnaast stijgt het percentage respondenten dat geen mijdingsgedrag vertoont bij het toelaten kinderen ergens naartoe te gaan.

- ▶ In Mechelen verklaart 44,2% van de respondenten dat ze kinderen altijd of vaak niet toelaten ergens naar toe te gaan.
- ▶ Het mijdingsgedrag op deze categorie is sinds 1997 gedaald met 15,4%.

Waardevolle spullen wegbrengen naar een plaats die men veiliger vindt dan het eigen huis

In Vlaanderen blijft het mijdingsgedrag in verband met het al dan niet thuis bewaren van waardevolle spullen nagenoeg gelijk over de periode 1997–2000. We stellen slechts een lichte stijging van het mijdingsgedrag vast.

Een aanzienlijk deel van de respondenten anno 2000 (53,4%) beschouwt het eigen huis als een veilige plaats om waardevolle spullen te bewaren.

In Mechelen is de situatie anders. Steeds minder mensen beschouwen het eigen huis als een veilige bewaarplaats voor waardevolle objecten. In 1998 verklaarden ruim 2 respondenten op 5 dat ze altijd of vaak waardevolle spullen op plaatsen buitenhuis bewaren. In 2000 is dit aantal weer gezakt tot 33,8%. In vergelijking met Leuven (23,3%) is dit een hoog percentage.

- ▶ In Mechelen zijn er gemiddeld meer mensen die hun huis niet als veilige bewaarplaats beschouwen dan in Vlaanderen of Leuven.

Vermijden om open te doen voor onbekenden omdat men het niet veilig vindt

Terwijl in 1997 van de Vlamingen 49,1% *vaak of altijd*'s avonds de deur niet open deed voor onbekenden, was dat anno 2000 plots met 23,2% gedaald. Op Vlaams niveau is de mijdingsdrang ten opzichte van het openen van de deur voor onbekenden bij duisternis sterk gedaald.

In Mechelen stellen we een gelijkaardige evolutie vast. In 1997 vertoonde 55,6% sterke mijdingsgedrag op deze indicator. Anno 2000 is dit percentage gedaald tot 33,7%. Het mijdingsgedrag op deze rubriek blijft bijgevolg nog een flink eind boven het Vlaams gemiddelde. In Leuven was het percentage respondenten dat mijdingsgedrag vertoonde ten opzichte van het opdoen voor onbekenden 's nachts en 's avonds in 1997 opvallend laag, nl. 38,1%. In 1998 stijgt dit percentage in tegenstelling tot de trends in Mechelen en Vlaanderen. In 2000 zakt het percentage respondenten die mijdingsgedrag vertonen terug tot 25,9%.

- ▶ Er is in 2000 een kleiner mijdingsgedrag in deze situatie bij alle vergelijkingspunten dan in 1997.
- ▶ In Mechelen is er groter mijdingsgedrag ten overstaan van deze indicator dan in Vlaanderen en Leuven.

4 33 Evolutie van het mijdingsgedrag in de rubriek 'Bij duisternis vermijden weg te gaan van huis', opgesplitst naar mate van voorkomen, 1997-2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

	2000			1998			1997		
	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen
altijd	15,3	6,7	8,7	21,2	10,8	9,7	22,2	11,0	14,7
Vaak	13,0	7,7	7,9	9,9	4,2	6,2	9,6	8,0	6,1
Soms	16,9	10,9	12,4	14,3	10,2	12,0	13,3	11,6	9,7
Zelden	17,5	14,0	15,9	9,3	11,4	72,2	55,0	69,5	69,6
Nooit	37,4	60,7	55,1	45,3	63,5				

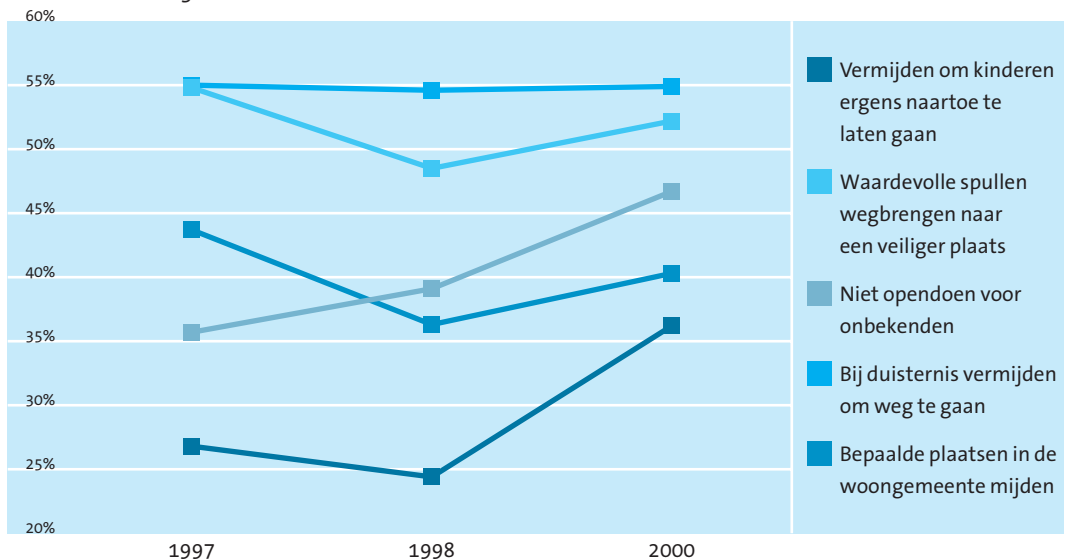
4 34 Evolutie van het mijdingsgedrag in de rubriek 'Bepaalde plekken in de gemeente mijden omdat men het niet veilig vindt', opgesplitst naar mate van voorkomen, 1997-2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

	2000			1998			1997		
	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	Mechelen	Leuven	Vlaanderen
altijd	17,6	6,2	5,9	20,6	6,2	4,7	16,3	5,3	4,5
Vaak	21,3	4,8	7,1	20,2	4,8	6,0	15,8	6,6	5,0
Soms	20,8	13,3	13,2	22,8	13,3	15,2	24,2	18,3	15,7
Zelden	12,4	16,2	17,1	9,1	16,2	74,2	43,7	69,8	74,9
Nooit	27,9	59,5	56,9	27,2	59,5				

4 35 Evolutie van het zelden of nooit vertonen van mijdingsgedrag in Mechelen, 1997-2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

Bij duisternis vermijden weg te gaan van huis

Het percentage van de Vlamingen die bij duisternis *altijd of vaak* vermijden om het huis te verlaten is sinds 1997 gedaald van 20,8% naar 16,6%.

In Mechelen merken we een gelijkaardige situatie op. De daling is echter minder groot (van 31,8% naar 28,3%). Ten opzichte van Leuven is er echter nog een groot verschil over de periode 1997–2000. In Mechelen vertoont gemiddeld 30,4% van de respondenten mijdingsgedrag over de periode 1997–2000, in Leuven is dit over dezelfde periode slechts 16,1%. Het aantal mensen dat nooit mijdingsgedrag vertoont, is in Mechelen bijgevolg ook aanzienlijk kleiner dan in Leuven (54,8% tegenover 73,0%).

- ▶ Het aantal mensen dat mijdingsgedrag vertoont door bij duisternis thuis te blijven is sinds 1997 licht gedaald in Mechelen.

Bepaalde plekken in de gemeente mijden omdat men het niet veilig vindt

In deze rubriek vallen de verhoudingen in Mechelen opvallend anders uit dan in de rest van Vlaanderen en de vergelijkingsstad Leuven. De Mechelaars vertonen een groot mijdingsgedrag ten opzichte van bepaalde plaatsen in de eigen gemeente. Tussen 1997 en 2000 is aantal respondenten, dat zegt mijdingsgedrag te vertonen over deze stelling, zelfs nog gestegen. Terwijl het mijdingsgedrag in Leuven tussen 1997 en 2000 licht gedaald is.

Over de periode 1997–2000 is het mijdingsgedrag ten opzichte van bepaalde plekken in de gemeente gemiddeld 2,5 keer groter dan in Vlaanderen en Leuven.

In Vlaanderen is dit de stelling waarop de respondenten het kleinste mijdingsgedrag vertonen. Terwijl in Mechelen deze stelling, na het niet toelaten kinderen ergens naar toe te laten gaan, het grootste mijdingsgedrag laat optekenen.

Ook de groep respondenten, die stelt soms mijdingsgedrag ten opzichte van bepaalde plaatsen in de gemeente te vertonen, is groter dan in Leuven en Vlaanderen.

- ▶ In Mechelen vertonen de respondenten in vergelijking met Vlaanderen en Leuven opvallend dikwijls mijdingsgedrag ten opzichte van bepaalde plaatsen in de gemeente.

4 36 Mortaliteitsratio's voor de periode 1990–1999, opgesplitst naar geslacht in Mechelen en Leuven.*Bron: WVC.*

Mannen	Mechelen	Leuven
Ziekten maag, darm, lever en pancreas	126,0	101,4
Ziekten ademhalingsstelsel	119,7	83,1
Alle oorzaken	105,0	96,6
Alle kwaadaardige kankers	102,0	107,1
Kanker luchtwegen en longen	100,8	97,8
Hart- en vaatziekten	98,7	88,8
Maagdarmkanker	91,5	111,6
Vervoersongevallen: Man - SMR	86,4	65,1

Vrouwen	Mechelen	Leuven
Kanker luchtwegen en longen	119,7	102,0
Borstkanker	113,4	88,8
Alle kwaadaardige kankers	105,6	95,1
Maagdarmkanker	102,6	96,3
Alle Oorzaken	96,6	85,2
Ziekten ademhalingsstelsel	93,3	96,9
Ziekten maag, darm, lever en pancreas	90,9	78,0
Vervoersongevallen	88,2	50,7
Hart- en vaatziekten	87,9	70,8

Mortaliteitsratio's

De mortaliteitsratio's gaan na of in een bepaalde regio de mannen en vrouwen meer of minder kans hebben om het slachtoffer te worden van een bepaalde ziekte ten opzichte van het Vlaams gemiddelde.⁵

5 Een waarde van 100 geeft aan dat er tijdens de periode 1990–1999 in de aangegeven stad evenveel waargenomen sterfgevallen waren bij die ziekte als in Vlaanderen. Hier werd er gestandaardiseerd voor leeftijdsstructuur.

De Mechelse vrouwen scoren vooral slechter op de verschillende kankervarianten. In Mechelen ligt de mortaliteitsratio kanker op luchtwegen en longen 19,7% hoger dan in de rest van Vlaanderen. De mortaliteitsratio ligt ook voor borstkanker (+13,4%) en maagdarmkanker (+2,6%) hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Voor alle kwaadaardige kankers scoren de Mechelse vrouwen 5,6% hoger op de mortaliteitsratio over de periode 1990–1999. Wanneer alle oorzaken samen worden genomen, scoort de Mechelse vrouwelijke bevolking net iets beter dan het Vlaamse gemiddelde. Mechelen scoort onder de vrouwen 3,4% minder doden dan verwacht op de leeftijdsspecifieke sterfte in Vlaanderen. De vrouwen in Mechelen tellen tevens minder doden dan in Vlaanderen, wat betreft de ziekten in verband met het ademhalingsstelsel (-6,7%), ziekten aan de maag, darm, lever en pancreas (-9,1%), vervoersongevallen (-11,8%) en de hart- en vaatziekten (-12,1%)

Inzake kankers is de situatie bij de Mechelse mannelijke bevolking iets gunstiger. De ziekten waarop de Mechelse mannen hogere mortaliteitsratio's laten optekenen, zijn ziekten aan de maag, darm, lever en pancreas en ziekten in verband met het ademhalingsstelsel. Ziekten aan de maag, darm, lever en pancreas veroorzaken 26,0% meer doden dan verwacht op basis van de leeftijdsspecifieke sterfte in Vlaanderen. De ziekten in verband met het ademhalingsstelsel zorgen onder de mannelijke bevolking voor 19,7% meer doden dan in Vlaanderen. Wanneer we alle oorzaken samen nemen, scoort de mannelijke bevolking in Mechelen 5,0% slechter dan Vlaanderen in zijn geheel. Bij hart- en vaatziekten (-1,3%), maagdarmkanker (-8,5%) en vervoersongevallen (-13,6) merken we lagere mortaliteitsratio's op.

Leuven tekent bij de vrouwen alleen meer doden op dan in Vlaanderen bij kanker aan luchtwegen en longen. (slechts +2,0%). Voor alle andere ziekten telt Leuven onder de vrouwelijke bevolking minder doden dan verwacht wordt. Bij de mannen verschilt de situatie in Leuven erg van de situatie in Mechelen, scores van 26,0% en 19,7% vinden we niet terug. Wel tekent Leuven 11,6% meer doden op bij maagdarmkanker en 7,1 bij alle kwaadaardige kankers samen.

- ▶ De Mechelse mannelijke bevolking telt veel meer doden aan ziekten aan de maag, darm, lever, pancreas en het ademhalingsstelsel dan gemiddeld in Vlaanderen.
- ▶ Bij de Mechelse vrouwen zorgt vooral kanker in zijn verschillende vormen voor meer doden dan verwacht op basis van de leeftijdsspecifieke sterfte in Vlaanderen.

5 Een leefbare stad?

Wat het wonen betreft, merken we in alle regio's en in alle categorieën woningen prijsstijgingen op over de periode 1990 tot 1999. In afnemende mate zien we in Vlaanderen en de centrumsteden stijgingen bij de verkoopprijs van bouwgrond, kleine en middelgrote woningen, grote woningen en tenslotte de appartementen. Appartementen, kleine en middelgrote woningen zijn tijdens deze periode duurder in Vlaanderen dan in de centrumsteden.

In Mechelen stijgt de bouwgrondprijs met 88,4%, de verkoopprijzen van de appartementen met 75,5%, de verkoopprijzen van kleine en middelgrote woningen met 70,7% en de verkoopprijs van de grote woningen met 49,9%. Enkel bij de verkoopprijs van de bouwgronden lag in Mechelen het stijgingspercentage lager dan in de andere regio's. De prijzen van woningen stijgen in Mechelen dus sneller dan elders. Maar in absolute cijfers merken we dat voor alle categorieën de verkoopprijzen lager liggen in Mechelen dan in Leuven. Ten opzichte van Vlaanderen groeiden alleen de bouwgrondprijzen boven het Vlaamse niveau uit tijdens de jaren '90.

Het mediaaninkomen stijgt in Mechelen niet zo snel als in Leuven of Vlaanderen. Hierdoor is tijdens de jaren '90 het mediaan inkomen in Leuven veel groter geworden dan in Mechelen. In Mechelen steeg het mediaan inkomen met 5,4%, in Leuven met 22,3% en in Vlaanderen met 18,2%. Tevens merken we dat de inkomensongelijkheid in Mechelen sterk is toegenomen. Tijdens de jaren '90 groeide het aandeel van de laagste en de hoogste aangiften in het totaal van alle aangiften. Andere spreidingsmaten om de ongelijkheid van de inkomensverdeling te meten, indiceren dezelfde evolutie. Wanneer we deze ongelijkheid geografisch weergeven, merken we dat de laagste mediaaninkomens terug te vinden zijn in het centrum van Mechelen. Wat het aantal leefloontrekkers betreft, stellen we zowel Vlaanderen en de centrumsteden als in Mechelen en Leuven in het laatste decennium van de 20ste eeuw een stijging vast. Jaarlijks zijn er gemiddeld 759 leefloontrekkers in Mechelen. De werkloosheid onder jongeren zien we tussen 1993 en 2000 in alle weerhouden regio's sterk dalen. In Mechelen is de daling zelfs het grootst (-57,3%).

Zowel in Vlaanderen, in de centrumsteden als in Mechelen is het totale aanbod van groene ruimte toegenomen van 1999 naar 2000. Er is meer groene ruimte dan recreatief groen. De groene ruimte in Mechelen is vooral te wijten aan een stijging van het gewoon natuurgebied. In vergelijking met Leuven treffen we in Mechelen heel wat meer recreatief groen aan.

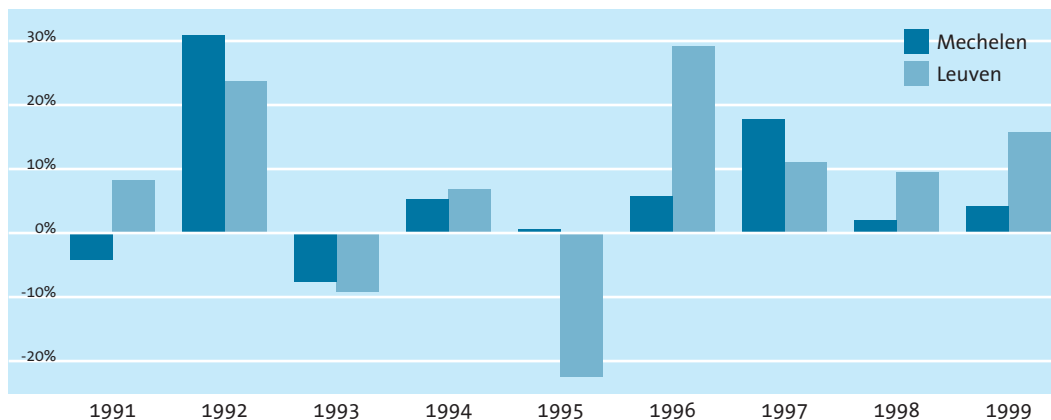
In Mechelen neemt de hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner tijdens de jaren '90 niet opvallend toe, terwijl dit in Vlaanderen en de centrumsteden wel het geval is.

Het historisch erfgoed is in Vlaanderen dit laatste decennium sterk aangegroeid. Algemeen zien we dat dit erfgoed voornamelijk uit beschermde monumenten bestaat. In Mechelen vinden we in 2000 een totaal van 368 culturele erfgoeden terug. Dit is goed voor 12,2% van het cultureel erfgoed uit de centrumsteden. Ook in Mechelen gaat het vooral om beschermde monumenten.

De twee items die het meest problematisch scoren bij de buurtproblemen in Vlaanderen, in de dertien steden en in Mechelen zijn gelijklopend. Het grootste probleem is in alle regio's de onaangepaste snelheid in het verkeer. Bij Mechelen wordt agressief verkeersgedrag echter veel meer als problematisch ervaren dan in de andere regio's. Bij de vermogensdelicten worden in alle regio's hoge percentages opgetekend van respondenten, die inbraak als een belangrijk buurtprobleem ervaren. De vermogensdelicten scoren in Mechelen een opvallend hoger percentage dan in de andere regio's. In Mechelen worden de vermogensdelicten bijgevolg meer als problematisch ervaren. Maar als het om bedreiging en verloedering van de buurt gaat, ervaren de respondenten in Mechelen dit meer als een probleem dan in Leuven, Vlaanderen of de regionale steden.

5 1 Procentuele evolutie van de gemiddelde verkoopprijzen van een m² bouwgrond (in %), 1990–1999

Bron: Stadim.

5 2 Evolutie van de gemiddelde verkoopprijzen van een m² bouwgrond (in euro), 1990–1999

Bron: Stadim.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1990	27,7	30,3	28,2	23,2
1991	26,6	33,0	30,8	24,1
1992	38,5	43,2	33,8	25,6
1993	35,8	39,6	37,0	28,3
1994	37,8	42,5	39,3	31,1
1995	38,0	34,7	39,0	32,0
1996	40,3	49,0	40,0	34,2
1997	49,0	55,1	45,3	37,5
1998	50,0	60,9	50,5	42,4
1999	52,2	72,2	56,9	48,2

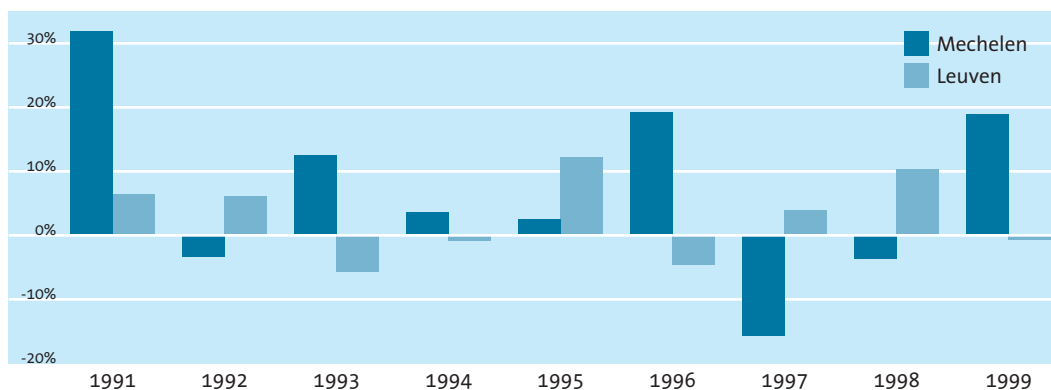
5 3 Evolutie van de gemiddelde verkoopprijzen van appartementen (in euro), 1990–1999

Bron: Stadim.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1990	40.378	57.123	54.064	62.877
1991	53.271	60.791	58.044	63.815
1992	51.476	64.514	58.576	65.796
1993	57.929	60.819	60.021	67.959
1994	60.042	60.321	64.627	70.817
1995	61.570	67.718	66.823	74.584
1996	73.376	64.589	68.101	75.674
1997	61.851	67.104	68.698	77.009
1998	59.599	74.089	71.437	81.547
1999	70.865	73.565	75.670	85.604

5 4 Procentuele evolutie van de gemiddelde verkoopprijzen van appartementen (in %), 1990–1999

Bron: Stadim.

Wonen

Verkoopprijs bouwgrond

De prijzen per m² bouwgrond zijn het voorbije decennium enorm gestegen. Bij alle weerhouden regio's stellen we een forse stijging van de bouwgrondprijzen vast. In Vlaanderen is er een stijging van 107,8%. De verkoopprijzen van de bouwgronden stijgen in de centrumsteden met 101,8%.

De stijging is het kleinst in Mechelen (+88,4%). Leuven spant de kroon met een stijging van maar liefst 138,3%. De grootste stijging van de bouwgrondprijzen in Mechelen vinden we terug tussen 1991 en 1992. In 1992 stijgen de Mechelse bouwgrondprijzen met 30,8% ten opzichte van 1991. Het jaar nadien zullen ze echter weer met 7,5% dalen. Zoals tabel 5.2 illustreert, kent de evolutie van de bouwgrondprijzen een heel onregelmatig verloop. In tegenstelling tot Vlaanderen – waar de bouwgrondprijzen continu blijven stijgen. In de centrumsteden is er alleen tussen 1994 en 1995 een kleine terugval.

Leuven kent hetzelfde onregelmatige verloop als Mechelen. In absolute cijfers blijven de bouwgrondprijzen in Mechelen dicht bij het niveau van de centrumsteden. In absolute cijfers zijn de bouwgrondprijzen in Mechelen in 1999 27,7% lager dan in Leuven.

- ▶ In de periode 1990–1999 stegen de bouwgrondprijzen in Mechelen minder snel dan in Vlaanderen, de centrumsteden en Leuven.

Verkoopprijs woningen

De verkoopprijs van appartementen

De prijsstijgingen bij de appartementen zijn in Vlaanderen en de centrumsteden minder groot dan bij de bouwgrondprijzen. In Vlaanderen zijn de appartementen duurder dan die in de centrumsteden. In 1999 zijn de appartementen in de centrumsteden 14,1% goedkoper dan in Vlaanderen. Mechelen kent van de weerhouden regio's in 1999 de laagste verkoopprijs van de appartementen (17,2% lager dan in Vlaanderen), op de voet gevolgd door Leuven (14,1% lager dan in Vlaanderen).

De verkoopprijs van de appartementen is in Mechelen sinds 1990 veel sterker gestegen (+75,5%) dan in Vlaanderen (+36,1%), de 13 steden (+40,0%) en Leuven (+28,8%).

Tussen 1990 en 1991 merken we in Mechelen de sterkste stijging van de verkoopprijs van de appartementen op (+31,9%).

- ▶ Sinds 1990 zijn de verkoopprijzen van de appartementen in Mechelen met 75,5% gestegen. Toch blijft de verkoopprijs in absolute cijfers veel lager dan in Vlaanderen (-17,2%).

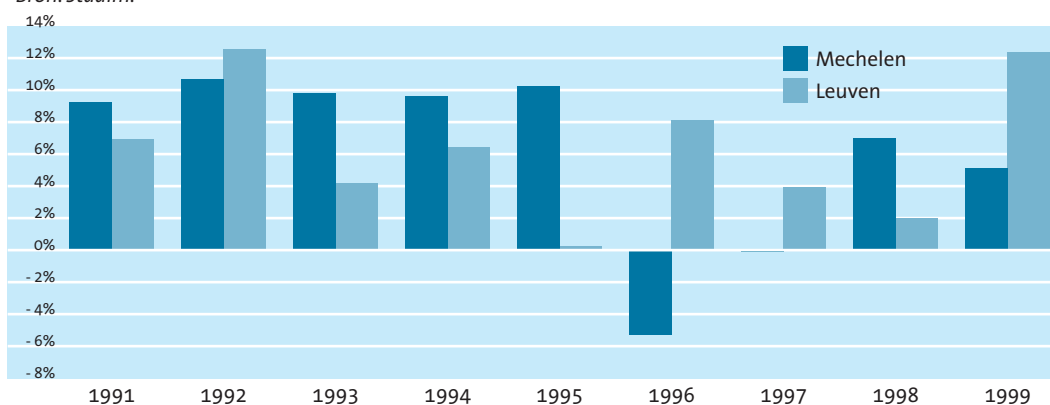
5 5 Evolutie van de gemiddelde verkoopprijzen van kleine en middelgrote woningen (in euro), 1990–1999

Bron: Stadim.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1990	40.235	57.358	44.371	47.777
1991	43.952	61.327	47.362	51.174
1992	48.638	69.011	52.539	55.769
1993	53.407	71.886	56.186	60.196
1994	58.532	76.503	60.897	64.607
1995	64.519	76.704	62.196	67.217
1996	61.128	82.946	65.274	69.307
1997	61.074	86.218	65.457	70.768
1998	65.326	87.906	69.465	74.879
1999	68.687	98.755	74.844	80.900

5 6 Procentuele evolutie van de gemiddelde verkoopprijzen van kleine en middelgrote woningen (in %), 1990–1999

Bron: Stadim.

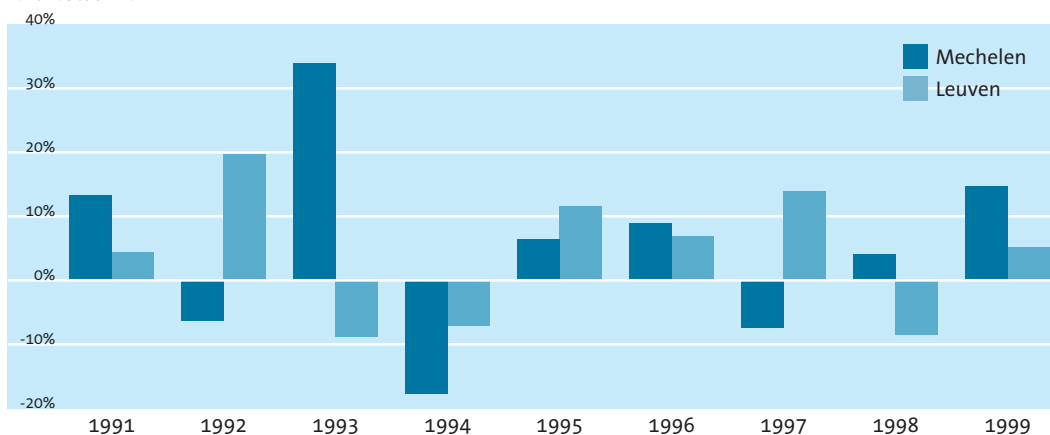
5 7 Evolutie van de gemiddelde verkoopprijzen van grote woningen (in euro), 1990–1999

Bron: Stadim.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1990	132.397	185.448	179.654	161.865
1991	150.046	193.695	192.625	164.952
1992	140.671	231.741	198.943	177.779
1993	188.428	211.471	207.278	188.609
1994	155.021	196.615	219.146	195.548
1995	164.974	219.446	239.123	206.397
1996	179.588	234.641	218.807	200.605
1997	166.353	267.500	218.239	204.258
1998	173.100	244.602	245.040	221.469
1999	198.457	257.097	260.312	248.566

5 8 Procentuele evolutie van de gemiddelde verkoopprijzen van grote woningen (in %), 1990–1999

Bron: Stadim.

De verkoopprijs van kleine en middelgrote woningen

Bij de kleine en middelgrote woningen vertonen Vlaanderen en de centrumsteden de grootste prijsstijgingen. In 1999 betaalden we in Vlaanderen 7,5% meer dan in de centrumsteden voor een kleine of middelgrote woning. Voor zowel de centrumsteden als Vlaanderen merken we jaarlijks een stijging van de verkoopprijzen. In vergelijking met 1990 zijn de verkoopprijzen in 1999 in de centrumsteden met 68,7% gestegen, in Vlaanderen is de stijging net iets hoger met een percentage van 69,3%.

In de jaren '90 liggen de verkoopprijzen in deze woningcategorie in Mechelen gemiddeld 12,0% lager dan in Vlaanderen. Ten opzichte van Leuven scoort Mechelen zelfs gemiddeld 15,1% lager. In absolute cijfers liggen de verkoopprijzen van kleine en middelgrote woningen in Mechelen veel lager dan in Leuven.

In Leuven stijgen de verkoopprijzen jaarlijks. De grootste stijging stellen we vast in 1992 en 1999, respectievelijk +12,5% en +12,3%. De grafiek van Mechelen vertoont een onregelmatiger verloop. Tussen 1990 en 1995 is er jaarlijks een stijging van de verkoopprijzen van ongeveer 10%. In 1996 is er ten opzichte van 1995 een daling met 5,3% en een jaar nadien blijven de verkoopprijzen nagenoeg gelijk (-0,1%). De jaren nadien stijgen de verkoopprijzen weer. Ten overstaan van 1990 liggen in 1999 de verkoopprijzen 70,7% hoger. In Leuven is er een stijging met 72,2%.

- ▶ In Mechelen liggen de verkoopprijzen in de jaren '90 in de categorie kleine en middelgrote woningen gemiddeld 12,0% lager dan in Vlaanderen.
- ▶ Sinds 1990 zijn de verkoopprijzen in Mechelen met 70,7% of met 28.451,80 euro gestegen.

De verkoopprijs van grote woningen

Bij de grote woningen maken we dezelfde vaststelling als bij de bouwgrondprijzen. In de centrumsteden liggen de prijzen hoger dan in Vlaanderen. Tijdens de jaren '90 liggen de verkoopprijzen van grote woningen gemiddeld 9,6% hoger dan in Vlaanderen. Toch zijn de prijzen in Vlaanderen sterker gestegen. Ten opzichte van 1990 zijn de verkoopprijzen van grote woningen in 1999 in Vlaanderen met 53,6% gestegen, in de centrumsteden slechts 44,9%. De stijging verliep echter niet continu, tussen 1995 en 1996 is er een kleine terugval met 2,8%. Ook in de centrumsteden was er tussen een 1995 en 1997 een terugval van 8,5% en 0,3%.

De verkoopprijzen van grote woningen in Mechelen liggen aanzienlijk lager dan in de andere weerhouden regio's in 1999. Deze situatie bleef gedurende het ganse decennium ongewijzigd. Tegenover Leuven lagen de verkoopprijzen in Mechelen gemiddeld 26,5% lager.

De verkoopprijzen van grote woningen zijn in Mechelen wel sterker gestegen dan in Leuven (+49,9% tegenover +39,6%). Vooral tussen 1992 en 1993 is er een sterke stijging in de verkoopprijzen (+33,9%), het jaar nadien is er echter een sterke daling (-17,7%).

- ▶ De verkoopprijzen in Mechelen liggen in de jaren '90 gemiddeld lager dan in Leuven (-26,3%), de centrumsteden (-24,3%) en Vlaanderen (-16,3%).

5 9 Netheid in de steden Mechelen en Leuven, 2001

Bron: Test-Aankoop, januari 2001.

	Mechelen	Leuven
Globaal	6	8
Openbare plaatsen	8	9
Residentiële wijken	6	8
Sociale wijken	4	7

1 = zeer slecht, 3 = slecht, 5 = middelmatig, 7 = goed, 9 = zeer goed, 0 = geen cijfer voorradig.

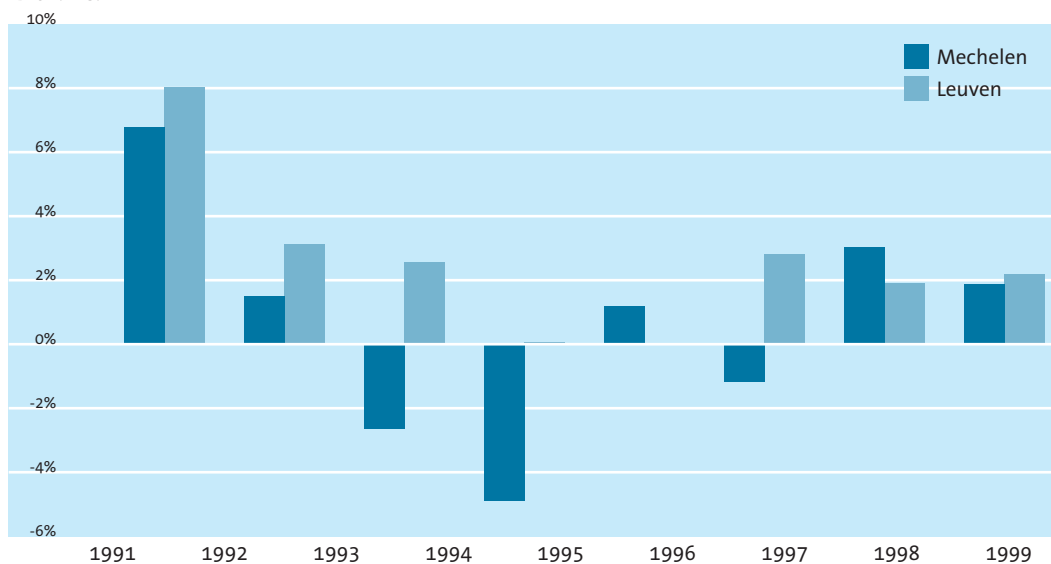
5 10 Evolutie van het mediaan inkomen (in euro), inkomensjaar 1991-1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	Vlaanderen
1991	16.090	16.570	15.954
1992	17.180	17.900	17.182
1993	17.440	18.460	17.638
1994	16.980	18.930	18.084
1995	16.150	18.940	17.977
1996	16.340	18.940	18.099
1997	16.150	19.470	18.314
1998	16.640	19.840	18.627
1999	16.951	20.273	18.860

5 11 Procentuele evolutie van het mediaaninkomen in verhouding tot het jaar voordien (in %), 1991-1999

Bron: NIS.

Onderhoud en kwaliteit van de buitenruimten

6 *Test-Aankoop*, Enquête over de netheid van steden en gemeenten, januari 2001, 439: 6 – 10.

7 De tweede ruimte

8 De derde ruimte

De kwaliteit van de buitenruimten heeft ook invloed op de kwaliteit van het leven in de stad. Die buitenruimten worden in een studie van Test-Aankoop⁶ opgesplitst in drie categorieën. Een eerste ruimte omvat het publieke parcours: het drukste gedeelte van de stad in de buurt van de openbare plaatsen. Van die openbare plaatsen maken, het station, parken, de belangrijkste kerken, winkelstraten en het gemeentehuis, deel uit. Daarnaast komen zowel de socio-economisch benadeelde⁷ als bevoordeelde⁸ buurten aan bod. Bij het opmaken van de staat van een ruimte werd onderzocht: of vuilnisbakken al dan niet uitpuilden, of dat er vuil aangetroffen werd waar het niet hoorde. Vervolgens werd gecontroleerd: of er veel hondenpoep op de openbare weg lag, of er plaatsen in de steden of gemeenten waren die geruime tijd verwaarloosd werden door de onderhoudsdiensten. Tenslotte werden het vandalisme en de leegstand onderzocht.

Test-Aankoop rangschikt op basis van deze studie de steden in dalende volgorde. In deze studie werden ook Waalse steden opgenomen. Van de 40 steden die Test-Aankoop onderzocht, treffen we Mechelen aan op de 36ste plaats. Leuven vinden we op de 8ste plaats terug. Op de eerste ruimte, het publiek parcours, scoort Mechelen nog vrij goed. Vooral op de socio-economische benadeelde buurten en zeker de bevoordeelde buurten scoort Mechelen in vergelijking met de meeste andere steden minder goed.

- ▶ Voor elke ruimte zien we Leuven veel hoger scores. In de sociale wijken merken we het grootste verschil op.

Inkomen

Mediaan inkomen

In Vlaanderen is er een stijging van 18,2% over de periode 1991–1999. In Leuven treffen we een gelijkaardige stijging van het mediaan inkomen aan (+22,3%). In Mechelen is er een stijging van het mediaan inkomen van slechts 5,4%. In absolute cijfers is het mediaan inkomen in 1991 in Mechelen hoger dan in Vlaanderen. In 1992 is het mediaan inkomen in Vlaanderen hoger dan in Mechelen. Aan het einde van het decennium is het mediaan inkomen in Mechelen zelfs 6,7% lager dan in Vlaanderen.

Bovendien daalt in Mechelen tussen 1993 en 1995 het mediaan inkomen in Mechelen met 7,4% en tussen 1996 en 1997 met 1,2%. In Vlaanderen stellen we enkel een minimale daling vast tussen 1994 en 1995 (-0,6%). Het mediaan inkomen in Leuven daalt tijdens de jaren '90 op geen enkel moment.

Gemiddeld ligt het mediaan inkomen tijdens dit decennium 6,7% lager dan in Vlaanderen en 11,5% lager dan in Leuven.

- ▶ Het mediaan inkomen stijgt van 1991 naar 1999 slechts met 5,4%. In vergelijking met Leuven (+22,3%) en Vlaanderen (+18,2%) is dit stijgingspercentage veel lager.

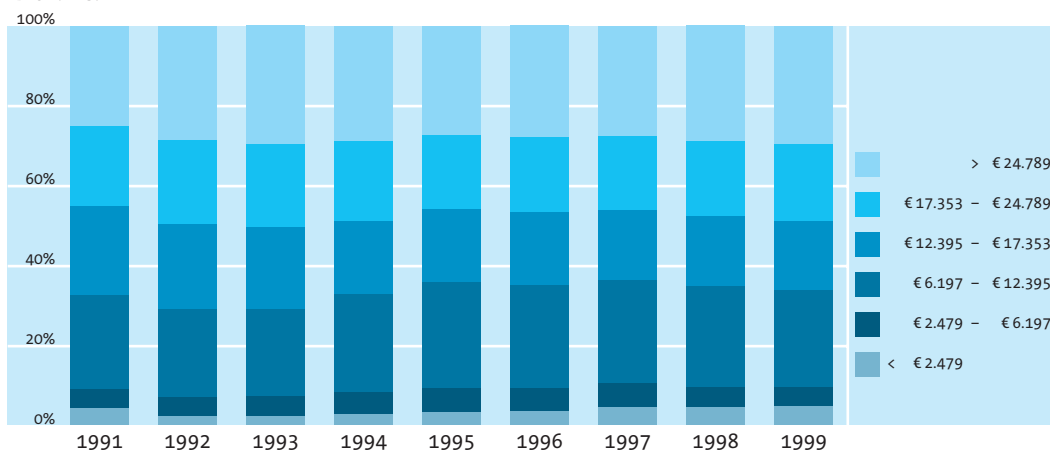
5 12 Evolutie van het totaal aantal aangiften, 1991–1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	Vlaanderen	
1991	33.130	39.425	647.784	2.412.463
1992	33.348	38.582	644.844	2.402.741
1993	33.696	38.670	644.491	2.418.806
1994	35.736	38.784	639.734	2.416.327
1995	39.123	40.668	674.064	2.543.445
1996	39.119	41.911	680.557	2.597.836
1997	40.549	42.135	699.339	2.652.404
1998	40.863	42.898	711.331	2.705.386
1999	41.518	43.480	737.830	2.770.243

5 13 Aandeel van de verschillende inkomenscategorïën in Mechelen (in %), 1991–1999

Bron: NIS.

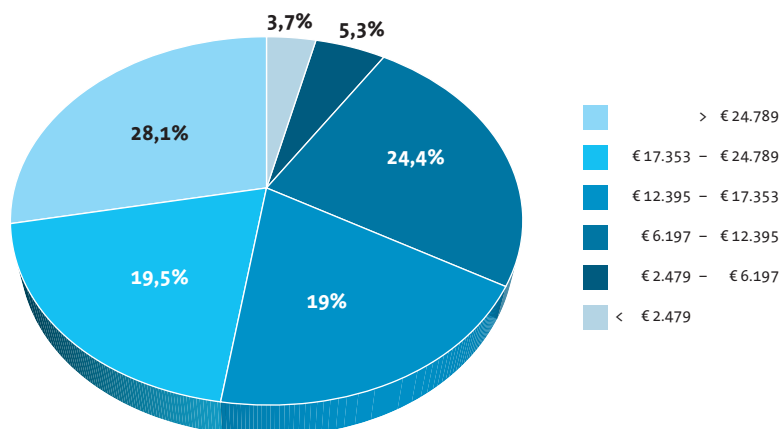
5 14 Aandeel van de verschillende inkomenscategorïën in Mechelen (in %), 1991–1999

Bron: NIS.

	<2.479€	2.479€ – 6.197€	6.197€ – 12.395€	12.395€ – 17.353€	17.353€ – 24.789€	> 24.789€
1991	4,4	4,9	23,4	22,2	20,1	25,0
1992	2,5	4,7	22,0	21,4	20,9	28,5
1993	2,5	4,9	21,9	20,4	20,8	29,6
1994	2,9	5,5	24,5	18,4	19,8	28,9
1995	3,4	6,0	26,6	18,2	18,5	27,3
1996	3,7	5,7	25,8	18,3	18,6	28,0
1997	4,8	5,8	25,8	17,5	18,6	27,5
1998	4,6	5,1	25,3	17,4	18,9	28,8
1999	4,9	4,9	24,2	17,3	19,1	29,6

5 15 Verdeling van de inkomenscategorïën in Mechelen, gemiddeld over de periode 1991–1999 (in %)

Bron: NIS.

Inkomensverdeling

Totaal aantal aangiften

In 1999 waren er in Vlaanderen 357.780 meer aangiften dan in het begin van het decennium, dat is een stijging van 14,8%. In de centrumsteden was er een groei met 90.046 aangiften of 13,9%. De grootste stijging vindt plaats tussen 1994 en 1995, een stijging met respectievelijk 5,3% en 5,4%. In de centrumsteden volgt deze plotse stijging op een periode (1991–1993) waarin het aantal aangiften was gedaald. In Vlaanderen was ook in 1992 en 1994 het aantal aangiften licht gedaald. Gemiddeld 26,5% van de aangiften in België zijn afkomstig van de centrumsteden.

In Mechelen is het aantal aangiften veel sterker gestegen dan in Leuven (+25,3% tegenover +10,3%). Dit hogere cijfer is vooral te wijten aan de spectaculaire stijging in 1994 (+6,1%) en 1995 (+9,5%). Ook in Mechelen stijgt het aantal aangiften ook constant, terwijl er in de andere regio's op een bepaald punt in de jaren '90 een daling vastgesteld wordt.

- ▶ In Mechelen is de stijging van het aantal aangiften over de periode 1991–1999 veel groter dan in Vlaanderen, de centrumsteden of Leuven.

Aandeel van de verschillende categorieën

Nader onderzoek van de verhoudingen tussen de verschillende inkomenscategorieën in Mechelen, leert ons dat in 1999 in vergelijking met 1991 de groep mensen met laagste en de hoogste inkomenscategorie het sterkst zijn gestegen, respectievelijk +11,4% en +18,4%. Het aandeel van inkomenscategorieën met een inkomen tussen 12.395 euro en 17.353 euro en die met een inkomen tussen 17.353 euro en 24.789 euro zijn het sterkst gedaald, respectievelijk -22,1% en -5,0% in vergelijking met het begin van het decennium.

Het aandeel van laagste inkomenscategorie is in 1992 wel sterk gedaald ten opzichte van 1991 (-43,2%). Maar tussen 1993–1994 (+16,0%), 1994–1995 (+17,2%) en 1997–1998 (+29,7%) zal dit aandeel opnieuw sterk stijgen.

Het aandeel van de inkomenscategorie tussen 12.395 euro en 17.353 euro zal nagenoeg elk jaar afnemen ten opzichte van het jaar voordien (behalve tussen 1995–1996, +0,5%).

Het gemiddelde van het ganse decennium illustreert dat vooral de inkomens categorieën met een inkomen tussen 6.197 euro en 12.397 euro en die met een inkomen groter dan 24.789 euro de grootste groep mensen vertegenwoordigen.

- ▶ In Mechelen is het aandeel van de aangiften gestegen in de groep met de laagste en de groep met de hoogste aangiftecategorieën, terwijl de middelste categorieën hun aandeel zien afnemen.

Geografische voorstelling gemiddeld inkomen

Als we het gemiddeld inkomen per aangifte in Mechelen geografisch bekijken, merken we dat vooral in en rond het centrum van Mechelen lage gemiddelde inkomens per aangifte zijn terug te vinden. Ook in de omgeving van de deelgemeente Walem en de wijk Nekkerspoel ligt het gemiddeld inkomen per aangifte laag.

Beter scoren de deelgemeenten Heffen, Hombeek en Leest, die meer aan de buitenkanten van Mechelen gelegen zijn.

Niet alleen stellen we cartografisch vast dat er een aantal gebieden zijn die qua gemiddeld inkomen per aangiften laag scoren. Tevens is het zo dat de gebieden die een laag gemiddeld inkomen ressorteren, ook de gebieden zijn waar het gemiddeld inkomen over de periode 1993–1998 het minst sterk stijgt. De omgekeerde vaststelling kan ook gemaakt worden. De gebieden waar de index van het gemiddeld inkomen in de periode 1993–1998 het hoogst is, zijn ook de gebieden waarin de het gemiddeld inkomen in 1998 het hoogst is. Dit indiceert dat aan de hand van het gemiddeld inkomen, we kunnen stellen dat ook de inkomensongelijkheid is toegenomen.

5 16 Evolutie van het interkwartiel verschil (in euro), 1991–1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	Vlaanderen
1991	14.000	15.000	13.976
1992	15.200	16.200	15.260
1993	15.900	17.000	15.783
1994	16.400	17.800	16.527
1995	16.200	18.000	16.507
1996	16.300	18.000	16.705
1997	16.500	18.400	17.156
1998	17.000	19.000	17.536
1999	18.005	19.177	17.965

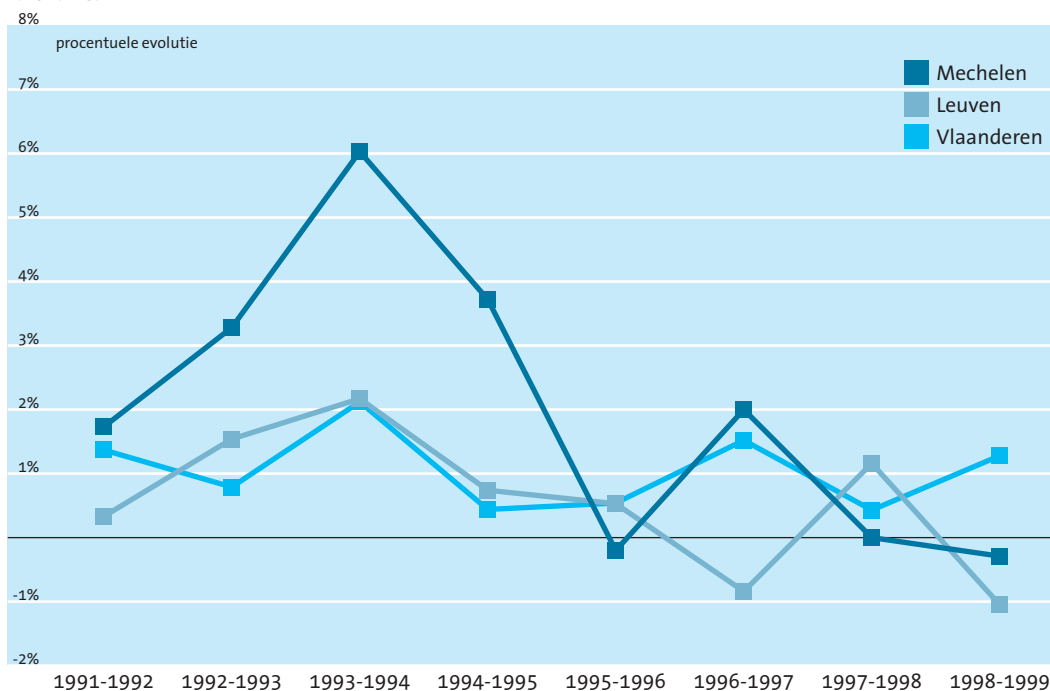
5 17 Evolutie van de interkwartiele coëfficiënt, 1991–1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	Vlaanderen
1991	86,8	90,4	87,6
1992	88,3	90,7	88,8
1993	91,2	92,1	89,5
1994	96,7	94,1	91,4
1995	100,3	94,8	91,8
1996	100,1	95,3	92,3
1997	102,1	94,5	93,7
1998	102,1	95,6	94,1
1999	101,8	94,6	95,3

5 18 Procentuele evolutie van de interkwartiele coëfficiënt, 1991–1999

Bron: NIS.

Spreidingsmaten

Interkwartiel verschil

De inkomens in Vlaanderen vertonen met de jaren een grotere spreiding. In Vlaanderen neemt dit interkwartiel jaarlijks toe, behalve van 1994 op 1995: in die periode is er een zekere stabilisatie (-0,1%). Vermits het interkwartiel verschil groter werd, gingen de inkomens zich verder van het mediaan inkomen groeperen. Het mediaan inkomen in Vlaanderen steeg met 18,2%, terwijl het interkwartiel verschil met 28,5% steeg. De sterkste toename van dit interkwartiel verschil situeren we in Vlaanderen in 1992, in dat jaar is er ten opzichte van 1991 een toename met 9,2%.

In Mechelen stellen we in dit decennium een zelfde toename vast als in Vlaanderen, nl. +28,6%. In Leuven is dit iets lager, nl. +27,8%. Ondanks het feit dat het mediaan inkomen over die periode slechts met 5,4% steeg, wat veel lager is dan in Vlaanderen of Leuven (+22,3%), stijgt het interkwartiel verschil dus even snel als in Vlaanderen en Leuven. De spreiding van de inkomens wordt in alle regio's groter. De sterkste stijging van het interkwartiel verschil treffen we ook hier tussen 1992 en 1991 aan, voor zowel Mechelen als Leuven, respectievelijk +8,6% en +8,0%. Net als in Vlaanderen, is er in 1995 een lichte afname in Mechelen (-1,2%). De andere jaren noteren we steeds een stijging. Uit deze resultaten kunnen we afleiden dat de ongelijkheid in de inkomens groter was in 1999 dan in 1991.¹

¹ Om een juiste analyse te maken van de toename van de ongelijkheid der inkomens moeten we natuurlijk de component inflatie betrekken. In dit geval is dit echter niet gebeurd. Er wordt slechts een eerste indicatie van een stijging van de ongelijkheid gemaakt.

- ▶ In de jaren '90 is de spreiding van de inkomens rond de mediaan in Mechelen, Leuven en Vlaanderen toegenomen.

Interkwartiele coëfficiënt

In Vlaanderen neemt de interkwartiele coëfficiënt in de jaren '90 continu toe. In 1999 ligt de coëfficiënt 8,8% hoger dan in het begin van de jaren negentig.

In Mechelen zien we over de ganse jaren '90 een heel sterke toename in vergelijking met Leuven. In Leuven stellen we slechts een stijging van 4,6% vast. In tegenstelling tot in Vlaanderen verloopt de stijging niet continu in onze vergelijkingssteden. Zowel van 1995 op 1996 als van 1998 op 1999 is er een lichte daling van de interkwartiele coëfficiënt (-0,2% en -0,3%). Van 1997 naar 1998 blijft de coëfficiënt stabiel. De grootste stijging merken we op tussen 1993 en 1994 met een stijging van 6,0%.

- ▶ De ongelijkheid van de inkomens neemt in Mechelen sterker toe in vergelijking met Leuven en Vlaanderen.

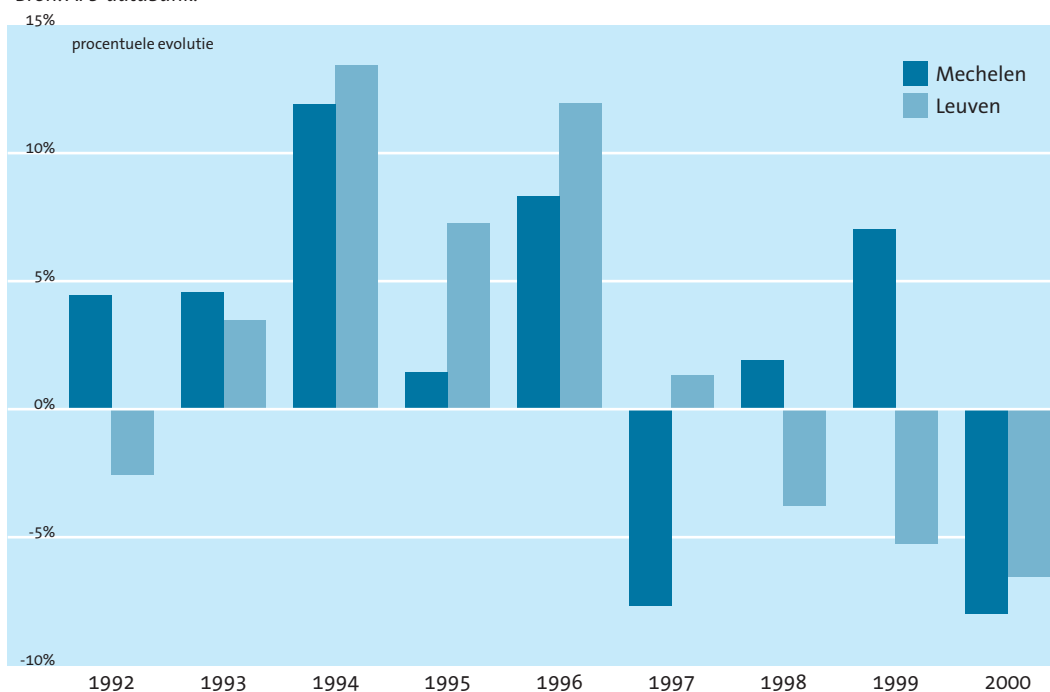
5 19 Totaal aantal leeflootrekkers, 1991–2000

Bron: APS-databank.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	630	709	12.527	21.900
1992	658	691	12.065	21.643
1993	688	715	12.218	22.109
1994	770	811	13.652	24.592
1995	781	870	14.995	26.799
1996	846	974	15.667	28.060
1997	781	987	16.120	29.217
1998	796	950	16.464	29.487
1999	852	900	16.488	29.394
2000	784	841	15.598	27.659

5 20 Procentuele evolutie van het aantal leeflootrekkers in Mechelen en Leuven 1991–2000

Bron: APS-databank.

5 21 Aantal werkloze jongeren (- 25 jaar), 1993–2000

Bron: APS-databank.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1993	672	517	13.272	39.579
1994	641	742	13.739	40.749
1995	519	583	11.331	34.021
1996	489	519	11.425	33.635
1997	508	460	11.190	32.072
1998	469	370	9.455	25.997
1999	370	320	8.752	23.824
2000	287	256	7.059	18.309

Leefloontrekkers (bestaansminimumtrekkers)

Bij de analyse van het aantal bestaansminimumtrekkers maken we geen verdere onderverdeling naar de verschillende categorieën onder de bestaansminimumtrekkers.

Wanneer we deze totaalsom bestaansminimumtrekkers bekijken merken we dat dit aantal in alle regio's gestegen is tussen 1991 en 2000. De stijging is het grootst voor Vlaanderen in zijn geheel (+26,3%). Over deze periode treffen we in Vlaanderen gemiddeld 26.086 bestaansminimumtrekkers aan. In de centrumsteden is het aantal iets minder sterk gestegen (+24,5%), jaarlijks merken we gemiddeld 14.579 leefloontrekkers op. De 13 centrumsteden herbergen bijgevolg 55,9% van de bestaansminimumtrekkers in Vlaanderen.

In Mechelen merken we een gelijkaardige stijging op als in de centrumsteden (+24,4%) tijdens de jaren '90. Gemiddeld zijn er in Mechelen jaarlijks 759 bestaansminimumtrekkers. In Leuven ligt dit gemiddelde iets hoger met 845 bestaansminimumtrekkers. Maar in Leuven stijgt het aantal bestaansminimumtrekkers iets minder sterk dan in Mechelen (+18,6%).

Voor alle geselecteerde regio's merken we een forse stijging op van het aantal bestaansminimumtrekkers op tussen 1993 en 1994. In de centrumsteden, Vlaanderen en Leuven centrumsteden zet deze forse stijging zich het jaar nadien ook door. In Mechelen is dit niet het geval. De evolutie van het aantal bestaansminimumtrekkers kent in Mechelen eerder een onregelmatig verloop. Maar voor alle regio's merken we in 2000 een sterke daling van het aantal bestaansminimumtrekkers op. De daling is in Mechelen het grootst (-8,0%). Leuven kende echter al een dalend curve verloop vanaf 1998.

- ▶ Het aantal leefloontrekkers is in Mechelen tussen 1991 en 2000 net zoals in de andere regio's gestegen (+24,4%). In de jaren '90 treffen we in Mechelen jaarlijks gemiddeld 759 leefloontrekkers aan.

Werkloze jongeren

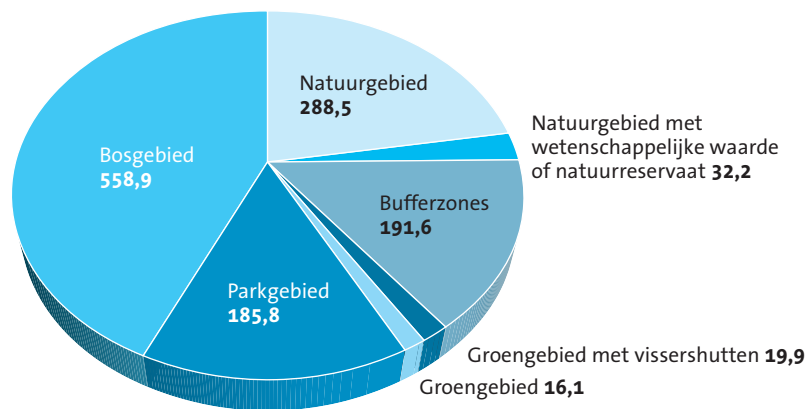
Het aantal jongere werkloze is in alle regio's sterk gedaald tussen 1993 en 2000. In Vlaanderen merken we een daling op van 53,7%. De daling in de centrumsteden is minder sterk (-46,8%). De centrumsteden zijn jaarlijks gemiddeld goed voor 34,7% van de jongerenwerkloosheid in Vlaanderen. In 2000 zijn er in Vlaanderen 18.309 jongere werklozen. In de centrumsteden zijn dat er 7.059.

De daling van het aantal jongere werklozen is het sterkst in Mechelen. De jongerenwerkloosheid is er ongeveer met de helft gedaald (-50,5%). De stijging in Mechelen is echter niet continu. In 1997 stellen we een lichte stijging vast in vergelijking met het jaar er voor. In Leuven verloopt de daling van de jongerenwerkloosheid vanaf 1995 wel continu. Maar tussen 1993 en 1994 merken we in Leuven wel een opvallend sterke stijging van de jongerenwerkloosheid op (+43,5%).

- ▶ Het aantal werkloze jongeren is in Mechelen sterker gedaald dan in de andere regio's. Toch stellen we over heel de lijn bijna een halvering van de jongerenwerkloosheid vast.

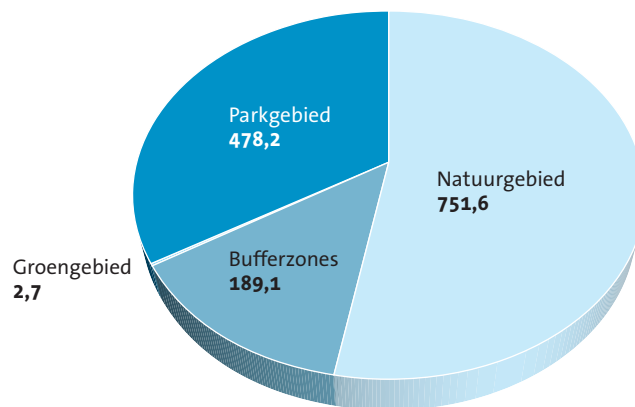
5 22 Verdeling van de groene ruimte in Mechelen, opgesplitst in de aanwezige categorieën, in ha, 2000

Bron: AROHM.

5 23 Verdeling van de groene ruimte in Leuven, opgesplitst in de aanwezige categorieën, in ha, 2000

Bron: AROHM.

Milieu

Openbaar groen

Bij een doorsnede van gewestplannen met gemeentegrenzen kunnen we de oppervlakte groen achterhalen. Zowel in Vlaanderen als in de centrumsteden is het totaal aanbod van de groene ruimte licht toegenomen van 1999 naar 2000. In Vlaanderen is het aandeel natuurgebied het grootst. Bosgebied komt op de tweede plaats qua omvang. In de centrumsteden vinden we ook de meeste natuurgebieden. Het verschil met Vlaanderen is dat er meer groen- en parkgebied is dan bossen.

De groene ruimte wordt opgedeeld in drie categorieën: natuur, groen & park en bos. De groene ruimte neemt in 2000 ten opzichte van 1999 met 3,6% (of 46,6 ha) toe. De categorie natuur bevat de onderverdelingen: natuurgebied, natuurgebied met wetenschappelijk waarde/natuurreservaat en bijzonder natuurgebied.

In Mechelen vinden we zowel in 1999 als in 2000 geen bijzonder natuurgebied terug. In 1999 is er in totaal 233,4 ha natuurgebied in Mechelen. Ondanks het feit dat het natuurgebied met wetenschappelijke waarde of natuurreservaat licht afneemt (van 33,7 ha naar 32,2 ha), stijgt het totale natuurgebied in 2000, omdat het gewoon natuurgebied toeneemt met 55,1 ha. De categorie natuur maakt in 1999 21,4% uit van de totale groene ruimte. In 2000 is dit aandeel gestegen tot 24,8%.

De categorie groen & park kent meerdere onderverdelingen. Van de onderverdelingen koppelingsgebied, natuureducatieve infrastructuur, parkgebied met semi-agrarische functie en speelbos/speelwei vinden we in Mechelen geen groene ruimte terug. De bufferzones tekenen in 2000 voor 14,8% van de groene ruimte op, het parkgebied 14,2%, groengebied met vissershutten 1,5%, het gewone groengebied 1,2%. In 2000 is de oppervlakte van de bufferzones licht gedaald ten opzichte van 1999, het gewoon groengebied en het gewoon parkgebied zijn licht in omvang gestegen en het groengebied met visserhutten is gelijk gebleven. De derde categorie 'bosgebied' maakt 43,2% uit van de oppervlakte van de groene ruimte. Ten opzichte van de 1999 is deze oppervlakte licht gedaald. Het bosgebied wordt verder opgedeeld in gewoon bosgebied, bosgebied met ecologisch belang en uitbreidingsgebied voor bos. Van de laatste twee onderverdelingen vinden we in Mechelen geen groene ruimte terug.

2 In de taartdiagrammen zijn er verschillen in de categorieën die worden geïllustreerd. De onderverdelingen in de groene ruimte die niet terug te vinden zijn in Mechelen of Leuven werden in de bijhorende taartdiagrammen niet opgenomen.

In vergelijking met Leuven² is er in Mechelen minder groene ruimte in 2000, 1293 ha tegenover 1422 ha. Maar in Mechelen stellen we ten opzichte van 1999 wel een lichte stijging vast van de groene ruimte vast (+3,6%). Deze stijging was vooral te wijten aan de stijging van het gewoon natuurgebied. In Leuven blijft de totale oppervlakte van de groene ruimte nagenoeg gelijk (-0,3%).

- In Mechelen is er in 2000 ten opzichte van 1999 een stijging van de groene ruimte door een toename in oppervlakte van het gewoon natuurgebied.

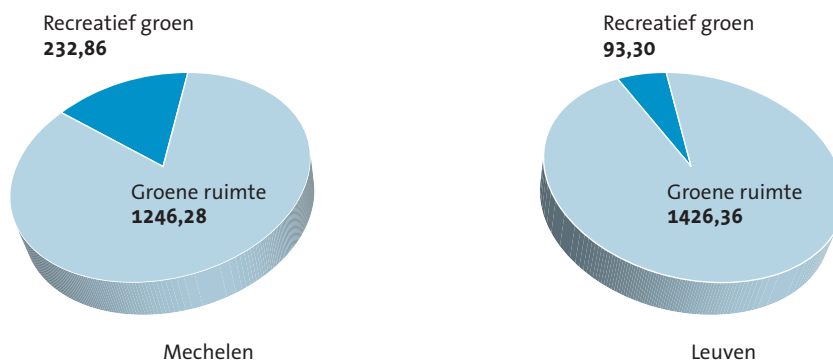
5 24 Aantal hectare recreatief groen in Mechelen, 1999–2000

Bron: AROHM.

	1999	2000
Totale oppervlakte recreatief groen	232,9	189,9
Gebied voor dagrecreatie	192,4	189,9
Recreatiegebied	40,4	0

5 25 Verhouding recreatie groen en groene ruimte in Mechelen en Leuven, in ha, 1999

Bron: AROHM.

Groene ruimte en recreatief groen

Via dezelfde methode, een combinatie van gewestplannen en plannen van gemeentegrenzen, kunnen we ook de oppervlakte recreatief groen achterhalen. Gebieden voor dagrecreatie, gebieden voor verblijfsrecreatie recreatiegebieden, gebieden voor recreatieparken, gebieden voor dag- én verblijfsrecreatie, gebieden voor jeugdcamping, toeristische recreatieparken, golfterreinen, recreatief parkgebied en reservegebied voor recreatie vallen allemaal onder deze rubriek. In tegenstelling tot de groene ruimte merken we in Vlaanderen en de centrumsteden een afname van het recreatief groen op.

In Mechelen vinden we in 1999 enkel gebieden voor dagrecreatie en gebieden voor verblijfsrecreatie terug, in Leuven enkel gebieden voor dagrecreatie en recreatiegebied. In 2000 is de oppervlakte van het recreatief groen in Mechelen afgenomen. Er zijn geen gebieden meer voor dagrecreatie en de gebieden voor dagrecreatie zijn 2,5 ha kleiner geworden. In Leuven is in 2000 zelfs elke ruimte voor recreatief groen verdwenen. In absolute cijfers is de totale oppervlakte van het recreatief groen aanzienlijk groter dan in Leuven, 232,86 ha tegenover 93,30 ha.

Van de totale groene oppervlakte wordt in Mechelen in 1999 het grootste gedeelte ingenomen door de groene ruimte, nl 84,3%. Het recreatief groen vertegenwoordigt 15,7% van de totale groene oppervlakte. In Leuven is de verhouding in 1999 nog iets meer in het voordeel van de groene ruimte 93,9% tegenover 6,1%. De totale groene oppervlakte is in Leuven wel iets groter dan in Mechelen (1519,7 ha tegenover 1479,1 ha).

5 26 Totaal³ ingezameld huishoudelijk afval (kg/inw), 1991–2000

Bron OVAM⁴.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
1991	456	489	477	406
1992	480	513	474	423
1993	490	525	528	452
1994	480	526	551	482
1995	562	537	550	493
1996	446	498	559	493
1997	492	470	597	529
1998	532	465	552	532
1999	512	446	573	546
2000	459	437	580	562

3 Zowel selectief als niet-selectief ingezameld afval.

4 Openbaar Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij.

Milieuklachten

In Mechelen is men pas in 2000 met een systematische registratie van de milieuklachten begonnen. Men beschikt enkel over cijfers voor de periode 2000–2001. In die periode werden er 264 milieuklachten geregistreerd. Men heeft geen opdeling gemaakt in verschillende categorieën. De klachten die telefonisch worden gemeld, worden niet geregistreerd in die gevallen dat men de oproepen onmiddellijk kan behandelen. Het gaat dus om 264 milieuklachten waarvoor een dossier werd opgesteld.

Ophaling huishoudelijk afval

In deze tabel bekijken we het totaal aantal opgehaalde afval, zonder in eerste instantie een opdeling te maken tussen geselecteerd afval en niet geselecteerd afval. In Vlaanderen merken we tijdens het laatste decennium van de 20ste eeuw een continue toename van het huishoudelijk afval in kg per inwoner op. In 2000 werd er 38,4% meer huishoudelijk afval opgemeten dan in 1991. Dit is gemiddeld 492 kg/inw. In de centrumsteden ligt dit gemiddeld 10,6% hoger (gemiddeld 544 kg/inw). De toename in de centrumsteden is wel minder groot dan in Vlaanderen (+21,6%). In de centrumsteden merken we ook geen continue toename van de hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner op.

Voor Mechelen en Leuven is de situatie enigszins anders. In Mechelen merken we een schommelend curve verloop aangaande de hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner. Hierdoor blijft de omvang van het huishoudelijk afval per inwoner in 2000 nagenoeg op hetzelfde niveau als in 1991 (+0,7%). In Leuven merken we vanaf 1996 een continue daling van de hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner op. Hierdoor ligt de omvang van het huishoudelijk afval per inwoner in 2000 10,6% lager dan in 1991. Gemiddeld merken we in Mechelen en Leuven voor de jaren '90 een gelijk gewicht aan huishoudelijke afval per inwoner op, nl. 491 kg/inw. Aanvankelijk ligt dit gewicht per inwoner in Mechelen lager dan in Leuven, maar door de continue daling sinds 1996 tekenen beiden steden voor de jaren '90 eenzelfde gemiddelde op (491kg/inw). Dit is nagenoeg gelijk aan het Vlaams gemiddelde. Dit is voornamelijk te wijten aan het feit dat de hoeveelheid huishoudelijk afval in Vlaanderen continu toeneemt en in Leuven en Mechelen niet, want in 1991 scoorde zowel Mechelen als Leuven opmerkelijk hoger en in 2000 veel lager dan Vlaanderen.

- ▶ In Mechelen merken we in 2000 vergelijkbare hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner op als in 1991, terwijl dit in Vlaanderen en de centrumsteden over dezelfde periode sterk stijgt.
- ▶ De daling van het huishoudelijk afval gedurende de laatste jaren wordt verklaard door de forse daling van het niet-selectief afval in Mechelen.

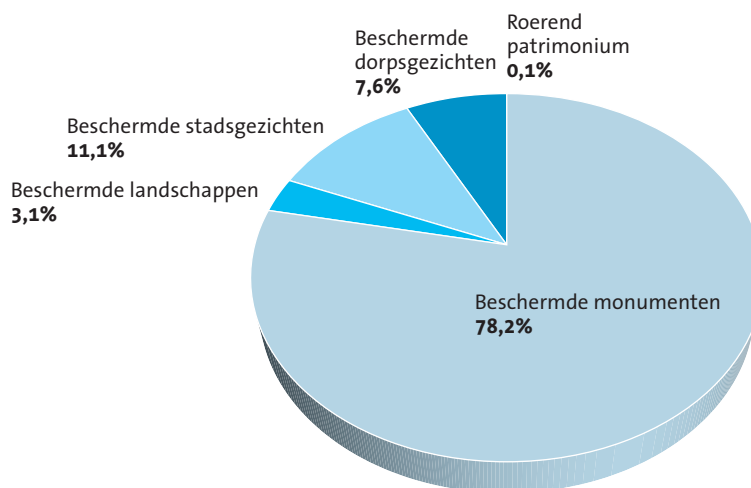
5 27 Overzicht van het cultureel erfgoed, opgesplitst in beschermde monumenten, landschappen, stads- of dorpsgezichten en roerend patrimonium, 2000

Bron: AROHM, afdeling Monumenten en Landschappen.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
totaal	368	202	3.009	8.687
Beschermde Monumenten	344	162	2.688	6.790
Beschermde Landschappen	12	10	108	268
Beschermde Stadsgezichten	7	24	142	965
Beschermde Dorpsgezichten	5	6	69	658
Roerend Patrimonium	0	0	2	6

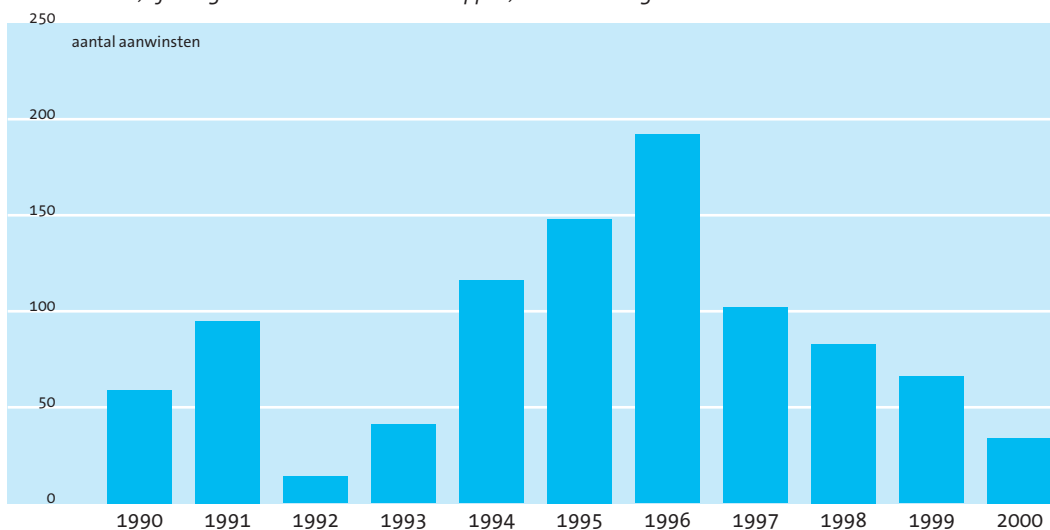
5 28 Aandeel van de verschillende categorieën cultureel erfgoed in Vlaanderen, 2000

Bron: AROHM, afdeling Monumenten en Landschappen.

5 29 De evolutie van de jaarlijkse aanwinst van geklasseerd erfgoed in de dertien centrumsteden, 1990–2000

Bron: AROHM, afdeling Monumenten en Landschappen, APS-bewerking.

Cultureel erfgoed

Onder cultureel erfgoed verstaan we beschermde dorps- en stadsgezichten, beschermde landschappen en beschermde monumenten. De gegevens die we bekijken werden geïnventariseerd door het departement Leefmilieu en Infrastructuur, afdeling Monumenten en Landschappen op 31 december 2000. Voor een actuele stand van zaken verwijzen we naar de elektronisch raadpleegbare inventaris⁵.

⁵ <http://www.monument.vlaanderen.be>

Vlaanderen telde eind 2000 bijna 8.687 eenheden beschermd cultureel erfgoed. 36,0% van dit cultureel erfgoed werd tijdens het laatste decennium erkend als beschermd cultureel erfgoed. De centrumsteden telden in 2000 3.009 monumenten. De centrumsteden herbergen 34,6% van het totaal cultureel erfgoed. Over gans Vlaanderen vertegenwoordigen de beschermde monumenten 78,2% van het cultureel erfgoed, daarna volgen de beschermde stadsgezichten met 11,3% en de beschermde dorpsgezichten 7,6%. De beschermde landschappen (3,1%) en het beschermd roerend patrimonium (0,1%) vertegenwoordigen een kleiner aandeel. Dezelfde rangorde vinden we ook terug in de centrumsteden, Leuven en Mechelen. Enig verschil in Mechelen is dat de beschermde landschappen de tweede plaats bezetten.

Mechelen vertegenwoordigt 12,2% van het totaal cultureel erfgoed uit de centrumsteden. Mechelen scoort daarmee hoger dan Leuven (6,7%). De beschermde monumenten vertegenwoordigen 93,5% van het cultureel erfgoed in Mechelen.

- ▶ In Mechelen vinden we 368 eenheden cultureel erfgoed terug. Hiermee herbergt Mechelen 12,2% van het totale culturele erfgoed in de centrumsteden, wat relatief veel is.

5 30 Kerncijfers van de rubriek verkeersproblemen (buurtproblemen), 1997, 1998 en 2000. In 1997 en 1998: % dat zegt dat het voorgelegde item vaak voorkomt. In 2000 % dat zegt het item als een probleem te ervaren

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

	Vlaanderen			Centrumsteden		
	vaak		helemaal wel	vaak		helemaal wel
	1997	1998	2000	1997	1998	2000
Aanrijdingen	10,3	10,9	5,5	11,9	12,8	7,8
Agressief verkeersgedrag	25,4	23,1	16,7	34,3	30,1	21,9
Geluidsoverlast door verkeer	21,1	24,5	11,5	30,2	28,1	15,6
Onaangepaste snelheid in het verkeer	41,6	42,1	22,8	38,6	44,4	26,6

	Mechelen			Leuven		
	vaak		helemaal wel	vaak		helemaal wel
	1997	1998	2000	1997	1998	2000
Aanrijdingen	10,9	10,1	5,4	15,0	15,4	6,0
Agressief verkeersgedrag	29,1	28,0	26,0	27,3	28,8	14,2
Geluidsoverlast door verkeer	29,1	30,2	15,6	29,4	29,5	10,0
Onaangepaste snelheid in het verkeer	43,2	45,5	27,4	43,2	42,6	20,9

5 31 Kerncijfers van de rubriek vermogensdelicten (buurtproblemen), 1997, 1998 en 2000. In 1997 en 1998: % dat zegt dat het voorgelegde item vaak voorkomt. In 2000 % dat zegt het item als een probleem te ervaren

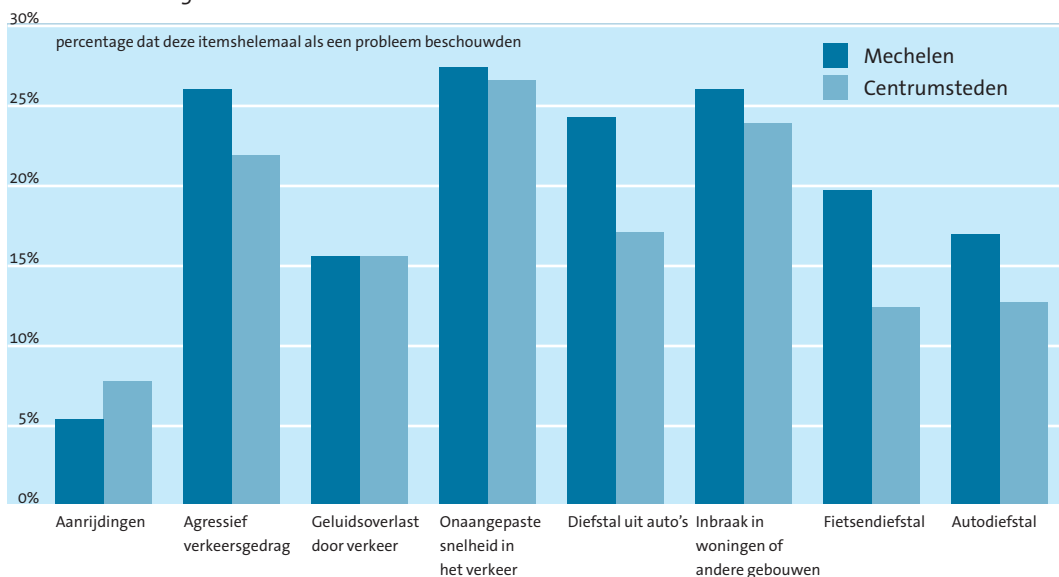
Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

	Vlaanderen			Centrumsteden		
	vaak		helemaal wel	vaak		helemaal wel
	1997	1998	2000	1997	1998	2000
Diefstal uit auto's	9,5	9	12,5	13,2	14,3	17,1
Inbraak in woningen of andere gebouwen	24,6	23,4	20,6	18,7	19,9	23,9
Fietsendiefstal	15,1	16,1	11,7	11,5	17,5	12,4
Autodiefstal	/	/	8,9	/	/	12,7

	Mechelen			Leuven		
	vaak		helemaal wel	vaak		helemaal wel
	1997	1998	2000	1997	1998	2000
Diefstal uit auto's	21,0	29,7	24,3	13,2	10,1	9,7
Inbraak in woningen of andere gebouwen	26,0	29,5	26,0	15,0	13,5	11,5
Fietsendiefstal	22,3	26,2	19,7	37,5	34,5	17,5
Autodiefstal	/	/	17,0	/	/	4,3

5 32 Percentage mensen uit Mechelen en uit de centrumsteden dat deze items van verkeersproblemen en vermogensdelicten *helemaal* als een probleem beschouwden, 2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

Leefbaarheid van wijken en buurten

Om een inzicht te krijgen in de buurtproblemen maken we gebruik van de veiligheidsmonitor. De methode die werd toegepast in 2000 verschilt echter van de methode van 1997 en 1998. Daarom lijkt een vergelijking tussen de meetperioden ons niet opportuun. In 1997 en 1998 werd immers gevraagd naar de frequentie waarmee een bepaalde situatie zich in een buurt manifesteerde, terwijl in 2000 werd er gevraagd in welke mate een situatie als een probleem werd ervaren. Tussen de registratiemomenten in 1997/1998 en 2000 lag ook een verschil in de antwoordcategorieën die voorzien werden. In 1997 en 1998 konden respondenten antwoorden met vaak, soms, bijna nooit of nooit. In 2000 waren de antwoordcategorieën helemaal wel, eerder wel, eerder niet of helemaal niet antwoorden. Daarom zullen we in ons besprekingen enkel de toestand in 2000 analyseren, voor de volledigheid worden de percentages van 1997 en 1998 wel vermeld. In het onderstaande worden de percentages besproken van de categorie waarin de respondenten te kennen gaven dat vaak of helemaal wel als een probleem te ervaren.

Verkeersproblemen

Inzake verkeersproblemen wordt vooral de onaangepaste snelheid in het verkeer als een probleem ervaren. Voor al onze regio's scoort deze categorie het hoogst aantal respondenten dat helemaal wel antwoordt. Mechelen spant hierin de kroon met 27,4% tegenover 20,9% in Leuven. De rangorde van belangrijkheid van problemen is tevens voor alle onze regio's identiek.

In Vlaanderen ligt het percentage respondenten dat *helemaal wel* als antwoordt geeft over heel de lijn iets lager dan in de regionale steden.

Zoals uit de grafiek blijkt scoort Mechelen enkel op de rubriek aanrijdingen een lager percentage respondenten dat helemaal wel antwoordt. Het gaat hier echter om zeer kleine percentages. Mechelen scoort in vergelijking met Leuven opvallend hoger in de rubriek agressief verkeersgedrag (26,0% tegenover 14,2%).

- ▶ Onaangepaste snelheid in het verkeer en agressief verkeersgedrag worden als de voornaamste verkeersproblemen gezien in Mechelen. Mechelen scoort voor beide rubrieken hoger dan de andere regio's.

Vermogensdelicten

In de centrumsteden worden vermogensdelicten meer als een probleem ervaren dan in Vlaanderen. Over heel de lijn treffen we hogere percentages dan in Vlaanderen. Zowel in Vlaanderen als in de centrumsteden wordt inbraak in woningen of andere gebouwen als het grootste probleem ervaren. In Vlaanderen wordt fietsendiefstal meer als een probleem ervaren dan autodiefstal. In de centrumsteden ligt het percentage van de autodiefstal iets hoger, hoewel beiden zeer dicht bij elkaar liggen.

In Mechelen merken voor alle rubrieken een hoger percentage respondenten die als antwoord helemaal wel opgeven dan in de andere regio's. In Mechelen vinden we het hoogste percentage terug in de rubriek inbraak in woningen of andere gebouwen (26,0%). Dit is identiek aan de situatie in Vlaanderen en de centrumsteden. In Leuven is de rubriek met het hoogste percentage echter de fietsendiefstal. Daarnaast valt de lage score (4,3%) van de respondenten die autodiefstal als een probleem ervaren op in vergelijking met Mechelen (17,0%).

- ▶ In Mechelen antwoordt 26,0% van de respondenten dat ze inbraak in woningen en andere gebouwen als een belangrijk probleem ervaren.
- ▶ Mechelen scoort voor alle rubrieken merkkelijk hoger dan Vlaanderen, de centrumsteden en Leuven.

5 33 Kerncijfers van de rubriek bedreiging (buurtproblemen), 1997, 1998 en 2000. In 1997 en 1998: % dat zegt dat het voorgelegde item vaak voorkomt. In 2000 % dat zegt het item als een probleem te ervaren.

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

	Vlaanderen			Centrumsteden		
	vaak		helemaal wel	vaak		helemaal wel
	1997	1998	2000	1997	1998	2000
Mensen worden op straat lastiggevallen	1,8	1,6	5,6	3,1	2,5	7,6
Geweld	2,3	2,7	6,4	4,8	5,2	9,1
Bedreiging	2,2	2,3	4,8	3,7	2,8	4,4
Overlast van groepen jongeren	5,3	6,2	4,2	10,6	9,4	8,0
Overlast verbonden aan druggebruik	/	/	5,6	/	/	7,0

	Mechelen			Leuven		
	vaak		helemaal wel	vaak		helemaal wel
	1997	1998	2000	1997	1998	2000
Mensen worden op straat lastiggevallen	7,3	7,3	12,2	2,5	2,6	4,0
Geweld	5,4	12,3	13,5	2,8	2,4	3,1
Bedreiging	6,3	7,8	8,1	1,2	1,3	2,9
Overlast van groepen jongeren	15,1	17,2	12,5	7,8	7,8	2,8
Overlast verbonden aan druggebruik	/	/	7,4	/	/	4,3

5 34 Kerncijfers van de rubriek buurtverloedering (buurtproblemen), 1997, 1998 en 2000. In 1997 en 1998: % dat zegt dat het voorgelegde item vaak voorkomt. In 2000 % dat zegt het item als een probleem te ervaren

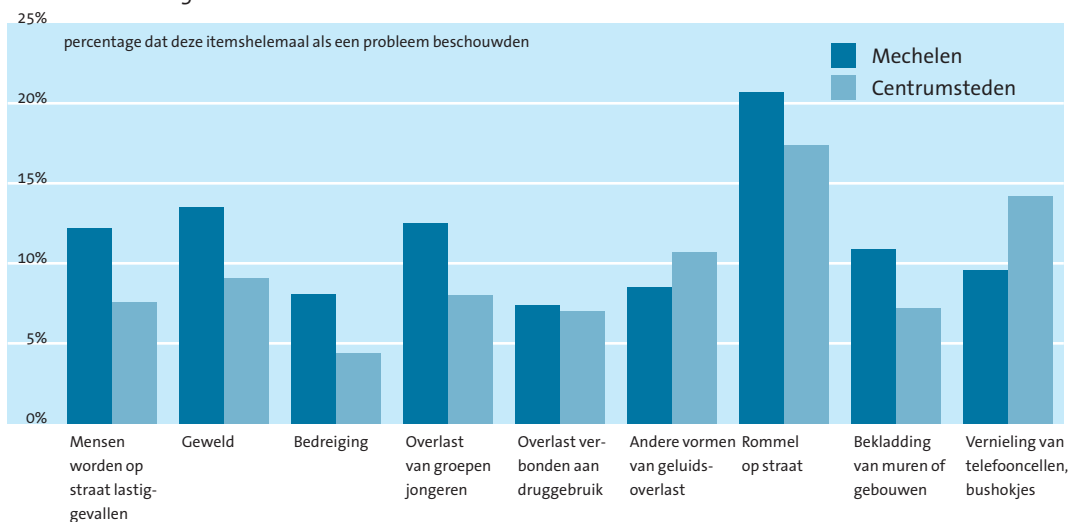
Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

	Vlaanderen			Centrumsteden		
	vaak		helemaal wel	vaak		helemaal wel
	1997	1998	2000	1997	1998	2000
Andere vormen van geluidsoverlast	11,5	11,8	8	16,4	13,4	10,7
Rommel op straat	15,3	16,6	12,3	23,3	23,8	17,4
Bekladding van muren of gebouwen	3,2	3,7	4,1	6,6	7,4	7,2
Vernieling van telefooncellen, bushokjes	4,7	6,6	7,4	12,3	11,6	14,2

	Mechelen			Leuven		
	vaak		helemaal wel	vaak		helemaal wel
	1997	1998	2000	1997	1998	2000
Andere vormen van geluidsoverlast	15,1	13,7	8,5	13,5	14,5	8,2
Rommel op straat	28,0	32,6	20,7	18,0	16,9	11,2
Bekladding van muren of gebouwen	8,2	10,3	10,9	6,5	5,0	5,5
Vernieling van telefooncellen, bushokjes	7,2	10,4	9,6	7,7	8,5	4,8

5 35 Percentage mensen uit Mechelen en de centrumsteden dat de items van bedreiging en buurtverloedering **helemaal wel** als een probleem beschouwen, 2000

Bron: Federale Veiligheidsmonitor.

Bedreiging

De percentages in Mechelen liggen voor alle rubrieken hoger dan in Vlaanderen, de centrumsteden of Leuven. Met uitzondering van Leuven, wordt in alle regio's geweld als het grootste probleem beschouwd door de respondenten. In Leuven wordt bedreiging niet echt als een probleem ervaren. Op geen enkele rubriek antwoordt minstens 5,0% van de respondenten *helemaal wel*. De percentages van mensen die op straat worden lastiggevallen (12,2%), geweld (13,5%) en overlast van groepen jongeren (12,5%) liggen in Mechelen bijgevolg veel hoger dan in Leuven.

- ▶ In Mechelen wordt bedreiging over heel de lijn meer als een probleem beschouwd dan in de andere regio's.

Verloedering buurt

De percentages in de centrumsteden liggen hoger in de centrumsteden dan in Vlaanderen. Verloedering van de buurt wordt bijgevolg in de centrumsteden meer als een probleem ervaren dan in Vlaanderen. Zowel in Vlaanderen als de centrumsteden wordt rommel op straat als het belangrijkste probleem in verband met de verloedering van de buurt beschouwd.

Ook in Mechelen en Leuven wordt rommel op straat als belangrijkste item in de verloedering van de buurt beschouwt. In Mechelen is maar liefst 20,7% van de respondenten het helemaal wel eens met de stelling dat dit een probleem is. In Leuven antwoorden 11,7% van de respondenten helemaal eens. Mechelen tekent overigens ook inzake verloedering van de buurt over heel de lijn hogere percentages op dan in Leuven en Vlaanderen.

- ▶ In Mechelen en de andere regio's ervaart men vooral rommel op straat als een probleem voor de verloedering van de buurt. In Mechelen ligt het percentage respondenten dat *helemaal eens* aangeeft als antwoordcategorie echter bijna dubbel zo hoog als in Leuven.

6 Een leidinggevende stad?

De centrumsteden trekken jongeren uit omliggende regio's aan om te participeren in het onderwijs dat zij aanbieden. Zowel Mechelen als Leuven hebben een hoge School Enrolment Rate in vergelijking met de centrumsteden. De aantrekkingskracht van het onderwijs in Mechelen en Leuven ligt hoger dan gemiddeld in de centrumsteden. De school enrolment rates worden in Mechelen pas hoger dan de centrumsteden voor de 15 tot 18 jarigen. Voor de 12 tot 14-jarigen scoort Mechelen minder hoge ratio's dan de centrumsteden. In tegenstelling tot Leuven, dat voor alle leeftijdsgroepen hoge ratio's laat optekenen.

155.276 Vlamingen begonnen in 1999 aan een hogere opleiding. Dat jaar koos in Vlaanderen 63,5% voor een hogeschool en 36,5% voor de universiteit. In 1999 kozen iets meer vrouwen (+3,5%) dan mannen voor een hogere opleiding. Van deze Vlaamse studenten, is 22,3% afkomstig uit één van de dertien centrumsteden. In Mechelen kiezen er veel meer Vlamingen voor een verdere opleiding aan de hogeschool dan aan de universiteit in vergelijking met Leuven.

In Vlaanderen en de centrumsteden daalt tussen 1996 en 1998 het aantal investeringen, terwijl in Mechelen het totaal bedrag van de investeringen bijzonder sterk stijgt. Dit in tegenstelling tot de omzet die tijdens dezelfde periode in Mechelen daalt. Toch liggen in absolute cijfers het totaal bedrag van de investeringen, de omzet en de bruto toegevoegde waarde veel hoger dan in Leuven.

6 1 Evolutie van de school enrolment rate, schooljaar 1997 tot 1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
'97-'98	164,6	199,1	158,1	93,3
'98-'99	162,1	198,2	157,5	93,3
'99-'00	159,2	199,0	156,4	93,6

6 2 Evolutie van de school enrolment rate voor 12 tot 18-jarigen in het voltijds secundair onderwijs, schooljaar 1997 tot 1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
'97-'98	164,6	199,1	158,1	93,3
'98-'99	162,1	198,2	157,5	93,3
'99-'00	159,2	199,0	156,4	93,6

6 3 Evolutie van de school enrolment rate voor 12 tot 18-jarigen in het deeltijds beroeps secundair onderwijs, schooljaar 1997 tot 1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
'97-'98	4,3	1,0	2,9	1,0
'98-'99	3,9	1,4	2,9	1,1
'99-'00	3,8	1,4	2,9	1,1

6 4 Evolutie van de school enrolment rate voor 12 tot 18-jarigen in het buitengewoon secundair onderwijs, schooljaar 1997 tot 1999

Bron: NIS.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
'97-'98	4,6	2,5	6,0	2,9
'98-'99	5,0	2,8	6,1	2,9
'99-'00	4,8	3,1	6,2	3,0

6 5 School enrolment rate voor het schooljaar 1999-2000, opgesplitst naar leeftijd.

Bron: departement Onderwijs.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
12-jarigen	105,6	172,3	114,6	80,0
13-jarigen	142,8	191,9	148,5	97,1
14-jarigen	159,1	205,4	159,8	98,3
15-jarigen	170,2	201,1	165,0	97,0
16-jarigen	189,2	213,3	174,0	95,6
17-jarigen	187,4	210,0	175,6	93,3

Onderwijs

School enrolment rate (SER)

Met de school enrolment rate illustreren we de mate van participatie van jongeren aan het onderwijs. Concreet gaat het om de ratio van de schoolgaande jongeren van een bepaalde leeftijdscategorie ten opzichte van de totale bevolking van dezelfde leeftijd binnen een regio. De ratio zou op het eerste gezicht niet groter dan 100 mogen zijn. Maar in de meeste gevallen zal die echter groter zijn dan 100. Bij scores hoger dan 100 wijst dit op het feit dat er in deze regio jongeren uit andere regio's een opleiding komen volgen. In dit geval wijst dit voornamelijk op de aantrekkingskracht van het onderwijs in de regio voor jongeren uit de omliggende streken. De school enrolment rate is dus een heel rudimentaire meting van de participatie van jongeren aan het onderwijs. Enkel voor grote regio's (zoals Vlaanderen) kan je uit de school enrolment rate een indicator van de participatie van de jeugd aan het onderwijs afleiden. Maar ook dan kent deze ratio zijn beperkingen, vermits de leerlingen uit het privé-onderwijs niet worden meegerekend. Vermits in België de leerplicht tot 18 jaar geldt, zou de school enrolment rate 100 moeten zijn. De Vlaamse jongeren die onderwijs volgen in Wallonië en een aantal 12- en 13-jarigen die nog in het lager onderwijs zitten, dragen tenslotte ertoe bij dat dit een enigszins vertekende situatie kan zijn.

In Vlaanderen stellen we door deze beperkingen een school enrolment rate voor 12 tot 18-jarigen van ongeveer 93,3% vast. Dit percentage blijft tussen 1997 en 2000 vrij stabiel.

De centrumsteden oefenen schijnbaar een zekere aantrekkingskracht uit op de jongeren uit omliggende gemeenten, toch lijkt de SER over de korte periode van 3 schooljaren licht af te nemen. De grootste SER merken we in de centrumsteden op voor de 16- en 17-jarigen (174,0 en 175,6). De gemiddelde centrumstad trekt in verhouding meer leerlingen aan van 16 en 17 jaar dan van andere leeftijdscategorieën. Voor het secundair onderwijs blijken de centrumsteden ook een grote aantrekkingskracht te hebben. De participatiegraad aan het deeltijds beroepssecundair en buitengewoon secundair onderwijs liggen hoger in de centrumsteden dan algemeen in Vlaanderen.

De SER ligt in Mechelen en Leuven hoger dan in de centrumsteden. Vooral in Leuven worden hoge waarden opgemeten. Tijdens het schooljaar 1999–2000 liggen de waarden in Leuven van 14 tot 18-jarigen steeds boven de 200. Meer dan de helft van de leerlingen in het secundair onderwijs komen in Leuven dus uit de omliggende gemeenten. In Mechelen is de SER vooral voor de 15 tot 18-jarigen zeer hoog, maar dit was ook voor de centrumsteden het geval.

Een opmerkelijke vaststelling voor Mechelen is dat voor de categorie 12 tot 14-jarigen de SER telkens lager ligt dan in de centrumsteden, terwijl dit vanaf de 15-jarigen niet meer het geval is.

- ▶ Mechelen en Leuven hebben een hoge School Enrolment Rate in vergelijking met de centrumsteden.
- ▶ Voor Mechelen stellen we de hoge waarden echter slechts vast vanaf de leeftijdscategorie 15-jarigen, terwijl deze vaststellingen in Leuven voor alle leeftijdscategorieën opgaat.

6 6 Aantal personen die hogere studies aanvingen, opgesplitst naar hogeschool en universitair onderwijs en geslacht tijdens het schooljaar 1999–2000

Bron: Departement Onderwijs.

		Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
Hogeschool	totaal	1.100	1.331	20.691	98.536
	mannen	552	630	9.642	45.747
	vrouwen	548	701	11.049	52.789
Universiteit	totaal	606	1.279	13.868	56.740
	mannen	299	601	6.687	26.508
	Vrouwen	307	678	7.181	30.232

6 7 Aandeel studenten in hogeschool en universitair onderwijs in de centrumsteden van Mechelen en Leuven, opgesplitst naar geslacht voor het schooljaar 1999–2000, in %

Bron: Departement Onderwijs.

		Mechelen	Leuven	13 steden
Hogeschool	totaal	5,3	6,4	100
	mannen	5,7	6,5	100
	vrouwen	5,0	6,3	100
Universiteit	totaal	4,4	9,2	100
	mannen	4,5	9,0	100
	vrouwen	4,3	9,4	100

Hogere studies

Tijdens het schooljaar 1999–2000 begonnen 155.276 Vlamingen aan een hogere opleiding. 53,5% bestaat uit vrouwen. 22,3% van de Vlamingen die met hogere studies startten, waren afkomstig uit één van de dertien centrumsteden. Ook hier zien we een lichte oververtegenwoordiging van de vrouwen (52,8%).

In totaal vatten 1.706 Mechelaars hogere studies aan. Hiermee is Mechelen verantwoordelijk voor 4,9% van de Vlamingen uit de centrumsteden die startten met een hogere opleiding. Leuven tekent een percentage van 7,5% op. Het verschil tussen de mannen en de vrouwen is in Mechelen verwaarloosbaar (49,9% en 50,1%). De verhouding in Leuven tussen mannen en vrouwen is dezelfde als dewelke we in de centrumsteden vaststellen (47,2% en 52,8%).

Hogeschool of universiteit

Er zijn in verhouding veel meer mensen die hun studies verder zetten op de hogeschool dan in de universiteiten. Dit is het geval in Vlaanderen (63,5%), in de centrumsteden (59,9%) en in Mechelen (64,5%). In Leuven is er slechts een klein verschil (50,9% tegen 49,1%).

Bij de keuze van de hoger opleiding zijn er geen grote verschillen tussen de geslachten. In Mechelen bijvoorbeeld kiest 64,5% van de Mechelaars die verdere studies aanvatten in 1999 voor de hogeschool. Als we enkele de mannen bekijken stellen we een percentage van 64,8% vast. Voor de vrouwen is er een vergelijkbaar percentage van 64,1%. Ook voor de andere regio's is er slechts een erg klein verschil.

5,3% van de Vlamingen uit de centrumsteden, die een hogere studie startten aan een hogeschool in 2000, zijn afkomstig uit Mechelen. Leuven scoort iets hoger met 6,4%. Maar Leuven scoort in 2000 vooral een hoger aandeel starters aan de universiteit in de centrumsteden dan Mechelen, nl. 9,2% tegenover 4,3%. Het aandeel in de centrumsteden van de starters aan de universiteit ligt in Mechelen lager dan het aandeel starters aan de hogeschool. In Leuven stellen we een omgekeerde situatie vast. Het feit dat er in Mechelen zelf geen universiteit is en in Leuven wel zal daar allicht niet vreemd aan zijn.

- ▶ In Mechelen kiest men in 2000 eerder voor de hogeschool (64,5%) dan voor de universiteit wanneer men aan een hogere studie begint. Hiermee zit het op Mechelen op hetzelfde niveau als Vlaanderen.

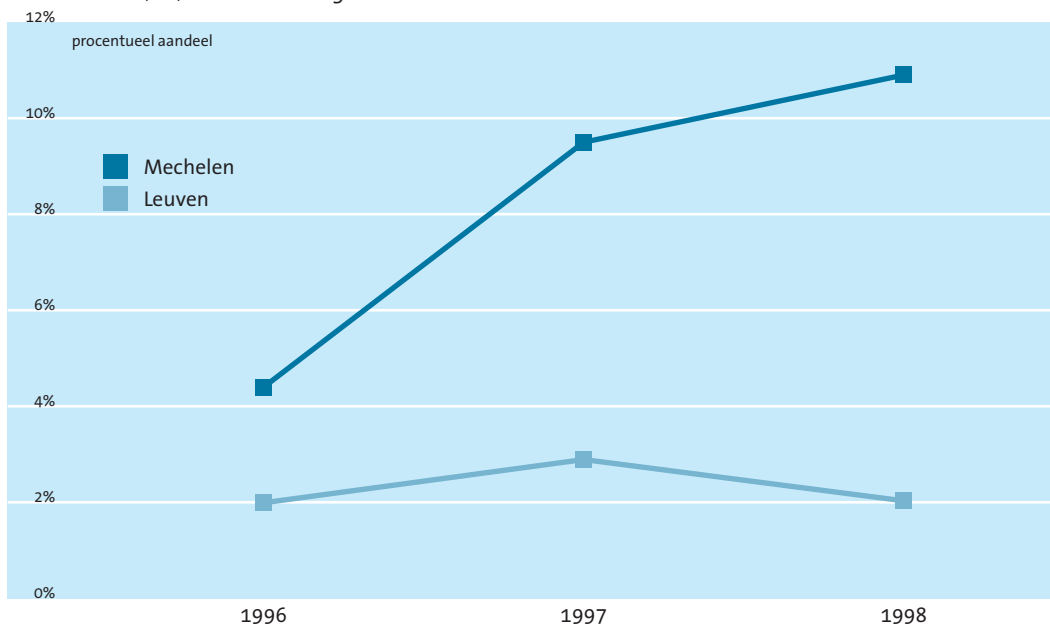
6 8 Evolutie van de bedrijfseconomische slagkracht, opgesplitst in investeringen, omzet en bruto toegevoegde waarde (in euro), 1996–1998

Bron: Goethals, M. Titel: *Bedrijfseconomische slagkracht*.

		Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
Investeringen in 1000 euro	1996	214.088	95.391	4.778.731	10.862.635
	1997	331.125	101.263	3.494.833	8.601.277
	1998	385.504	71.507	3.520.688	8.805.058
Omzet in 1000 euro	1996	3.886.130	1.948.174	88.002.487	200.405.716
	1997	3.710.980	2.076.271	89.847.785	206.401.632
	1998	3.735.707	2.084.853	87.163.225	208.674.416
Bruto toegevoegde waarde in 1000 euro	1996	946.816	381.299	16.876.849	39.376.431
	1997	961.198	433.325	17.136.930	40.130.597
	1998	978.579	434.388	17.644.938	41.268.714

6 9 Aandeel van de omvang van de investeringen in de centrumsteden voor Mechelen en Leuven, in %, 1996–1998

Bron: Goethals, M., OASeS-bewerking

Economie

De onderstaande gegevens zijn afkomstig uit de jaarrekeningen die de Nationale Bank van België verzamelt. Deze cijferreeksen zijn echter niet volledig, aangezien niet alle bedrijven verplicht zijn hun jaarrekeningen bij de Nationale Bank neer te leggen. We bekijken de investeringen, de omzet en de bruto toegevoegde waarde voor de periode 1996–1998. Om uitspraken te doen over de economische conjunctuur in de geselecteerde regio's is deze periode uiteraard te kort.

Investerings

Om de bestaande kapitaalvoorraad te behouden en/of uit te breiden, is kapitaalvorming en investeren van wezenlijk belang. In tijden van economische onzekerheid zullen normaal gezien de investeringen teruglopen. Wanneer men goede economische vooruitzichten verwacht, zullen de investeringen stijgen.

De investeringen in Vlaanderen zijn in 1998 met 18,9% afgenomen in vergelijking met 1996. In 1998 bedroegen de investeringen in Vlaanderen 8.805 miljard euro. In de centrumsteden vinden we een nog grotere afname van de investeringen (-26,3%) terug over die 3 jaar. Hierdoor daalt vanzelfsprekend ook het aandeel van de investeringen dat de centrumsteden vertegenwoordigen in Vlaanderen. De daling van de investeringen in Vlaanderen en de centrumsteden vond enkel plaats tussen 1996 en 1997, want tussen 1997 en 1998 merken we weer een kleine heropleving van het bedrag van de investeringen.

In Mechelen is de situatie helemaal niet vergelijkbaar met wat we vaststellen in Vlaanderen en de centrumsteden. Tussen 1996 en 1998 stijgt het bedrag van de investeringen continu met in totaal 174 miljard euro (+80,1%). Dit is een opmerkelijke vaststelling, want Leuven volgt de trend van Vlaanderen en de centrumsteden (-25,0%). In Leuven daalt het bedrag van de investeringen wel tussen 1997 en 1998 en niet tussen 1996 en 1998 zoals in Vlaanderen en de centrumsteden.

Doordat het bedrag van de investeringen in Mechelen stijgt en in de centrumsteden daalt, groeit ook het aandeel van de Mechelse investeringen in het totaal van de centrumsteden van 4,5% naar 10,9%.

Omzet

1 In dit bedrag worden in de handel toegestane kortingen en de belasting op de toegevoegde waarde of enige andere rechtsreeks met de omzet verbonden belasting niet ingerekend.

De omzet is het bedrag van de verkoop van goederen en de levering van diensten aan derden.¹ Ondanks de dalende investeringen zien we in Vlaanderen tussen 1996 en 1998 de omzet toenemen (+4,1%). In de centrumsteden daalt de omzet echter net als bij de investeringen, maar slechts met 1,0%. In 1998 waren de centrumsteden verantwoordelijk voor 41,7% van de omzet in Vlaanderen.

Ondanks de toegenomen investeringen in Mechelen, is de omzet met 3,4% gedaald. In Leuven stijgt de omzet alhoewel de investeringen waren gedaald (+7,0%). In absolute cijfers is het omzetcijfer elk jaar echter aanzienlijk hoger, in 1998 ligt de omzet in Mechelen 44,2% hoger dan in Leuven.

De toegevoegde waarde

De toegevoegde waarde is het verschil tussen de verkoopprijs van de geproduceerde goederen en diensten en de kostprijs om die goederen of diensten te produceren. Deze waarde geeft aan of een onderneming erin slaagt voldoende waarde toe te voegen aan de aangekochte goederen en diensten en of de klant bereid is daarvoor te betalen. De bruto toegevoegde waarde in Vlaanderen steeg tussen 1996 en 1998 met 4,8% en in de centrumsteden met 4,6%.

In Mechelen nam de bruto toegevoegde waarde over deze periode toe met 3,4%. In Leuven groeit het bedrag van de bruto toegevoegde waarde sneller (+13,9%). Maar de stijging in Leuven vindt zich vooral plaats tussen 1996 en 1997, want tussen 1997 en 1998 is er slechts een minieme stijging van de bruto toegevoegde waarde. Het bedrag van de bruto toegevoegde waarde ligt in absolute cijfers in Mechelen (1998) 55,6% hoger dan in Leuven.

- ▶ Tussen 1996 en 1998 stijgen in Mechelen de investeringen met 80,1% en de bruto toegevoegde waarde met 3,4%, terwijl de omzet tijdens die periode afnam met 3,9%.
- ▶ In absolute bedragen liggen de investeringen, de omzet en de bruto toegevoegde waarde in Mechelen veel hoger dan in Leuven tussen 1996 en 1998.

7 Een participatieve stad?

Over een evolutie van het aantal blanco stemmen in Mechelen kunnen we op basis van slechts enkele verkiezingsuitslagen geen uitspraken doen. Maar toch merken we dat het aandeel blanco stemmen in Mechelen bijna over heel de lijn iets lager ligt dan in de andere regio's. Tevens merken we op dat het aandeel van de blanco stemmen op lokaal niveau iets kleiner is dan op federaal niveau. Over het aandeel van de geldige stemmen maken we dezelfde opmerking. Het aandeel geldige stemmen is in Mechelen net iets hoger dan in de andere regio's.

De vrouwen onder het stadspersoneel vinden we vooral terug onder de contractuelen. Drie op vier van de personen, die op contractuele basis in dienst zijn bij de Stad Mechelen, is een vrouw. Bij de benoemden is slechts één op drie een vrouw. Bij de bevorderingen zijn de vrouwen in verhouding echter sterk ondervertegenwoordigd in 2000 en 2001.

Als we het schepencollege onder de loep nemen, moeten we ver zoeken om een vrouw te vinden, die het schepenambt vervult. We moeten hiervoor drie ambtsperioden in de tijd terug gaan. Tijdens de twee laatste regeerperioden heeft geen enkele vrouw het schepenambt vervuld in Mechelen. Daarentegen stijgt het aantal vrouwen in de gemeenteraad wel over deze drie regeerperioden. In de OCMW-raad zijn de vrouwen beter vertegenwoordigd, steeds wordt een minimum aandeel van 30,0% vrouwen behaald.

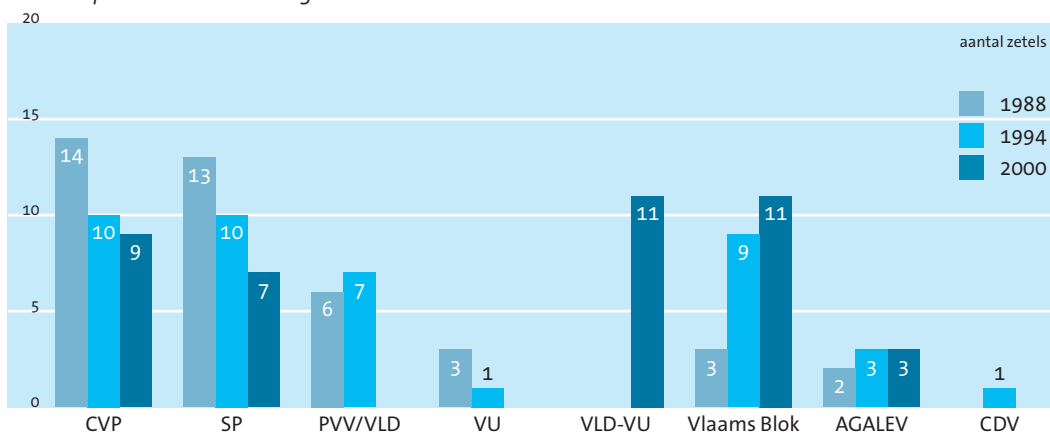
7 1 Behaalde stemmen voor de gemeenteraad in Mechelen, per partij of verkiezingsalliantie, in %, 1988–2000

Bron: <http://www.vub.ac.be/belgianelections/>.

	1988	1994	2000
CVP	31,6	20,0	22,2
SP	28,6	20,4	16,6
PVV/VLD	14,0	15,3	/
VLBLOK	8,6	19,7	25,6
VLD – VU	/	/	24,7
VU/VU-ID	8,2	4,4	/
AGALEV	7,6	8,0	8,7
andere	1,4	7,1	2,2
CDV	/	5,1	/

7 2 Zetelverdeling voor de gemeenteraadsverkiezingen in Mechelen, per partij of verkiezingsalliantie, in behaalde zetels, 1988–2000

Bron: <http://www.vub.ac.be/belgianelections/>.

Samenstelling gemeenteraad

In tabel 7.1. zijn de uitslagen van de gemeenteraadsverkiezingen in Mechelen voor 1988, 1994 en 2000 weergegeven. Enkel de zes grootste partijen worden gegeven, de andere kleinere partijen worden gezamenlijk onder 'andere' ondergebracht. Deze partijen behaalden vooral in 1994 een aanzienlijk percentage van de stemmen (7,1%), in 2000 vallen ze echter terug naar 2,2%. De kleine partij CDV behaalde in 1994 5,1% van de stemmen en wordt bijgevolg ook vermeld, want deze partij wist één zetel in de gemeenteraad te bemachtigen. Deze CDV was een afscheuring van de CVP met als naam Christen Democratische Vernieuwing, anno 2002 zijn beide afsplitsingen verenigd in de CD&V.

Analyse van deze tabel leert ons dat het Vlaams Blok tussen 1988 en 2000 een grote opmars startte. In vergelijking met 1988 stijgt het percentage in 1994 van 8,6% naar 19,7%. In 2000 bezit het Vlaams Blok 11 van de 41 zetels in de gemeenteraad. Dat zijn er evenveel als de alliantie VLD-VU, toch is het Vlaams Blok de grootste partij in Mechelen met 25,6% van de stemmen.

In 1988 was de CVP nog de grootste partij in Mechelen. Maar tussen 1988 en 1994 daalt het aantal stemmen sterk. Hoewel er tussen 1994 en 2000 een lichte winst is (van 20,0% naar 22,2%), zien we het aantal zetels over de periode 1988–2000 continu afnemen. De CVP is in 2000 de derde grootste partij na het Vlaams Blok en de alliantie VLD. De Socialisten tekenen een soortgelijke evolutie op. Tussen 1988 en 2000 vallen ze terug van 28,6% van de stemmen naar slechts 16,6%, wat bijna een halvering van het aantal zetels in de gemeenteraad betekent.

Het percentage van de liberale partij neemt in 1994 licht toe, dit levert ze één zetel winst op. In 2000 vormen de liberalen een alliantie met de Volksunie. De Volksunie had in 1994 klappen gekregen (van 8,2% naar 4,4%), maar de alliantie in 2000 met de VLD legt ze geen windeieren, terwijl de VU en de VLD afzonderlijk goed zijn voor respectievelijk 1 en 7 zetels (samen 8) in de gemeenteraad in 1994, behalen ze samen in 2000 11 van de 41 gemeenteraadszetels.

Het aantal zetels in de gemeenteraad in Mechelen van AGALEV is sinds 1988 licht gestegen met één zetel in de gemeenteraad en van 7,6% naar 8,7%.

- ▶ In 2000 is het Vlaams Blok de grootste partij in Mechelen. Eén op vier stemgerechtigde Mechelaars stemt op het Vlaams Blok.
- ▶ De CVP en de SP verliezen tussen 1988 en 2000 de meeste zetels in de gemeenteraad, respectievelijk 5 en 6 zetels.

7 3 Evolutie van het aandeel van de blanco stemmen bij de gemeenteraad, de Kamer en de Senaat.

Bron: Jo Buelens.

		Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
Gemeenteraad	1994	4,5	4,4	4,7	4,3
	2000	3,3	2,8	3,5	3,9
		Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
Kamer	1991	4,8	6,2	5,3	5,5
	1995	5,3	5,5	5,4	6,5
	1999	3,7	4,2	4,5	5,2
		Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
Senaat	1991	5,1	5,6	5,8	6,8
	1995	5,1	5,3	5,7	7,4
	1999	3,6	3,8	4,6	5,3

7 4 Evolutie van het aandeel van de geldige stemmen bij de gemeenteraad, de Kamer en de Senaat.

Bron: Jo Buelens.

		Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
Geldige stemmen gemeenteraad	1994	87,3	87,5	86,3	89,1
	2000	88,1	87,2	87,2	89,7
		Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
Geldige stemmen Kamer	1991	89,1	86,8	87,9	87,9
	1995	86,6	85,5	85,8	86,0
	1999	87,7	86,0	86,3	86,9
		Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
Geldige stemmen Senaat	1991	88,8	87,2	87,3	87,4
	1995	86,8	85,9	85,4	85,1
	1999	87,8	86,3	86,2	86,8

Aantal blanco en ongeldige stemmen

Een stembiljet, waarop géén stem wordt uitgebracht, is een blanco stem. Deze stem wordt geklasseerd onder de ongeldige stemmen. Deze rubriek is evenwel nog ruimer. De ongeldige stemmen kunnen ook het resultaat zijn van stemmen die verkeerd werden uitgebracht of waarop onregelmatigheden¹ stonden.

¹ Onder onregelmatigheden vallen aantekeningen op het biljet of veranderingen van vorm of afmetingen van het biljet.

Over een afname of een toename in de tijd kunnen we eigenlijk geen uitspraken doen, gezien er slechts met 2 of 3 tijdspannen rekening wordt gehouden. Wel kunnen we het aandeel van de blanco stemmen in Mechelen en Leuven vergelijken.

Wanneer we de gemeenteraadsverkiezingen bekijken, merken we geen spectaculaire verschillen tussen Mechelen en Leuven. In Mechelen ligt het aantal blanco stemmen iets hoger dan in Leuven, maar dit verschil is echter niet noemenswaardig hoog. Het percentage van de blanco stemmen in Vlaanderen voor de gemeenteraadsverkiezingen ligt ook in Vlaanderen en de 13 steden steeds op een vergelijkbaar niveau. Nergens vinden we een percentage hoger dan 5,0% blanco stemgedrag terug.

Voor het percentage blanco stemgedrag in de Kamer en de Senaat beschikken we wel over 3 registratieperiodes. Toch kan je hieruit nog geen duidelijke conclusies trekken. Een opmerkelijk verschil met de gemeenteraadsverkiezingen is dat in Mechelen ten opzichte van Leuven het blanco stemgedrag over alle registratieperiodes telkens net iets lager ligt. In vergelijking met Vlaanderen en de centrumsteden vinden we in Mechelen er steeds een lager percentage blanco stemgedrag terug. Over de ganse periode ligt het aandeel van de blanco stemmen hoger voor de Kamer en Senaat dan voor de gemeenteraad. In 1995 ligt het aandeel van de blanco stemmen in de Senaat en de Kamer in Vlaanderen opvallend hoog, in vergelijking met de andere registratiemomenten en de andere regio's.

- ▶ Het aantal geldige stemmen ligt op geen enkel moment en voor geen enkele overheidsinstelling onder 85,0%. Het aandeel geldige stemmen ligt in Mechelen, met uitzondering van een miniem verschil tijdens de gemeenteraadsverkiezingen van 1994, steeds boven het aandeel geldige stemmen in Leuven. Toch zijn die verschillen hier verwaarloosbaar.
- ▶ Tenslotte valt op dat in de centrumsteden en Vlaanderen het aandeel geldige stemmen in de Senaat steeds net iets lager ligt dan in de Kamer, wat voor Mechelen en Leuven niet opgaat.
- ▶ In Mechelen merken we een aandeel blanco stemmen op, dat nagenoeg over heel de lijn iets lager ligt dan in de andere regio's.

7 5 Aandeel vrouwen onder het stadspersoneel, opgesplitst naar categorieën, 1999–2001

Bron: Personeelsdienst Mechelen.

	1998			1999		
	Man	Vrouw	Aandeel vrouw	Man	Vrouw	Aandeel vrouw
Benoemden	561	234	29,4	530	240	31,2
Contractuelen	114	349	75,4	119	348	74,5
Gesubsidieerd contract	49,0	49,0	50,0	45,0	52,0	53,6

7 6 Bevorderingen in de stadsdiensten opgesplitst naar geslacht, 2000–2001

Bron: Personeelsdienst Mechelen.

	Mechelen	Leuven	13 steden	Vlaanderen
2000	30	1	3,3	
2001	4	0	0	

7 7 Evolutie van de vrouwelijke leden van het schepencollege, de gemeenteraad en de OCMW-raad, 1988–2000

Bron: <http://www.mechelen.be/stadsdiensten>, Jaarverslagen Mechelen, OCMW Mechelen.

		Totaal	Vrouwen	Aandeel vrouwen (in%)
Schepercollege	1988	11	2	18,2
	1994	11	0	0
	2000	11	0	0
Gemeenteraad	1988	41	8	19,5
	1994	41	9	22,0
	2000	41	13	31,7
OCMW-raad	1988	13	4	30,8
	1994	13	7	53,8
	2000	13	4	30,8

Vrouwen in stedelijke diensten

Het aandeel vrouwen bij de benoemden onder het stadspersoneel is in Mechelen in 1999 29,4%. In 2001 merken we dat dit aandeel licht gestegen is naar 31,2%. Dit is te wijten aan het feit dat er minder benoemden zijn in 2001. Het aantal is gedaald van 795 naar 770. De stijging van het aandeel van de vrouwen is een gevolg van dat het aantal mannen sterk is afgenomen, terwijl het aantal vrouwen licht is gestegen.

Bij de contractuelen onder het stadspersoneel zien we het aandeel vrouwen tussen de twee tijdsopnamen licht dalen. Maar deze daling is verwaarloosbaar gezien de oververtegenwoordiging van de vrouwen in zowel 1999 als 2001. Het aantal contractuelen stijgt licht en deze nieuwe contractuelen zijn meestal mannen.

Als we naar de bevorderingen kijken in 2000 en 2001 in vergelijking met het jaar ervoor merken we dat de vrouwen het daarin veel slechter doen. Van de 31 bevorderingen in 2000 merken we slechts één vrouw op. In 2001 zijn er 4 bevorderingen maar hierin vinden we geen vrouwen terug.

Onder de contractuelen van het stadspersoneel zijn de vrouwen sterk oververtegenwoordigd, bij de benoemden vinden we ongeveer één op drie vrouwen terug.

Vrouwen werden in 2000 en 2001 nagenoeg niet in hun positie bevorderd.

Verkozen vrouwen

Wanneer we het aandeel vrouwen in het Mechelse schepencollege, de gemeenteraad en de OCMW-raad bekijken, merken we op dat vooral in het schepencollege de laatste tien jaar de vrouwen niet echt in grote getale vertegenwoordigd zijn. De laatste vrouwelijke vertegenwoordigers in het schepencollege dateren al van drie ambtsperiodes geleden, toen zaten er twee vrouwen in het schepencollege. De laatste twee ambtsperiodes vinden we geen enkele vrouw terug in het schepencollege.

In de gemeenteraad zijn er meer vrouwen vertegenwoordigd. Hun aantal is tijdens elke ambtstermijn aangegroeid. In de huidige gemeenteraad vinden we 13 vrouwen terug, wat goed is voor een aandeel van 31,8%.

Het hoogste aandeel vrouwen vinden we terug in de OCMW-raad. Daarin bevinden zich steeds 30% vrouwen. In de vorige ambtstermijn waren, er uitzonderlijk 7. Tijdens die ambtstermijn is een man vervangen door een vrouw, oorspronkelijk waren er slechts 6 vrouwen in de OCMW-raad die periode.

- ▶ In het schepencollege vinden we tijdens de laatste drie ambtstermijnen nagenoeg geen vrouwen terug.
- ▶ Het aandeel vrouwen in de gemeenteraad is wel gestaag aangegroeid.
- ▶ De OCMW-raad kent in vergelijking met de andere raden steeds een hoge vertegenwoordiging van het aantal vrouwen.

Verklarende woordenlijst

Een bruisende stad?

Geboortesaldo

Geeft het aantal geboortes per 1000 inwoners over een periode van één kalenderjaar

Sterftesaldo

Geeft het aantal overlijdens per 1000 inwoners over een periode van één kalenderjaar

Natuurlijke aangroei

Geeft het geboortesaldo, verminderd met het sterftesaldo

Migratiesaldo

Geeft is het aantal inwijkingen verminderd met het aantal uitwijkingen per 1000 inwoners over een periode van één kalenderjaar

Groene druk

Geeft de verhouding tussen het aantal 0 tot 19-jarigen en het aantal 20 tot 59-jarigen. Het is een indicatie voor de verhouding tussen de actuele en de toekomstige beroepsbevolking.

Grijze druk

Geeft de verhouding tussen het aantal 60-plussers en het aantal 20 tot 59-jarigen

Afhankelijkheidsratio

Geeft de verhouding weer tussen het aantal 0 tot 19-jarigen plus het aantal 60-plussers ten opzichte van de actieve bevolking (20 tot 59-jarigen).

Doorstromingscoëfficiënt

Geeft de verhouding weer tussen het aantal jongeren (10 tot 24 jaar) ten opzichte van het aantal ouderen (50 tot 64 jaar).

Migratiesaldo

Het aantal inwijkingen min het aantal uitwijkingen over een periode van 1 jaar.

Conveniencegoederen

Goederen die zeer frequent aangekocht worden zoals algemene voeding.

Een veilige en gezonde stad?

Verkeersdode

Elke persoon die binnen 30 dagen na een verkeersongeval waarin hij betrokken geraakte overlijdt.

Zwaargewonde

Elke persoon die in een verkeersongeval gewond geraakt en waarbij een opname van meer dan 24 uur in een ziekenhuis noodzakelijk is.

Lichtgewonde

Elke persoon die in een verkeersongeval gewond geraakt zonder dood of opname van meer dan 24 uur in een ziekenhuis tot gevolg.

Ernstigheidsgraad

Deze graad meet het aantal doden en zwaargewonden per 100 verkeersslachtoffers.

Zachte weggebruikers

De fietsers, de voetgangers, de bestuurders van bromfietsen van het A- en B-type en de bestuurders van motorfietsen van zowel minder als meer dan 400 cc.

Criminaliteitsgraad

Deze graad beschrijft het gemiddeld aantal criminële feiten per 1000 inwoners per maand.

Diefstal en afpersing

De categorie diefstal en afpersing omvat zowel diefstallen zonder als met geweld en bedreiging. Diefstallen zonder geweld worden opgedeeld in gewone diefstal, zakkenrollerij, huisdiefstal en gebruiksdiefstal. Huisdiefstal is de gewone diefstal maar met een bijkomend element. De dader pleegt namelijk de diefstal in dienstverband (als bediende, dienstbode of werkman) in de woning waar hij werkt of waar hij zijn werkgever vergezelt. Bij een gebruiksdiefstal wordt de diefstal gepleegd om het gestolen goed te gebruiken. Beullens, M., Devroe, E., Ponsaers, P, *Een vergelijkend jaaroverzicht van de criminaliteit in 1996–1997*, op basis van geïntegreerde interpolitieële criminaliteitsstatistiek (GICS), handboek Politiediensten, dossier, uitgeverij Kluwer, 1998.

Misdrijven tegen de lichamelijke integriteit

Hieronder vallen opzettelijke en onopzettelijke slagen en verwondingen, aanrandingen van de eerbaarheid, verkrachtingen, moord en doodslag.

Bedrogsmisdrijven tegen de eigendom

Onder deze misdrijven vallen verduistering en bedrieglijke verberging, oplichting en bedriegerij, misbruik van vertrouwen en aanverwante misdrijven, heling, postcheque zonder dekking, bankbreuk en misbruik van voorkennis.

Milieuovertredingen

Onder deze rubriek vallen de overtredingen op het vlak van afvalstoffen, geluidshinder, water, lucht-ruim en algemene preventie.

Verdovende middelen

Het gaat hier om bezit, gebruik en handel in verdovende middelen. Bij bezit gaat het zowel om onrechtmatig bezit als om aanschaffing door vervalsing van geneeskundige voorschriften. Het gebruik slaat niet enkel op de eigen persoon. Gebruik in groep, maar ook het gebruik voor anderen vergemakkelijken, aanzetten tot gebruik en onrechtmatig gebruik. Onder in- en uitvoer, fabricatie en handel vallen zowel in- en uitvoer zonder machtiging, onwettige bewerking en vervaardiging als verkopen zonder machtiging en vereniging of overeenkomst voor de zwendel.

Mijdingsgedrag

Mensen die we omschrijven als mensen met mijdingsgedrag zijn degenen die in een bepaalde situatie altijd of vaak mijdingsgedrag vertonen. Degenen die we omschrijven als mensen zonder mijdingsgedrag zijn degenen die zelden of nooit een situatie proberen te vermijden.

Veiligheidsmonitor

Is het belangrijkste onderzoek dat peilt naar de gevoelens van onveiligheid. Dit bevolkingsonderzoek werd op initiatief van de Minister van Binnenlandse Zaken uitgevoerd door de Algemene Politie-eenheden, afdeling Politiebeleids-ondersteuning in samenwerking met de provinciegouverneurs. De resultaten die hier gebruikt worden vloeien voort uit de telefonische enquête van 1997, 1998 en 2000. De federale enquêtes omvatten telkens een steekproef van 6.000 mensen. Deze steekproef is representatief voor de Belgische bevolking van 15 jaar en ouder.

Mortaliteitsratio

Een waarde van 100 geeft aan dat er tijdens de periode 1990–1999 in de aangegeven stad evenveel waargenomen sterfgevallen waren bij een bepaalde ziekte als men verwacht op basis van de gegevens van het Vlaams Gewest. Er werd gestandaardiseerd voor leeftijdsstructuur.

Een leefbare stad?

Mediaaninkomen

Het inkomen van de middelste waarneming na rangschikking volgens toenemend inkomen.

Interkwartiel verschil

Geeft het verschil tussen het hoogste en het laagste inkomen van de aangiffen die 50 % rond de mediaan beslaan. Deze maat geeft een idee van de spreiding van de inkomens rond de mediaan

Interkwartiele coëfficiënt

Is de verhouding tussen het interkwartiel verschil en de mediaan

Bestaansminimum (of leefloon)

Een sociale uitkering die een minimuminkomen waarborgt aan personen met weinig of geen bestaansmiddelen. Het bedrag is afhankelijk van de categorie waartoe de leefloontrekker behoort (samenwonend persoon, alleenstaand persoon, alleenstaand persoon met kinderen of samenwonende echtgenoten).

Een leidinggevende stad?

School Enrolment Rate

Deze ratio meet de verhouding van de schoolgaande jeugd in de scholen van de stad tegenover het aantal schoolplichtige jongeren in een stad. Wanneer deze ratio groter is dan 100 betekent dit dat veel jongeren van buiten de stad in de centrumstad onderwijs komen volgen.

Omzet

Het resultaat van de verkoop van goederen en/of diensten aan derden in het kader van de normale activiteiten van het bedrijf.

Toegevoegde waarde

Theoretisch gezien is de toegevoegde waarde het verschil tussen de waarde van de productie (omzet) en die van de intermediaire verbruiken, ofwel de waarde van de geproduceerde goederen en diensten verminderd met de waarde van de in het productieproces gebruikte goederen en diensten. De toegevoegde waarde laat toe de bijdrage van ondernemingen aan de nationale welvaart te meten.

Bibliografie

Inleiding

Berlemont, F. A.

Mechelse kronieken: van het jaar 1 tot 1945
Brussel, Uitgeverij cultuur en beschaving, 1975, 409p.

Blockmans, W.

‘Mechelen versus Antwerpen’
Koninklijke Kring voor Oudheidkunde Letteren en Kunst van Mechelen, 90, 1: 1–241, 1987.

Buskens, E.

Mechelen in 't verleden
Mechelen, Drukkerij Dierickx – Beke, 1917, 82p.

Claes, F.

‘Beknopte toponymie van stad en deelgemeenten’
Van Uytven, R. (ed.), *De geschiedenis van Mechelen*
België, Lannoo, 1990, p. 15–19, 319p.

David, J.

Geschiedenis van de stad en de heerlijkheid van Mechelen
Leuven, Vanlinthout en Co, 1854, 550p.

Hall, P., Pfeiffer, U.

Urban Future
London, 2000, p. 261–262, p. 327–329.

Hasquin, H., Van Uytven, R., Duvosquel, J.M.

Gemeenten van België: geschiedkundige en administratief/ geografische woordenboek vol.1
Brussel, La renaissance du livre, 1980, 686p.

Installé, H.

‘Traditionelere en nieuwere centrale functies’
in Van Uytven, R. (ed.), *De geschiedenis van Mechelen*
België, Lannoo, 1990a, p. 184–186, 319p.

Installé, H.

Mechelse verlichte geesten, vrijdenkers en vrijmetselaars (1772–1840)
Antwerpen/Rotterdam, Uitgeverij C. De Vries – Brouwers, 1990b, 160p.

Jaspers, A.

Van stadsvernieuwing tot wijkontwikkeling
Eindverhandeling, 1999, 150p.

Laenen, J.

Geschiedenis van Mechelen tot op 't einde der middeleeuwen
Mechelen, Godenne, 1926, 385p.

Louis, A.

Het tiendenboek van het Sint-Romboutskapittel en de agrarische activiteit in het Mechelse (1430–1500)
Gent/Leuven, E. Story – Scienta, 1977, 100p.

Marnef, G.

‘Een plutocratie bedreigt door religieuze twisten en centralisatiepolitiek’
Van Uytven, R. (ed.), *De geschiedenis van Mechelen*
België, Lannoo, 1990, p. 124–128, 319p.

Mertens, W.

‘Een prinselijke stad 1473–1530: Toenemende economische welvaart’
Van Uytven, R. (ed.), *De geschiedenis van Mechelen*
België, Lannoo, 1990, p. 83–95, 319p.

Pluymers, B.

‘De snelle demografische en industriële groei’
Van Uytven, R. (ed.), *De geschiedenis van Mechelen*
België, Lannoo, 1990, p. 221–231, 319p.

Steurs, V., Uytterhoeven, J.

De toponymie van Mechelen
Antwerpen, Uitgeverij DE Regenboog, 1926, 222p.

Van Autenboer, E.

Volksfeesten en rederijkers te Mechelen (1400–1600)
Gent, Secretariaat van de koninklijke Vlaamse academie voor taal- en letterkunde, 1962, 295p.

Van Autenboer, E.

‘De Maneblussers blijven vieren’
Van Uytven, R. (ed.), *De geschiedenis van Mechelen*
België, Lannoo, 1990, p. 172–174, 319p.

Van Mingroot, E.

‘Mechelen tussen Luik en Kamerijk’
Van Uytven, R. (ed.), *De geschiedenis van Mechelen*
België, Lannoo, 1990, p. 33–38, 319p.

Van Uytven, R.

De geschiedenis van Mechelen
België, Lannoo, 1990, 319p.

Verbeemen, J.

De demografische evolutie van Mechelen 1370–1800
H.K.O.M., 1953, 67: 63–97.

Verbeemen, J.

De vroegste geschiedenis van Mechelen
Provincie Antwerpen, 1954, 162p.

Verwey, A.O., e.a.

Jaarboek Grootstedenbeleid
Assen, 2000, p.81–83.

http://statbel.fgov.be/figures/d21_nl.htm (2001)

<http://www.mechelen.be/>

Een bereikbare stad?

De Lijn Antwerpen.
Jaarverslag Mechelen 1990–1999
Jo Steyaert, KU Leuven.
Infodienst Mechelen
Ombudsdienst Mechelen
Test-Aankoop magazine, oktober 2000
Vinci-park
<http://www.mechelen.be/>

Een bruisende stad?

Basiskaart Vlaanderen
<http://www.vlaanderen.be> – statistiek
Dienst Monumentenzorg en Stadsvernieuwing
Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappij Antwerpen
Graydon
Jaarverslagen Mechelen (1991 tot 2000)
J. Colpaert et al, EHSAL.
Jeugddienst Mechelen
NIS
R.S.Z.
Sportdienst Mechelen
Toerisme Vlaanderen
WES

Een veilige en gezonde stad?

Basiskaart Vlaanderen
Beulens, M., Devroe, E., Ponsaers, P.
Een vergelijkend jaaroverzicht van de criminaliteit in 1996–1997, op basis van geïntegreerde interpolitiële criminaliteitsstatistiek (GICS)
handboek Politiediensten, dossier
Uitgeverij Kluwer, 1998, 310p.
Interactieve APS-Databank
Jaarverslagen Mechelen (1990–1999)
Federale Veiligheidsmonitor, APS-D.
Herwin De Kind, WVC
Mobiliteitscel
NIS

Een leefbare stad?

AROHM
Debourse, X. & Heyerick, A.
'Enquête over de netheid van de steden en gemeenten'
Test-Aankoop magazine, 2001, 439, 1: 6–10.
Interactieve APS-Databank
Jaarverslagen Mechelen (1990–1999)
Federale Veiligheidsmonitor (APS-D)
NIS
OVAM
Stadim

Een leidinggevende stad?

NIS
Departement Onderwijs
Goethals, M., OASes
Een Participatieve Stad
Buelens, J, VUB.
Dienst Welzijn Mechelen
Infodienst Mechelen
Jaarverslagen Mechelen (1990–2000)
OCMW Mechelen
Personeelsdienst Mechelen.
<http://www.vub.ac.be/belgianelections/>
<http://www.mechelen.be>

Project Stedenbeleid

Administratie Binnenlandse Aangelegenheden
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Administratie Planning en Statistiek
Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

